

305.2
84857
ธ 2

การใช้กีฬาฟุตบอลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
ของเยาวชนไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปริญญานิพนธ์

ของ

ชาญชัย อินทรประวัติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปัทธิต

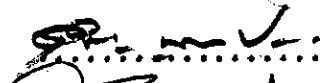
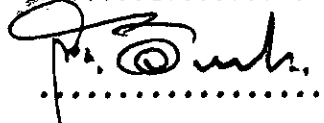
เมษายน 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

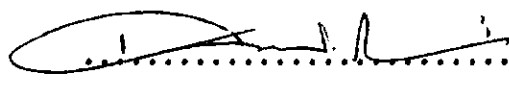
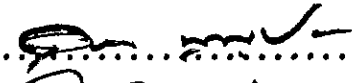
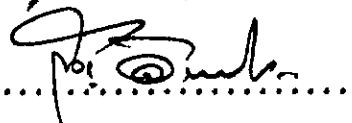
161388

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้อย่าง
ฉับไวแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการ
พลรตวิชญ์ สุพรรณพงษ์.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเรื่องการใช้กีฬาฟุตบอลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่านศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐ อินทรปาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะ และตรวจแก้ข้อคำผิดต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ข้าพเจ้าในฐานะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัณลือ ถิ่นพังงา รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตร วิจิตรสงวน รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตสงขลา ที่ได้อนุญาตให้จัดโครงการทดลองเพื่อการวิจัยนี้ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา และได้ให้ความสนับสนุนเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ พล.ร.ท. วิชัย สุพรรณพงศ์ รน. ที่ได้กรุณาให้เกียรติรับเป็นกรรมการจากภายนอกในการสอบปากเปล่า และได้ให้ข้อเสนอที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ พันเอกชนินทร์ ชูจิตารมย์ แห่งสถาบันจิตวิทยาเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งได้กรุณาลงขันจนได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ เพื่อช่วยเหลือในการจัดโครงการทดลองเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา คุณอรุณ พาละออด คุณกมล วงศ์ประไพโรจน์ ร.ท.อ. วีระวุฒิ เสโส และคุณศักดิ์ หิรัญวรชาติ ที่กรุณาสนับสนุนเรื่องอาหารสำหรับเยาวชนและคณะเจ้าหน้าที่ผู้ให้การฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลตามโครงการทดลองเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณท่านศึกษาธิการจังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และคุณเสนห์ คุรุทเมือง ที่ให้ความสนับสนุนในการจัดหาเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเข้าร่วมโครงการทดลองเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์เกษม สุริยกันท์ ผู้ประสานงานคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา นายชลัทธ์ พัดโนทัย นายนิพนธ์ พนมกาญจน์
นายสุชาติ มุกกันท์ คร. สมชาย ประเสริฐศิริพันธุ์ และนายคง เล็กสุทธิ แห่งองค์การ
ส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย ที่ได้สนับสนุนโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลเพื่อการวิจัยนี้
เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณคณะนิสิตชมรมฟุตบอล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา
พ.ศ. 2528 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมฟุตบอลให้แก่เยาวชน ตั้งแต่เริ่มต้นจน
สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณ นายโสภณ หาดิทะพันธุ์ นายประสงค์ สิริพุทธิวรรณ และ
นายประสาท อรามกุล ที่ได้ให้ความกรุณาในเรื่องการใช้เครื่องคำนวณสมองกลเพื่อ
วิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ นางสาวสุภาพันท์ คุลยเกษม นายสงบ เพ็ญนิมมวล แห่งมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องการจัดพิมพ์ และขอขอบคุณ
คุณรังรอง สีทองดี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องการพิมพ์และจัดรูปเล่มปริญญานิพนธ์

ท้ายที่สุด ข้าพเจ้าขอระลึกถึงพระคุณ ครู อาจารย์ทุกท่านที่ไม่สามารถจะเอยนาม
ในที่นี้ได้ครบถ้วน ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอนมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ อีก
จำนวนมากที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณโกวิท วงศ์สุรวัฒน์
แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หากงานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แก่สังคมไทย โดยเฉพาะ
ในภูมิภาค 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สมกับเจตนารมณ์ของการวิจัยแล้ว ข้าพเจ้าจะมีความ

ปลานปลื้มใจเป็นที่สุด และขอประกาศ ณ ที่นี้ว่า หากปราศจากเสียซึ่งความช่วยเหลือ
ความสนับสนุนในทุก ๆ ด้านจากท่านทั้งหลายแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่มีโอกาสได้เสนอผลงาน
วิจัยนี้ต่อผู้อ่านใด ๆ เลยอย่างแน่นอน

นายชาญชัย อินทรประวัติ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ความนำและสภาพปัญหา	1
	ปัญหาของการวิจัย	11
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	11
	ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	11
	ขอบเขตการวิจัย	12
	นิยามศัพท์เฉพาะ	12
	สมมติฐานในการวิจัย	14
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
	ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้	16
	ความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ	45
	ความรู้เกี่ยวกับทัศนคติ	49
	ความรู้เกี่ยวกับการกีฬา	64
3	วิธีดำเนินการวิจัย	76
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	76
	การทดลอง	78
	เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล	80
	การดำเนินการวิจัย	82
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
	การวิเคราะห์ข้อมูล	85

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	86
	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ส่งเสริม	
	ความมั่นคงของชาติ	86
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
5	สรุป อภิปราย และขอเสนอแนะ	108
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	108
	สมมติฐานของการวิจัย	108
	วิธีดำเนินการวิจัย	109
	สรุปผลการทดลอง	112
	อภิปรายผล	113
	ขอเสนอแนะ	118
	ขอเสนอแนะทั่วไป	118
	ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป	121
	บรรณานุกรม	124
	ภาคผนวก	135
	ภาคผนวก ก	136
	ภาคผนวก ข	150
	ภาคผนวก ค	173

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทั้งประเทศปี พ.ศ. 2522	22
2	แสดงจำนวนประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามศาสนา ..	24
3	แสดงจำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและจำนวนนักเรียน จำแนกตามหลักสูตรที่เปิดสอน	44
4	แสดงจำนวนเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล จำแนกตามจังหวัดและประเภทของโครงการ	77
5	เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม กีฬาฟุตบอลกลุ่มเพื่อนล้วน เมื่อวัดก่อนเข้าร่วมโครงการและ เมื่อวัดหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	88
6	เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม กีฬาฟุตบอลกลุ่มเพื่อนผสม เมื่อวัดก่อนเข้าร่วมโครงการและเมื่อวัด หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	90
7	เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ซึ่งได้จากการวัดสองครั้งห่างกันเป็นเวลา 10 วัน	92
8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อชาติ ก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรม กีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	93
9	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อชาติที่วัดก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรม กีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	94

10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิม ในกลุ่มควบคุม กลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มเพื่อนผสม	95
11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา ที่วัดก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิม ในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	96
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อสถาบันราชการ ก่อนเข้า รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	97
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ของเยาวชนไทยมุสลิม ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และ กลุ่มควบคุม	98
14	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อความมั่นคงของชาติรวมทั้งฉบับ ที่วัดก่อนเข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิม ในกลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	99
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อชาติ วัดครั้งที่สองหรือหลัง จากเข้าร่วมการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว ของเยาวชนไทยมุสลิม ในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	100
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่าง ศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม ทัศนคตินี้ได้จากการวัดครั้งที่สอง หรือภายหลัง จากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว	101

17	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา วัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล แล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	102
18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อสถาบันราชการวัดครั้งที่สอง หรือภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว ของเยาวชน ไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม ...	103
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อสถาบันราชการ วัดครั้งที่สอง หรือภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว ของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม กลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่ม เพื่อนผสม	104
20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ หลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว ของเยาวชนไทย มุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม	105
21	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ที่วัดครั้งที่สอง หรือภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล แล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม กลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มเพื่อนผสม	106

บทที่ 1

บทนำ

ความนำและสภาพปัญหา

เป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่า 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่จังหวัดสตูล ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากภาคอื่นของประเทศในเรื่องเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ที่ค่อนข้างเห็นเด่นชัด ทั้งนี้เนื่องจากว่าชาวไทยส่วนใหญ่ในบริเวณนี้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีขนบธรรมเนียมและประเพณีแตกต่างออกไปจากชาวไทยผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ทั้งในพื้นที่เดียวกันและในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ แต่เดิมมาจังหวัดเหล่านี้เรียกว่า บริเวณเจ็ดหัวเมืองภาคใต้ ทางราชการได้จัดการปกครองเป็นพิเศษโดยให้กฎข้อบังคับบริเวณเจ็ดหัวเมือง ร.ศ.120 เป็นหลักในการปกครอง (กองวิจัยและประเมินผล กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย 2518 : 1) ในอดีตนั้นคำว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือคำว่า 4 จังหวัดภาคใต้ก็จะมีความหมายครอบคลุม สตูล ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส เท่านั้น ครั้นต่อมาทางการพิจารณาเห็นว่า จังหวัดสงขลาเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีประชาชนจำนวนไม่น้อยนับถือศาสนาอิสลาม และมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซียถึง 3 อำเภอ อีกทั้งยังมีปัญหาบางประการคล้ายคลึงกับบริเวณ 4 จังหวัดภาคใต้ ดังนั้นจึงได้ผนวกจังหวัดสงขลาเข้าไว้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย และในปัจจุบันการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะหมายความรวมถึง สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ สงขลา

ดังได้กล่าวแล้วว่า ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมบางอย่างแตกต่างไปจากประชาชนในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ เช่น การนับถือศาสนา การแต่งกาย การใช้ภาษา และจารีตประเพณี วัฒนธรรมเหล่านี้ได้ตกทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่งเป็นเวลานานมาแล้ว จึงทำให้ประชาชนพื้นเมืองเหล่านี้มีความภาคภูมิใจ

ในวัฒนธรรมของตนเองและมองประชาชนอีกส่วนหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันว่าเป็นเพียงผู้อาศัย แต่ในทางกลับกันเมื่อพิจารณาารวมกันทั้งประเทศ ประชาชนพื้นเมืองในจังหวัดชายแดนภาคใต้เหล่านี้จะมีสภาพเป็นชนกลุ่มน้อย (Minority group) ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ (ลลิตา กิรเวทิน 2521 : 203 - 209)

ในประเทศใด ๆ ก็ตามที่มีประชาชนมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ซึ่งมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรมอยู่ร่วมกัน โดยมีประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีลักษณะเป็นชนกลุ่มใหญ่ และกลุ่มที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยแล้ว ปัญหาสังคมอันเกิดจากความแตกต่างในเชื้อชาติที่เรียกว่า ปัญหาเชื้อชาติ (racism) หรือปัญหาดังคมอันเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า ปัญหาชนกลุ่มน้อย ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ และปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใดย่อมแล้วแต่ปัจจัยหรือพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของสังคมนั้น ๆ ตัวอย่างของประเทศที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างในเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของประชาชน ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และอัฟริกาใต้ มีปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวดำ แคนาดา มีปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างในเชื้อชาติระหว่างชาติอังกฤษกับฝรั่งเศส ศรีลังกา มีปัญหาข้อขัดแย้งรุนแรงระหว่างคนเชื้อสายฮินดูกับชาวสิงหล ไอร์แลนด์เหนือมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกกับโปรเตสแตนต์ มาเลเซียมีความขัดแย้งระหว่างคนมีเชื้อสายจีนกับคนมีเชื้อสายมลายู และอินเดียนมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนผู้นับถือศาสนาซิกข์กับประชาชนผู้นับถือศาสนาฮินดู เหล่านี้เป็นต้น

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยก็ประสบกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม เช่นกัน เพราะจากการที่ประชาชนชาวไทยมุสลิมส่วนมากที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบทที่มีลักษณะเป็นสังคมปิด การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีน้อย การเลื่อนชั้นทางสังคม (social mobility) มีน้อย จึงทำให้ชาวไทยมุสลิมพบปะ

คบหาสมาคมแต่เฉพาะชาวไทยมุสลิมด้วยกัน การดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมจึงมีลักษณะเป็นต่างคนต่างอยู่ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ชาวไทยทั้งสองกลุ่มนี้มีความรู้สึกที่ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน หวาระแวงว่าฝ่ายหนึ่งจะไม่จริงใจด้วย มีความรู้สึกเป็น คนละพวกมากกว่าจะเป็นพวกเดียวกัน ขาดความเข้าใจที่ต่อกัน และยากที่จะผสมกลมกลืน เข้าด้วยกันได้ (ลิขิต วีรเวศ 2521 : 201 อารง สุทธาศาสตร์ 2525 : 31 สุรีย์ สุพรรณสมบูรณ์ 2519 : 267) โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไทยมุสลิมในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ที่มีความไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชการอยู่มาก ก็จะมี ความพอใจที่จะคบหาสมาคมเฉพาะกับชาวไทยมุสลิมมากขึ้น (นิคม อัลภาชน์ 2523 : 9) นอกจากชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกันแล้ว ชาวไทยมุสลิมบางส่วน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีทัศนคติที่ดีต่อมาเลเซียแทนที่จะเป็นประเทศไทยเข้าไป ซึ่ง นับว่าเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง (วินัย คุรุวรรณพัฒน์ 2523)

ปัญหาค้างที่กล่าวมานี้ ถือได้ว่าเป็นปัญหาสังคมที่อาจจะไม่ต้องแก้ไขอย่างฉับพลัน ทันที เพราะผลกระทบต่อระบบสังคมดูเหมือนจะไม่รุนแรงเฉียบพลัน แต่ในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันนี้ย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้นอกจากจะมีปัญหาเรื่อง ความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมแล้ว ยังมีปัญหาที่สำคัญอื่น ๆ อีก นั่นคือ ปัญหาความยากจน การก่อกวนการศึกษา สภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการคมนาคม และการสื่อสาร และปัญหาการแทรกแซงก่อการร้ายทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ เมื่อปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มาประกอบกันเข้าก็ก่อให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น และทำให้ความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งไม่เกิดผลร้ายแรงในภูมิภาคอื่นของประเทศ กลับมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กองวิชาการ และกฎหมายโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ม.ป.ป. : 131) สภาพความรุนแรงของปัญหานี้ที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติในปัจจุบันที่มองเห็นได้ก็คือ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีกลุ่มผู้บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติอยู่ถึง 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (นกก.) ซึ่งมุ่งที่จะสร้างกลุ่มแนวร่วมให้กว้างขวาง และขยายมวลชนออกไป เพื่อสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยให้เข้มแข็งขึ้น

2. ขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน (ขจก.) กลุ่มโจรนี้พยายามทุกวิถีทางที่จะแบ่งแยกดินแดนบางส่วนของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และบางส่วนของจังหวัดสงขลา ออกไปจัดตั้งเป็นรัฐเอกราช เรียกว่า "สาธารณรัฐปัตตานี" ยุทธศาสตร์สำคัญที่กลุ่มโจร ขจก. นำมาใช้ก็คือ อาศัยความแตกต่างในด้านการนับถือศาสนา ภาษา เชื้อชาติ และวัฒนธรรมเป็นเงื่อนไขและข้ออ้างในการปลุกกระดมให้เยาวชนไทยมุสลิมเกิดความเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐบาล และหันไปให้ความร่วมมือกับขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน

3. ขบวนการโจรก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) ความจริงผู้ก่อการร้ายกลุ่มนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะยึดครองประเทศมาเลเซีย โดยมุ่งเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศมาเลเซียให้เป็นระบบคอมมิวนิสต์ตามวิถีทางของจีน แต่ถึงกระนั้นก็ตามหากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วก็จะเห็นว่า ผู้ก่อการร้ายกลุ่มนี้ก็ได้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนชาวไทยที่อยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการของเขามาก ความเดือดร้อนที่พบเห็นอยู่เป็นประจำก็คือ การถูกเรียกค่าคุ้มครอง การเก็บภาษีเถื่อน ตลอดจนการถูกคุกคามในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสูญเสียทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยประการหนึ่ง (บุญเพ็ญ บำเพ็ญบุญ 2526 : 1)

จะเห็นได้ว่า ปัญหาสังคมซึ่งมีพื้นฐานมาจากความแตกต่างกันในด้านภาษา วัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติ ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับปัญหาทางการเมืองและการทหาร ดังนั้น การที่จะแก้ปัญหาทางการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคนี้จึงควรจะกระทำพร้อม ๆ กันไปกับการแก้ปัญหาทางสังคมด้วย (ชจิตภัย บุรุษพัฒน์ 2519 : 251) ซึ่งในเรื่องนี้ก็ได้มีมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2521 ให้เน้นหลักการแก้ปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยา เพื่อสร้างเสริมความมั่นคงของชาติในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(สนอง จันทินทร 2525 : 69) ปัญหาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจจะทำให้บรรเทาเบาบางลงได้ โดยการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประชาชนให้มากขึ้น หานจุฬาราชมนตรีคนปัจจุบันได้ให้สัมภาษณ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีความสำคัญสนับสนุนความคิดที่ว่า "... ความเข้าใจซึ่งกันและกันจะทำให้ประเทศชาติอยู่รอด ..." และนักวิชาการชาวต่างประเทศท่านหนึ่งคือ ไฟร์ส (Vries, 1982 : 2) ก็ได้แสดงความคิดเห็นว่าการพัฒนาประเทศนั้นควรจะทำให้ความสนใจต่อการบูรณาการของประชาชนในประเทศเป็นสำคัญ .

เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายแก้ปัญหาสังคมและจิตวิทยาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การสร้างความเข้าใจดีต่อกันระหว่างผู้นับถือศาสนาต่างกัน หน่วยงานราชการจึงได้พยายามจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มชนชั้นหลายโครงการด้วยกัน เช่น การปรับปรุงโรงเรียนปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม การเปิดทำการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนรัฐบาล การเปิดสอนวิชาอิสลามศึกษาในระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยครูยะลาและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น ในบรรดาโครงการเพื่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีโครงการที่หาความร่วมมือหลายโครงการ เช่น โครงการอบรมผู้นำเยาวชนทางการกีฬาสู่หมู่บ้านเป้าหมายของกรมพลศึกษา โครงการส่งเสริมกีฬาฟุตบอลของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เรียกว่าโครงการกีฬาสัมพันธ์ เป็นต้น จุดมุ่งหมายสำคัญของโครงการกีฬาเหล่านี้ก็คือ เพื่อมุ่งส่งเสริมความเข้าใจดีระหว่างเยาวชนไทยพุทธและไทยมุสลิม เพื่อลดทอนความมั่นคงของชาติ การที่ทางการได้ให้ความสนใจต่อโครงการกีฬาเพื่อเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่นนี้ เพราะว่าเยาวชนชายในภูมิภาคนี้มีความสนใจต่อกีฬาอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมกีฬาฟุตบอลได้รับความสนใจจากเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นพิเศษ (เดริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2524 : 132 สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2521 : 84) และเนื่องจากหลักการสำคัญในการสร้างความเข้าใจดีต่อกันระหว่างคนที่มี

เชื้อชาติหรือวัฒนธรรมต่างกัน ก็คือการใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกัน (cross ethnic interaction) โดยมุ่งสร้างให้เกิดความร่วมมือกัน เพราะการร่วมมือกันจะช่วยสร้างทัศนคติที่เป็นบวกได้ดีกว่าการแข่งขันซึ่งกันและกัน (Johnson and Johnson. 1982 : 47 - 58) และ (Sherif and Sherif. 1973 : 171 : 178) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจึงพยายามเน้นให้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลในลักษณะที่จะนำเอาผู้เล่นที่เป็นชาวไทยมุสลิมและผู้เล่นที่เป็นชาวไทยพุทธมารวมกันไว้ในทีมเดียวกัน เช่น การแข่งขันฟุตบอลมาร์ตินคัพของสำนักงานเขตการศึกษา 2 และการแข่งขันฟุตบอลในโครงการกีฬาสัมพันธ์ที่จัดโดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และคณะกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2527) โครงการกีฬาเหล่านั้นมักจะให้ความสนใจต่อการแข่งขันมากกว่ากระบวนการฝึก ซึ่งแท้จริงแล้วกระบวนการฝึกนั้นมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อตัวเยาวชนที่เป็นนักกีฬา เพราะในกระบวนการฝึกนั้น ครูฝึกย่อมมีโอกาสที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้แก่ นักกีฬาเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจดีต่อกันและกันได้มาก ดังนั้นโครงการกีฬาเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเยาวชนไทยพุทธกับไทยมุสลิมนี้ จึงควรมีโครงการที่มุ่งสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยใช้กระบวนการฝึกมา

กลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษว่าจะได้รับโอกาสที่จะเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างความเข้าใจดีต่อกันนี้ โดยมากแล้วก็มักจะเป็นเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือปอเนาะ ทั้งนี้เพราะว่าปอเนาะหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นองค์กรที่สำคัญในการสืบทอดศาสนาและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม (อารง สุทธาศาสน์ 2525 : 15) ถึงแม้ว่าในปัจจุบันปอเนาะจะได้เปลี่ยนสภาพไปเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว แต่ความสำคัญของปอเนาะแทนที่จะลดลงกลับดูเหมือนจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เพราะได้เปิดทำการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนาอิสลาม ชาวไทยมุสลิมในภูมิภาคนี้นิยมส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยในโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลามมากขึ้น และมากกว่าการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนมัธยมของ
 รัฐบาลเสียด้วยซ้ำ ในปีการศึกษา 2524 จำนวนเยาวชนไทยมุสลิมที่สำเร็จการศึกษา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 2 (ยะลา บัตตานี นราธิวาส และ สตูล) มี
 จำนวนทั้งสิ้น 11,634 คน และนักเรียนเหล่านี้ได้เข้าทำการศึกษาต่อระดับมัธยมใน
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถึง 4,664 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 67.53 ส่วนที่
 เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลมีเพียง 2,243 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.47
 เท่านั้น สำหรับในปีการศึกษา 2525 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
 อิสลามในเขตการศึกษา 2 มีจำนวนทั้งสิ้นถึง 34,465 คน (สำนักงานศึกษาธิการเขต 2
 2525 : 56 - 57) ส่วนในจังหวัดสงขลาในปีการศึกษา 2525 นั้น มีนักเรียนใน
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวนทั้งสิ้น 4,873 คน (สำนักงานศึกษาธิการเขต 3
 2525 : 2) ซึ่งเมื่อรวมกันแล้ว ในปีการศึกษา 2525 มีจำนวนเยาวชนไทยมุสลิมที่ศึกษา
 อยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งหมดถึง 39,338 คน
 ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนมากทีเดียว

นอกจากรัฐบาลจะมองเห็นความสำคัญของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 ในฐานะที่เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่สืบทอดวัฒนธรรมอิสลามและเป็นสถานการศึกษาแล้ว รัฐบาล
 ยังถือว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติในภูมิภาคนี้
 อีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่าในอดีตที่ผ่านมาได้มีผู้ไช้ประโยชน์ในการแสวงหาผลประโยชน์ทาง
 การเมือง ตลอดจนการบิดเบือนข้อเท็จจริงต่าง ๆ อยู่เสมอ อีกทั้งยังมีการอบรมสั่งสอน
 ไปในทางที่ผิด ๆ อีกด้วย (สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2521 : 12) ด้วยเหตุนี้เอง
 รัฐบาลจึงยังคงให้ความสำคัญสนับสนุนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอยู่มาก (เสริมศักดิ์
 วิศาลาภรณ์ 2524 : 51) และหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติใน
 ภูมิภาคนี้ เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และกองทัพบก
 ก็เข้ามาให้การสนับสนุนโดยการจัดโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสัมผัสนักวิชาการภาคใต้

ที่นับถือศาสนาอิสลาม และโครงการมุสลิมสัมพันธ์ เป็นต้น (สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2513 : 39) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าถึงแม้ว่าปอเนาะจะได้แปรสภาพไปเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหมดแล้ว แต่รัฐบาลก็ยังคงถือว่าสถาบันการศึกษานี้มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติอยู่เช่นเดิม

การจัดโครงการกีฬาฟุตบอลให้นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะจากการสำรวจพบว่า เยาวชนเหล่านี้ร้อยละ 81.05 มีความสนใจอย่างยิ่งที่จะเล่นกีฬาฟุตบอล (ภาคการศึกษา 2 2513 : 84) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เองส่วนใหญ่ก็มีความยินดีและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนให้นักเรียนชายเล่นกีฬาจนถึงระดับมีการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2524 : 132) นอกจากนั้นกีฬาฟุตบอลยังเป็นที่กีฬาที่ได้รับความนิยมสูงในหมู่เยาวชนทั่วไป เป็นกีฬาใหญ่ที่เยาวชนสามารถร่วมเล่นและชมได้มาก จึงสามารถทำให้สามารถปลูกฝังความเข้าใจที่ดีต่อกันได้อย่างกว้างขวาง สำหรับเยาวชนหญิงในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นยังได้รับโอกาสที่จะเล่นกีฬาน้อยมาก เพราะมีข้อจำกัดด้านประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมของสังคม จึงไม่ค่อยปรากฏโครงการกีฬาที่จัดขึ้นสำหรับเยาวชนหญิงมากนัก หรืออาจจะกล่าวได้ว่าแทบจะไม่มีเลยก็ว่าได้

สาเหตุที่มีการนำเอาโครงการกีฬาเข้ามาพัฒนาสังคมในแง่จิตวิทยานี้ก็เพราะว่าเป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปว่า กิจกรรมกีฬาเป็นเครื่องช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชนให้เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬาและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี ดังใจความตอนหนึ่งของบทโคลงสี่สุภาพ พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะได้อัญเชิญมาแสดง ณ ที่นี้ว่า (บทโคลงสี่สุภาพพระราชนิพนธ์ พระราชทานแก่ ศาสตราจารย์ ดร. กานดา ณ ถลาง พระอาจารย์ที่ปรึกษาทีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร)

พิเคราะห์ห้องคลี่ถ้วน	ศึกษา
พุทธิเดริมนัญญา	ยิ่งรู้
หัตถ์เพิ่มปรีชา	ชาญเชี่ยวชาญ
จรียนำจิตผู้	ฝึกให้ทำดี
พลศึกษาพาแกร่งแกร่ง	เกิดแรง
รฐณะแพ่งแสง	จิตกล้า
เขาวนไวย้องพลิกแพลง	คล่องแคล่ว
กายเก่งจิตไม่ล่า	มุ่งได้ผลนิล

และความตอนหนึ่งของเนื้อเพลงกราวกีฬาของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีว่า "... กีฬา กีฬา เป็นยาวิเศษ แก่กองกิเลส ทำคนให้เป็นคน" นับเป็นถ้อยคำที่มีความหมายลึกซึ้ง วัตถุประสงค์และชัดเจนว่า การกีฬาจะช่วยพัฒนาจิตใจคน

ออร์ลิก และ บอตเทริลล์ (Orlick and Botterill. 1980 : 34) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาไว้อย่างน่าฟังว่า "... การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา มีศักยภาพสูงในการพัฒนาบุคลิกภาพ และการอบรมสั่งสอนคนให้เข้าสังคม กีฬาและการเล่นเกมจะเปิดโอกาสให้แกคนอย่างเอนกอนันต์ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนพื้นฐานและค่านิยมของสังคม"

นอกจากกิจกรรมกีฬาจะช่วยพัฒนาจิตใจคนในฐานะที่เป็นเอกัตบุคคลแล้ว กิจกรรมกีฬายังมีบทบาทที่จะช่วยให้มวลมนุษยอยู่ด้วยกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างฐานะ เชื้อชาติ ผิวพรรณ และภาษา อีกด้วย ตัวอย่างเช่น เปเล่ ซึ่งเป็นนักฟุตบอลเอกคนหนึ่งของโลก เป็นที่รู้จักและยอมรับในเรื่องความสามารถในการเล่นฟุตบอลอย่างกว้างขวางทั่วโลก ทั้ง ๆ ที่เปเล่เป็นคนผิวดำ และมาจากประเทศยากจนประเทศหนึ่งเท่านั้น ออร์ (Orr. 1973 : 44) กล่าวถึงโจทูลย์ นักมวยมวยฝีมือยิ่งใหญ่ว่า โจทูลย์ น่าจะเป็นนักกีฬาผิวดำที่มีคนรู้จักมากที่สุด เพราะนอกจากเขาจะได้รับ

การยกย่องจากคนผิวขาวทั่วสหรัฐอเมริกาแล้ว เขายังเปลี่ยนภาพพจน์ (image) ของคนนิโกรอเมริกันในความคิดของคนจำนวนล้าน ๆ คนทั่วโลกเสียด้วยอย่างสิ้นเชิง

การวิจัยโดยการใช้การกีฬาฟุตบอล เพื่อพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติให้แก่เยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเน้นหนักที่การฝึกอบรมโดยจัดเป็นโครงการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อฝึกซ้อม (training camp) เป็นระยะเวลา 8 วัน ซึ่งในการฝึกอบรมนี้เองที่เยาวชนไทยมุสลิมจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้รับประสบการณ์การใช้ชีวิตร่วมกันกับเยาวชนไทยพุทธ การฝึกอบรมทักษะการเล่นฟุตบอล จริยธรรมการกีฬา รวมทั้งประสบการณ์ที่จะส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อชาติและสถาบันต่าง ๆ ที่สำคัญของสังคม

กล่าวโดยสรุปแล้วการวิจัยนี้ ยึดหลักสำคัญว่า กิจกรรมสังคมที่อาศัยความเข้าใจที่ดีต่อกันและความร่วมมือกันระหว่างเยาวชนไทยพุทธกับเยาวชนไทยมุสลิมจะช่วยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อชาวไทยพุทธของเยาวชนไทยมุสลิมได้ กิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดอันหนึ่งคือการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล เพราะสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของเยาวชนไทยมุสลิมมาก อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็ไม่ขัดข้องด้วย ในการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลนั้น นอกจากเยาวชนไทยมุสลิมจะพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อชาวไทยพุทธแล้ว ยังจะได้รับการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อชาติ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนในชาติอีกด้วย ซึ่งการที่เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอลนี้เกิดมีทัศนคติที่ดีดังกล่าวนี้อีก จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในก้นดงคมและจิตวิทยาในภูมิภาคนี้ได้เป็นอย่างดี

ปัญหาของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบของปัญหาต่อไปนี้

1. การจัดโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่เหมาะสม จะสามารถพัฒนาทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้หรือไม่
2. เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลกับกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันที่นับถือศาสนาเดียวกันจะมีการพัฒนาทางทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติแตกต่างกันกับเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่คล้ายคลึงกันกับกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันที่นับถือศาสนาพุทธหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อทดลองใช้โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลในการพัฒนาทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
2. เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่คล้ายคลึงกันแต่มีกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันที่เข้าร่วมการฝึกอบรมที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องนี้ช่วยให้สามารถมองเห็นผลของการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการจัดกระทำในสภาพความเป็นจริง และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามในเชิงเหตุและผลได้
2. ผลของการวิจัยเรื่องนี้จะช่วยให้ทราบถึงอิทธิพลของการจัดโครงการและกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันที่เหมาะสมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติค่านิยมจิตวิทยา

3. ผลจากการวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นแนวคิดในการสร้างรูปแบบของโครงการกีฬา เพื่อพัฒนาทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการและเอกชนที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมกีฬาให้แก่เยาวชนในพื้นที่ต่อไป

4. งานวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยในด้านจิตวิทยาการศึกษา (sports psychology) ที่ส่งผลต่อสภาพสังคมไทย ซึ่งการวิจัยในด้านนี้ยังมีน้อยมากในประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยนี้จะช่วยเสริมสร้างแนวทางที่จะนำเอาการกีฬามาใช้ในการพัฒนาประเทศด้านสังคมและจิตวิทยาอย่างมีระบบต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตจำกัดในเรื่องต่อไปนี้

1. ประเภทกีฬาที่ใช้มีเพียงกีฬาฟุตบอลประเภทเดียว
2. นักกีฬาใช้เฉพาะเพศชายเท่านั้น
3. เยาวชนไทยมุสลิมที่นำมาใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ มีเพียงเยาวชนมุสลิมชายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดคำศัพท์เฉพาะที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดสงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ทุกจังหวัดยกเว้นจังหวัดปัตตานีมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย จังหวัดเหล่านี้ทุกจังหวัดมีประชากรผู้นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธเป็นกลุ่มชนย่อย 2 กลุ่ม และมีปัญหาเนื่องจากการปฏิบัติการของกลุ่มผู้ก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการสอนตามหลักสูตรสามัญศึกษา ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) เป็นอย่างน้อย

3. เยาวชนไทยมุสลิม หมายถึง เยาวชนไทยผู้นับถือศาสนาอิสลามที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. เยาวชนไทยพุทธ หมายถึง เยาวชนไทยผู้นับถือศาสนาพุทธที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา

5. โครงการกีฬาฟุตบอล หมายถึง โครงการฝึกอบรมการเล่นฟุตบอลที่ผู้วิจัยจัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เป็นระยะเวลา 8 วัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องอยู่ประจำในมหาวิทยาลัยตลอดเวลาการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 2 โครงการ ดังนี้

5.1 โครงการที่ 1 เป็นโครงการที่เยาวชนผู้รับการฝึกอบรมเป็นเยาวชนไทยมุสลิมทั้งหมด

5.2 โครงการที่ 2 เป็นโครงการที่เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเยาวชนไทยมุสลิมและเยาวชนไทยพุทธ

6. ผู้อำนวยการฝึกอบรม หมายถึง ตัวผู้วิจัยเอง ซึ่งจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการควบคุมดูแลการฝึกอบรมให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของการวิจัย

7. ครูฝึก หมายถึง นิสิตวิชาเอกพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา จำนวน 4 คน นิสิตทั้ง 4 คนนี้มีคุณสมบัติเหมือนกันต่อไปคือ นับถือศาสนาพุทธ มีความสามารถที่จะเป็นครูฝึกฟุตบอลได้ มีประสบการณ์ในการฝึกฟุตบอลให้แก่เยาวชน ได้รับการฝึกอบรมทักษะเบื้องต้นในการเป็นครูฝึกฟุตบอลมาแล้ว ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจวัฒนธรรมอิสลาม และมีความรู้ความเข้าใจในโครงการวิจัยเป็นอย่างดี

8. กลุ่มเพื่อนร่วมวัย หมายถึง กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการกีฬาฟุตบอล ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

8.1 กลุ่มเพื่อนล้วน หมายถึง กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการกีฬาฟุตบอล โครงการที่ 1 ที่ทุกคนเป็นชาวไทยมุสลิมหมด

8.2 กลุ่มเพื่อนผสม หมายถึง กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการกีฬาฟุตบอล โครงการที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยเยาวชนไทยมุสลิมกับเยาวชนไทยพุทธกลุ่มละเท่า ๆ กัน

9. ความมั่นคงของชาติ หมายถึง ความมั่นคงทางสังคมจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากบูรณาการทางสังคม ประชาชนในสังคมมีความสามัคคีกลมเกลียว มีความเข้าใจซึ่งต่อกัน มีจริยธรรม มีความปลอดภัยในทรัพย์สินและชีวิต มีความรู้สึกว่าทุกคนในสังคมเป็นพวกเดียวกัน และมีเป้าหมายทางสังคมร่วมกัน

10. ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ หมายถึง ทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่มีต่อชาวไทยพุทธ การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับชาวไทยพุทธ ตลอดจนการศึกษาของรัฐบาลต่อชาติไทยโดยรวม หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นทัศนคติที่แสดงให้เห็นบูรณาการทางสังคมของเยาวชนไทยมุสลิมนั่นเอง

สมมุติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอลมีพัฒนาการทางทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติดีกว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอล

2. เยาวชนไทยมุสลิมในโครงการกีฬาฟุตบอลที่มีกลุ่มเพื่อนผสมจะมีพัฒนาการของทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติดีกว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในโครงการกีฬาฟุตบอลที่มีกลุ่มเพื่อนล้วน

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งเสนอรูปแบบของโครงการการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติให้แก่เยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นหนักไปที่เยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ดังนั้น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงประกอบไปด้วยเอกสารและงานวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจสภาพทั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่

- 1.1 สภาพทางภูมิศาสตร์
- 1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ
- 1.3 สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม
- 1.4 สภาพทางประวัติศาสตร์และการเมือง

1.5 ปัญหาทางการศึกษาและการจัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การพบทวนเอกสารตามข้อที่ 1 นี้ จะทำให้เกิดความเข้าใจสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาเหล่านี้ และแนวทางในการจัดโครงการเพื่อแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหา สภาพแวดล้อมทางสังคมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและศาสนาอิสลาม

2. ความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ โดยมุ่งศึกษาถึงความหมาย โครงสร้าง ตลอดจนปัจจัยเสริมและอุปสรรคของการพัฒนาความมั่นคงของชาติ

3. ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีทางทัศนคติและการวิจัยเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยในข้อ 2 และข้อ 3 นี้ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดตัวแปรตามในการวิจัย ซึ่งได้แก่ ทักษะที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ นอกจากนั้นยังช่วยให้สามารถกำหนดรายละเอียดของโครงการทดลองเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชน และสามารถสร้างแบบวัดทัศนคติ ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัยได้

4. ความรู้เกี่ยวกับการกีฬา เพื่อชี้ให้เห็นประโยชน์ของการกีฬาที่มีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและทัศนคติของเยาวชน และประโยชน์ของการกีฬาในการลดอคติระหว่างบุคคล รวมตลอดทั้งเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการกำหนดตัวแปรต้นของการวิจัยอีกด้วย

ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อกล่าวถึงจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยทั่วไป มักจะเข้าใจกันว่า หมายถึง จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ สตูล ซึ่งเป็นความหมายที่ใช้มาแต่เดิม บางทีก็เรียกว่า "สี่จังหวัดภาคใต้" การกำหนดความหมายของจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นนี้ ถือตามความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ (Thompson and Adloff. 1970 : 158) งานศึกษาค้นคว้าและวิจัยที่ใช้ความหมายของจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่ได้อ้างมานี้ ได้แก่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2524) สุรีย์ สุพรรณสมบูรณ์ (สุรีย์ สุพรรณสมบูรณ์ 2519) จริญญา มลิจันทร์ (จริญญา มลิจันทร์ 2523) วินัย ครอบวรรณพัฒน์ (วินัย ครอบวรรณพัฒน์ 2523) สงคราม ชื่นภิบาล (สงคราม ชื่นภิบาล 2518) และ สถิตย์ย์ แสงศรี (สถิตย์ย์ แสงศรี 2513) เป็นต้น

การศึกษาความหมายของจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกประการหนึ่ง คือ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส เพราะ 3 จังหวัดนี้เคยรวมกันอยู่ในรัฐปัตตานีมาก่อน (อุทัย อุดยเกษม 2525 : 60) ในปัจจุบันชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดนี้ส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ซึ่งแตกต่างจากชาวไทย

มุสลิมในจังหวัดสตูลที่นิยมใช้ภาษาไทย นอกจากนั้นในบริเวณ 3 จังหวัดนี้ยังมีอิทธิพลของขบวนการโจรก่อการร้าย โดยเฉพาะกลุ่มขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน (ชก.) และขบวนการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) ซึ่งผิดกับจังหวัดสตูลซึ่งมีอิทธิพลของขบวนการโจรก่อการร้ายทั้งสองกลุ่มนี้น้อย แต่มีอิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มาก (กองข่าว พทท.. 43 ม.ป.ป.) งานศึกษาค้นคว้าและวิจัยที่ใช้ความหมายของจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามความหมายดังกล่าวนี้ได้แก่ สมานมิตร วิทยอภิบาลกุล และคนอื่น ๆ (สมานมิตร วิทยอภิบาลกุล และคนอื่น ๆ 2526) ฉวีวรรณ วรณประเสริฐ และคนอื่น ๆ (ฉวีวรรณ วรณประเสริฐ และคนอื่น ๆ 2524) นิคม อัลภาชน์ (นิคม อัลภาชน์ 2523) เป็นต้น

แต่คณะกรรมการอำนวยการพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่ 43 (พทท. 43) และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้กำหนดความหมายของจังหวัดชายแดนภาคใต้แตกต่างออกไปจากทั้งสองแนวทางที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยกำหนดว่าเป็นบริเวณครอบคลุม 5 จังหวัด คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ สงขลา ทั้งนี้ เพราะบริเวณ 5 จังหวัดดังกล่าวนี้เป็นพื้นที่ที่มีการก่อการร้ายของขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน (ชก.) ขบวนการโจรก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (มกค.) (กองข่าว พทท. 43 ม.ป.ป.) สาเหตุสำคัญที่ทางการนับจังหวัดสงขลาว่ารวมอยู่ในบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยคือ จังหวัดสงขลาเมื่ออาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซียถึง 3 อำเภอ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2521 : 2) และในจังหวัดสงขลายังมีพื้นที่ที่เป็นเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ ถึง 5 อำเภอ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จังหวัดสงขลา 2526 : 3).

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ/โดยมุ่งพัฒนาทัศนคติของเยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงใช้ความหมายของจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ครอบคลุม 5 จังหวัด เพราะพื้นที่ 5 จังหวัดนี้มีปัญหาเรื่องความมั่นคง

ของชาติที่มองเห็นได้ชัดเจนและมีเยาวชนไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก /

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และการเมือง ปัญหาทางการจัดการศึกษาและการจัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจสภาพปัญหาและความขัดแย้งในภูมิภาคนี้ /

1. สภาพทางภูมิศาสตร์

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ 21,258 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 29.5 ของพื้นที่ในภาคใต้ทั้งหมด มีประชากรทั้งสิ้น (นับถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2523) 2,187,770 คน หรือร้อยละ 37.6 ของประชากรทั้งภาคใต้ (สนอง จันทินทร 2525 : 66) ในบริเวณนี้มีจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ดังต่อไปนี้

จังหวัดสตูล มีพื้นที่อำเภอเมืองติดต่อกับรัฐเปอลิส

จังหวัดยะลา มีพื้นที่ 3 อำเภอติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้แก่ อำเภอยะหา และอำเภอบันนังสตา ติดกับรัฐเคดาห์ ส่วนอำเภอเบตงติดกับรัฐเปรัก

จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ 3 อำเภอติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ได้แก่ อำเภอตากใบ อำเภอสุไหงโกลลก และอำเภอแว้ง โดยที่ทุกอำเภอมีอาณาเขตติดต่อกับรัฐกลันตันเพียงรัฐเดียว

จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 3 อำเภอติดต่อกับประเทศมาเลเซีย คือ อำเภอสะเดา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี ซึ่งติดต่อกับรัฐเคดาห์

ส่วนจังหวัดปัตตานีนั้น ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทั้งที่ราบ เนินสูง และภูเขา ตลอดจนพื้นที่ป่าชายเลนริมทะเล เทือกเขาที่สำคัญคือ เทือกเขาสันกาลาคีรี ซึ่งทอดแนวยาวในสี่จังหวัดคือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และตอนใต้ของจังหวัดสงขลา บริเวณที่เป็นชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียมีทั้งที่เป็นภูเขา ป่าดงดิบ และทะเล แม่น้ำที่กั้นเขตแดนไทย-มาเลเซีย คือ แม่น้ำสุไหงโกลก ซึ่งอยู่ในจังหวัดนราธิวาส แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การสัญจรไปมาของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้และประชาชนในประเทศมาเลเซียก็สามารถกระทำได้โดยสะดวกทั่วทุกจังหวัด

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ การกสิกรรม ซึ่งได้แก่ การทำสวนยางพารา ทำนาข้าว ทำสวนมะพร้าว สวนผลไม้ และปลูกกาแฟ ตลอดจนพืชไร่บางชนิด เป็นต้น การถือครองที่ดินเพื่อทำกินทางเกษตรกรรมมีลักษณะเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย อาชีพกสิกรรมที่ทำกันมากที่สุดคือ การทำสวนยางพารา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดยะลา นราธิวาส สตูล และ สงขลา จะมีการทำสวนยางพารากันมาก (พิจารณาโดยพื้นที่) ส่วนในจังหวัดปัตตานีนั้น จะมีการทำนาข้าวเป็นอันดับหนึ่ง และการทำสวนยางพาราเป็นอันดับรองลงมา อย่างไรก็ตาม สามารถสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะพิจารณาโดยจำนวนประชากรที่เกี่ยวข้องหรือโดยรายได้ของประชากร การทำสวนยางและการทำนาข้าวถือเป็นอาชีพหลักของประชากรในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ เป็นอาชีพที่มีความสำคัญรองลงไป

นอกจากอาชีพหลักทางกสิกรรมแล้ว ประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังประกอบอาชีพประมงอีกด้วย เพราะว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล ไม่ว่าจะเป็นทะเลจีนหรือทะเลอันดามัน จังหวัดที่มีการทำการประมงน้ำเค็มได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส และ สตูล ส่วนจังหวัดยะลานั้น เนื่องจาก

ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล จึงมีแต่การประมงน้ำจืดเท่านั้น และในบรรดาจังหวัดชายแดนภาคใต้เหล่านี้ จังหวัดสงขลามีการทำการประมงมากที่สุด และมีบริเวณลุ่มน้ำที่จับได้สูงที่สุด รองลงไปคือ ปัตตานี สตูล นราธิวาส ตามลำดับ (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ 2523 : 30)

การทำเหมืองแร่เป็นอาชีพที่สำคัญอีกอาชีพหนึ่งในภูมิภาคแถบนี้ ทั้งนี้เพราะบริเวณนี้อุดมด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ เช่น ดีบุก แร่กานีส เหล็ก และทรายแก้ว

เนื่องจากจังหวัดยะลา นราธิวาส สตูล และ สงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และมีการคมนาคมติดต่อกันได้สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ เรือ และเครื่องบิน ดังนั้น จึงมีประชาชนจำนวนมากไม่ยอมประกอบอาชีพค้าขาย และมีตลาดการค้าที่สำคัญ ๆ หลายตลาด เช่น ตลาดอำเภอสุไหงโกทิง ตลาดอำเภอตากใบ และตลาดตัวจังหวัดในจังหวัดนราธิวาส ตลาดอำเภอเบตง จังหวัดยะลา (วินัย คุรุวรรณพันธ์ 2523 : 80) ส่วนในจังหวัดสงขลาที่มีตลาดอำเภอสะเดา ซึ่งมีการคมนาคมทางรถยนต์ติดต่อกับตลาดจังโหลนและตลาดปากังเบซาร์ของมาเลเซีย ตลาดที่สำคัญ คือ ตลาดหาคีใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าที่ใหญ่มาก เพราะเป็นศูนย์กลางการค้ายางพารา ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนั้นอำเภอหาคีใหญ่ยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน (ทั้งภายในและระหว่างประเทศ) ส่วนที่อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา มีท่าเรือสำคัญ ซึ่งมีเรือสินค้าจากต่างประเทศทั้งสิงคโปร์และมาเลเซียเข้าเทียบเพื่อขนส่งสินค้าเข้า-ออก ซึ่งทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมากอีกด้วย

ถึงแม้ว่าจะมีสาขาอาชีพค่อนข้างมาก แต่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสวนยางพารา และการทำนาข้าว ส่วนอาชีพในสาขาอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรม ประมง และการบริการนั้น ยังทำรายได้ให้แก่ประชาชนโดยส่วนรวมน้อย เมื่อเทียบกับสาขาเกษตรกรรม แม้แต่ในจังหวัดสงขลา ซึ่งประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีสูงสุด ในบรรดาจังหวัดชายแดนภาคใต้

และเป็นศูนย์กลางการค้าขาย และการอุตสาหกรรม (ตามแผนพัฒนาเมืองหลัก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529) จึงกล่าวได้ว่า อาชีพเกษตรกรรมมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อเศรษฐกิจของประชากรในภูมิภาคนี้

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว จะพบว่ายังต่ำกว่ารายได้ต่อหัวต่อปีของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งเท่ากับ 12,067.00 บาท ต่อปี โดยมีเพียงรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากรในจังหวัดสงขลาจังหวัดเดียวเท่านั้น ที่สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากรทั้งประเทศ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางของการค้าและการท่องเที่ยวด้วยตนเอง แต่ถึงกระนั้นประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดสงขลา ก็ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีไม่มากนัก จึงอาจกล่าวได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีต่ำกว่าประชาชนทั้งประเทศโดยเฉลี่ย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดปัตตานี ประชาชนจะมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีต่ำที่สุดในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง 1 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้
และทั้งประเทศ ปี พ.ศ. 2522

อันดับ	จังหวัด	รายได้เฉลี่ย ต่อหัวต่อปีเป็นบาท	เปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ย ของประชากรทั้งประเทศ
	รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี ของประชากรทั้งประเทศ	12,067	-
1	สงขลา	12,160	93
2	ยะลา	11,370	-697
3	สตูล	11,081	-986
4	นราธิวาส	9,493	-2,574
5	ปัตตานี	6,795	-5,272

ที่มา : กองนโยบายการพาณิชย์ ภาวะเศรษฐกิจและสังคมในภาคใต้ของ
ประเทศไทย 2523 หน้า 10

เนื่องจากสภาพข้อเท็จจริงทางเศรษฐกิจเป็นเช่นนี้ จังหวัดปัตตานีจึงได้รับความ
สนใจจากคณะกรรมการวางแผนเพื่อพัฒนาชนบทยากจน และได้พิจารณากำหนดพื้นที่ยากจน
ที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้อยู่ในจังหวัดปัตตานีมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ ดังจะเห็น
ได้จากรายละเอียดต่อไปนี้

พื้นที่ปากจนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 3 จังหวัด คือ

1. จังหวัดสตูล อำเภอละงู
2. จังหวัดสงขลา อำเภอรักขภูมิ อำเภอทิงพระ อำเภอระโนด
กิ่งอำเภอกระแสรังสินธุ์
3. จังหวัดปัตตานี อำเภอเมือง อำเภอหนองจิก อำเภอมายอ
อำเภอปะนาเระ อำเภอยะรัง อำเภอสาบบุรี
อำเภอยะหริ่ง กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง กิ่งอำเภอ
ไม้แก่น

ที่มา : แผนพัฒนาชนบทปากจน ประจำปี 2526 หน้า 113 - 114

จะเห็นได้ว่า จากจำนวนพื้นที่ปากจนทั้งหมดใน 14 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งมีอยู่ 22 อำเภอ และ 5 กิ่งอำเภอ (แผนพัฒนาชนบทปากจน ประจำปี 2526 : 16) จะอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 11 อำเภอ กับ 3 กิ่งอำเภอ หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่ปากจนทั้งหมดในภาคใต้ และในจำนวนนี้มี 7 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภออยู่ในจังหวัดปัตตานี

3. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

ประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะที่ตั้งและความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 เขต คือ (สนอง จันทินทร 2525 : 66)

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามศาสนา

	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา	สตูล
อิสลาม	324,548	166,509	312,156	168,560	103,277
พุทธ	90,949	96,554	82,471	621,791	51,648
อื่น ๆ	3,160	2,111	3,185	1,613	1,566
รวม	418,603	265,164	397,758	791,964	156,491

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎรและเคหะ พ.ศ. 2523

สำนักทะเบียนราษฎรและเคหะ จังหวัดสตูล หน้า 21

สำนักทะเบียนราษฎรและเคหะ จังหวัดยะลา หน้า 21

สำนักทะเบียนราษฎรและเคหะ จังหวัดนราธิวาส หน้า 25

สำนักทะเบียนราษฎรและเคหะ จังหวัดปัตตานี หน้า 25

สำนักทะเบียนราษฎรและเคหะ จังหวัดสงขลา หน้า 25

เขต 1 ได้แก่ บริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ประชากรในเขตนี้มีจำนวน 1,137,425 คน ร้อยละ 80 ของประชากรนับถือศาสนาอิสลาม นิยมใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ไม่นิยมพูดภาษาไทย มีบางส่วนพูดภาษาไทยไม่ได้เลย

เขต 2 จังหวัดสตูล ประชากรปัจจุบัน 156,491 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน

เขต 3 จังหวัดสงขลา ประชากรปัจจุบัน 791,964 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นับถือศาสนาอิสลามมีอยู่มากเหมือนกัน แต่ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และมีความคุ้นเคยกับวัฒนธรรมไทยพุทธ

เมื่อพิจารณาตัวเลขในตารางแสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว จะเห็นว่าประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณ 4 จังหวัด เมื่อไม่นับรวมสงขลา จำนวนผู้นับถือศาสนาอิสลามจะมีสัดส่วนสูงมาก

เนื่องจากชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวไทยมุสลิมมีการรวมตัวกันอยู่อย่างหนาแน่นใน 4 จังหวัดภาคใต้ และในบางส่วนของจังหวัดสงขลา ทำให้เกิดพลังยึดเหนี่ยวในกลุ่มที่เข้มแข็ง การติดต่อสัมพันธ์ก็กันไปเฉพาะในกลุ่มของตนมากกว่ากับบุคคลนอกกลุ่ม ดังนั้น การผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่นจึงเกิดขึ้นได้ยาก (ลิขิต วีรเวศ 2521 : 201) *เนื่องจากประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้นับถือศาสนาต่างกัน ดังได้กล่าวมาแล้ว จึงทำให้สภาพการดำรงชีวิตของประชากรเหล่านี้แตกต่างกันตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะศาสนาได้แทรกเข้าไปถึงความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของมนุษย์ และจะมีแรงเหนี่ยวนำพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้น ความแตกต่างในศาสนาจึงทำให้เกิดความแตกต่างในขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตอีกด้วย (บุญโญ ตันพิทยคุปต์ 2523 : 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำว่า อิสลาม มิได้หมายถึงแค่เพียงศาสนาเท่านั้น แต่เป็นวิธีการดำเนินการชีวิตที่รวมไว้ทั้งเรื่องของอุดมการณ์ ลักษณะการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นของตนเอง ซึ่งค่อนข้างจะแตกต่างจากประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่นอย่างเด่นชัด

นอกจากความแตกต่างในเรื่องศาสนาและประเพณีแล้ว ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ยังมีความแตกต่างกันในเรื่องภาษาพูดอีกด้วย เพราะชาวไทยมุสลิมเหล่านี้จะใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน เนื่องจากภาษามลายูได้กลายเป็นภาษาของศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชาวไทยมุสลิมได้เรียนรู้เรื่องศาสนาโดยใช้ภาษามลายูเป็นสื่อ ไม่ว่าจะเป็นการสอนในปอเนาะหรือในบ้าน คำราที่ใช้ในการสอนศาสนาที่ใช้

ภาษามลายู ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาอิสลามกับภาษามลายูที่แนบแน่นเช่นนี้ ทำให้ชาวไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้มองภาษามลายูในฐานะเป็นส่วนควบของศาสนาอิสลามไปด้วย และถือว่าภาษามลายูเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการปกป้อง รักษา ใครจะมาบ่อนทำลายไม่ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็จะได้ว่า ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่แยกไม่ออกระหว่างคำว่า มลายูกับอิสลาม เขามักจะคิดว่า เขาจะเป็นอิสลามก็ต่อเมื่อเขาเป็นมลายู หรือเมื่อประกาศตนว่า เป็นมลายูแล้วก็เท่ากับเป็นมุสลิม โดยอัตโนมัติ (อารงสุทหะศาสน์ 2525 : 18 - 19) และด้วยสาเหตุของความแตกต่างในค่านิยมนี้เอง จึงทำให้ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเป็นอยู่แยกออกไปจากชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ อย่างเด่นชัด ข้อเท็จจริงอันนี้แตกต่างกับความเป็นอยู่ของชาวไทยมุสลิมในภูมิภาคอื่นของประเทศไทยที่โดยปกติแล้วจะมีการติดต่อสมาคมกับชาวไทยทั่วไป

ส่วนในค่านิยมประเพณีและวัฒนธรรมนั้น ชาวไทยมุสลิมที่อยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของตน เป็นต้นว่า ประเพณีการถือศีลอด ประเพณีวันว่าง ประเพณีวันฮารีรายอ ประเพณีการเข้าสู่หนัด ประเพณีวันเมาลิด และประเพณีอาซูรา ประเพณีเหล่านี้เป็นประเพณีที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรง จึงทำให้แยกกลุ่มของชาวไทยมุสลิมออกไปจากกลุ่มของชาวไทยโดยทั่วไป แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีการประเพณีและการทำบุญบางอย่างที่ชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมสามารถร่วมกิจกรรมกันได้ เช่น การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญเดือนสิบ และประเพณีการสมรส เป็นต้น (ศึกษารายละเอียดได้จาก จิวรรณ วรณประเสริฐ และคนอื่น ๆ 2525 : 46 - 105)

จากการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทั่วไปของสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็เพื่อจะอ้างอิงและกำหนดขอบข่ายของการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายความว่าจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ สงขลา

2. การกำหนดเขตของจังหวัดชายแดนภาคใต้ออกเป็น 3 เขต ตามความแตกต่างของลักษณะสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้คือ

- 2.1 ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส
- 2.2 สตูล
- 2.3 สงขลา

4. สภาพทางประวัติศาสตร์และการเมือง

1. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ การศึกษาสภาพความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะก่อให้เกิดความเข้าใจปัญหาในปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น ดังได้กล่าวแล้วว่า จังหวัดสงขลามีความเป็นมาแตกต่างจากสตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาสอยู่มาก กล่าวคือจังหวัดสงขลาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยมาโดยตลอด จะมีอยู่เพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ในช่วงกรุงศรีอยุธยาตอนต้นเท่านั้นที่มีชาวมลายูคนหนึ่งยึดมั่นในเมืองสงขลาฝั่งหัวเขาแดง แล้วประกาศเป็นเมืองเอกราชไม่ขึ้นต่อประเทศไทย แต่หลังจาก พ.ศ. 2223 เป็นต้นมาเมืองสงขลาก็เป็นเมืองหนึ่งของประเทศไทยมาโดยตลอด (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2521 : 44) ดังนั้นประชาชนในเมืองสงขลา ถึงแม้จะมีผู้นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิมอยู่ส่วนหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นมุสลิมที่พูดภาษาไทยและมีความผูกพันกับประเทศไทยมานาน

จังหวัดสตูล แต่เดิมเป็นเพียงตำบลเล็ก ๆ ตำบลหนึ่งของเมืองไทรบุรี เรียกว่าเมืองสะโตย (เจาะ อับดุลลา หลังบุเต๊ะ 2521 : 4) เมืองไทรบุรีเป็นเมืองประเทศราชของไทยมาเสียเป็นส่วนใหญ่ มีช่วงเวลาที่เมืองไทรบุรีแข็งเมือง ก็คือ ช่วงสมัยกรุงธนบุรี และระยะเวลาสั้น ๆ ในรัชสมัยรัชกาลที่ 3 (แสงโสม เกษมศรี และ วิมล พงศ์พิพัฒน์ 2526 : 118 - 119) เมื่อปราบเมืองไทรบุรีได้แล้ว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

จึงโปรดเกล้าให้แบ่งเมืองไทรบุรีออกเป็น 4 เมือง ได้แก่ เมืองกะบังสู เมืองปะลิส เมืองไทรบุรี และเมืองสตูล ทุกเมืองมีเจ้าเมืองซึ่งล้วนแต่เป็นเชื้อพระวงศ์ของพระเจ้าไทรบุรี และต่อมาเมืองสตูลก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดสตูล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 เป็นต้นมา (ประกิจ ประจนปัจจนึก 2516 : 20)

จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส แต่เดิมรวมเรียกว่า เมืองปัตตานี ซึ่งเป็นเมืองเก่า และมีชื่อเสียงโด่งดังมาเป็นเวลานาน เป็นศูนย์กลางการค้าและการเดินเรือของชาติอินเดีย จีน ชาว และอาหรับ หรือเปอร์เซีย ตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นต้นมา เมืองปัตตานีก็เริ่มตกเป็นของไทย แต่การปกครองในสมัยแรก ๆ นั้น ไทยมิได้ส่งคนไปปกครอง เพียงแต่ให้ส่งดอกไม้เงินดอกไม้ทอง 3 ปีต่อครั้ง (ลิขิต ชีรเวทิม 2521 : 169) การเป็นเมืองขึ้นของปัตตานีไม่ค่อยจะสม่ำเสมอนัก กล่าวคือ ในคราวใดที่ประเทศไทยอ่อนแอ เมืองปัตตานีก็จะคงบรรณาการ แต่เมื่อเมืองไทยมีความมั่นคงแข็งแรง เมืองปัตตานีก็จะส่งบรรณาการมาอย่างครบถ้วน

ในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมืองปัตตานีถูกแบ่งออกเป็นเมืองเล็ก ๆ เพื่อความสะดวกในการปกครอง และต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ยุบรวมเมืองเล็ก ๆ เหล่านั้นเข้าเป็นเมือง 4 เมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี เมืองยะลา เมืองสายบุรี และเมืองระแงะ ซึ่งต่อมาภายหลังเมืองปัตตานี เมืองยะลา และเมืองระแงะ ก็ได้ถูกยกขึ้นเป็นจังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส ตามลำดับ (สถิตย์ แสงศรี 2513 : 23)

2. สภาพทางการเมืองและปัญหาความมั่นคง ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กระทบกระเทือนถึงการเมือง การปกครอง และความมั่นคงของชาติ มีดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาทางเศรษฐกิจ ดังได้กล่าวมาแล้วว่า เศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั่วไป เป็นระบบเศรษฐกิจการเกษตรในชนบท สภาพชุมชนอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย กิจกรรมด้านอุตสาหกรรมมีน้อย เศรษฐกิจของภาคใต้ขึ้นอยู่กับการผลิต

ยางพารา ข้าว คีบูกและการประมงเป็นสำคัญ ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีรายได้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดปัตตานี ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีต่ำกว่า จังหวัดอื่น ๆ สภาพเศรษฐกิจเช่นนี้ส่งผลถึงปัญหาทางสังคม เพราะการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมโดยที่ประชาชนอยู่อาศัยกระจายเป็นกลุ่ม ๆ ทำให้ประชาชนในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ซึ่งมีปัญหามลพิษน้อยอยู่แล้วมีความรู้สึกผูกพันอยู่กับผลประโยชน์ทางค่านิยมภาพ (status interests) และอาจจะคิดใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางค่านิยมภาพนั้น (สุรีย์ สุพรรณสมบุรณ์ 2519 : 221 - 244)

2.2 ปัญหาทางสังคมจิตวิทยา เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล เป็น ชาวไทยมุสลิม แต่ถึงแม้ว่าชาวไทยมุสลิมจะมีเป็นจำนวนมากก็ยังคงเป็นชนกลุ่มน้อยของ ประเทศอยู่นั่นเอง และชาวไทยมุสลิมเหล่านี้มีความรู้สึกน้อยกว่าชาวไทยโดยทั่วไป ใน ค่านิยมภาพทางสังคม (ลิลิต ชีร์เวทิน 2521 : 205) นิคม อัลภาชน์ (นิคม อัลภาชน์ 2523 : 8 - 11) ได้แบ่งประเภททัศนคติของคนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชาวไทยมุสลิมประเภทแรกส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท รักความ สงบ คำนึงชีวิตอย่างง่าย ๆ ไม่ค่อยสนใจการบริหารการเมือง สนใจแต่การประกอบอาชีพ ไปวันหนึ่ง ๆ เคร่งครัดต่อการประกอบศาสนกิจ เรียกตัวเองว่าเป็นคนมลายู จัดเป็นกลุ่ม พลังเงียบ ไม่มีความทะเยอทะยานในเรื่องการเมือง ปกติถือได้ว่าไม่เป็นปัญหาต่อสังคม ในแง่การเมืองการปกครอง แต่เมื่อใดมีเงื่อนไขเกิดขึ้นหรือถูกยุยงจากฝ่ายตรงกันข้าม คนเหล่านี้จะหันกลับไปเชื่อหรือคล้อยตามการชี้นำจากฝ่ายตรงข้าม ซึ่งมักจะอ้างความเป็น มุสลิมด้วยกัน เพื่อแสวงหาพวก

2. คนไทยมุสลิมที่ได้รับการศึกษามีจำนวนไม่มากนัก ชาวไทย มุสลิมเหล่านี้มีความรู้ สนใจการเมือง มีความรู้สึกว่าเป็นคนไทย บางคนรับราชการ โดยปกติเป็นฝ่ายบ้านเมือง แต่อาจตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายตรงข้ามโดยไม่รู้ตัว

3. คนไทยมุสลิมที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ชาวไทยมุสลิมเหล่านี้มักมีเชื้อสายเจ้าเมืองเก่า มีจิตใจรักใฝ่คิดจะแยกดินแดนอยู่เสมอ ถึงแม้จะมีจำนวนน้อย แต่ก็ป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศมาก

ปัญหาสำคัญทางด้านสังคมจิตวิทยาก็คือ การที่ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธมีความรู้สึกแตกต่างและเป็นคนละพวกกัน ซึ่งความจริงก็เป็นความรู้สึกที่มีมาตั้งแต่เดิม (นิคม อัลภาชน์ 2523 : 8) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมมีความรู้สึกแยกพวกแยกเหล่าเช่นนี้คือ การมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าวัฒนธรรมทำให้เกิดเอกลักษณ์ของกลุ่ม เมื่อชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมมีวัฒนธรรมต่างกัน จึงทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเขาพวกเราอยู่โดยธรรมชาติ ในทางจิตวิทยาเรียกว่า ชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธต่างก็มี "ความสำนึกในความแตกต่าง" (อารง สุทธาศาสน์ 2525 : 18 - 25)

นอกจากความแตกต่างในเรื่องศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีแล้ว ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีความแตกต่างในเรื่องภาษาอีกด้วย ทั้งนี้เพราะชาวไทยมุสลิมไม่นิยมเรียนรู้และใช้ภาษาไทย เนื่องจากกลัวจะถูกกลืนชาติบ้าง เข้าใจผิดว่าภาษามลายูกับศาสนาอิสลามคือสิ่งเดียวกันบ้าง (อารง สุทธาศาสน์ 2525 : 19 ลิขิต ชีร์เวคิน 2521 : 220) สมานมิตร วิทยอภิบาลกุล และคนอื่น ๆ (สมานมิตร วิทยอภิบาลกุล และคนอื่น ๆ 2526 : 26) ได้ทำการศึกษาและพบว่า ชาวไทยมุสลิมร้อยละ 72.73 นิยมพูดแค่ภาษาของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความไม่เข้าใจกับชาวไทยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ราชการในท้องถิ่นร้อยละ 92 เป็นชาวไทยพุทธ และในจำนวนนี้ร้อยละ 63 พูดภาษามลายูไม่ได้เลย (ศูนย์ประสานงานจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2520 : 88)

ผลจากการไม่เข้าใจกัน เนื่องมาจากอุปสรรคเรื่องภาษา ผลจากการตั้งถิ่นฐานแยกกันอยู่ เนื่องจากลักษณะการประกอบอาชีพ ผลจากการเชื่อมั่นอย่างผิด ๆ ทางศาสนา

ประเพณีและวัฒนธรรม และผลจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็นอุปสรรคต่อการคมนาคม ตลอดจนผลจากการยุบปลุกปั้นของผู้ไม่ปรารถนาดีต่อประเทศชาติ ทำให้ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยพุทธต่างก็มีทัศนคติที่ไม่สู้ดีต่อกัน มีอคติลำเอียงต่อกันและกัน ชาวไทยพุทธ มักจะเรียกชาวไทยมุสลิมว่า "แขก" "แขกมลายู" "แขกภาคใต้" "แขกมุสลิม" (อารง สุทธาศาสน์ 2525 : 25) ส่วนชาวไทยมุสลิมนั้น จากการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ พบว่ามักจะยกย่องวัฒนธรรมของตนเอง โดยไม่ยอมรับวัฒนธรรมของผู้อื่น เชื่อว่าชาวไทยมุสลิมทั้งหลายเป็นคนมลายู ไม่ใช่คนไทย ยกย่องเชื้อสายเจ้าเมืองปัตตานีเก่า และเชื่อว่าจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นของมาเลเซีย (สมานมิตร วิทยอภิบาลกุล และคนอื่น ๆ 2526 : 26 - 46) วินัย ครุวรรณพัฒน์ (วินัย ครุวรรณพัฒน์ 2523) ได้ศึกษาอ้างอิงและพบว่า ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทัศนคติในด้านต่าง ๆ ต่อประเทศมาเลเซียดีกว่าที่เขามีต่อประเทศไทย สุรีย์ สุพรรณสมบัติ (สุรีย์ สุพรรณสมบัติ 2519 : 217 - 220) พบว่า ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าเป็นชาวมลายูมากกว่าเป็นคนไทย และมีชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวนไม่น้อยที่ถือทั้งสัญชาติไทย และสัญชาติมาเลเซีย ทั้งนี้เพราะบริเวณชายแดนของประเทศมาเลเซียมีความเจริญมากกว่า ชายแดนของประเทศไทย อิทธิพลของวัฒนธรรมมาเลเซียจึงเข้าครอบงำคนไทยอยู่มาก นอกจากนี้ ถนอม ไวนอมสัคว์ (ถนอม ไวนอมสัคว์ 2520 : 41) ยังได้สรุปไว้ว่า การที่ชาวไทยมุสลิมยังไม่มีความรู้สึกเป็นคนไทยอย่างลึกซึ้งนั้น เป็นเพราะมีอุปสรรคสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การมีญาติพี่น้องเป็นคนมาเลเซีย และอยู่ใกล้ชิดกับมาเลเซียมากกว่าการอยู่ใกล้ชิดกับศูนย์กลางของวัฒนธรรมของไทย
2. การมีภาษาพูดที่แตกต่างกัน ทำให้คิดว่าเป็นคนมลายูมากกว่าเป็นคนไทย
3. ความล่าช้าทางด้านการศึกษา ทำให้ยากต่อการเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมทางสังคม

4. การมีท่าทีอันไม่สมควรของข้าราชการไทยและคนไทยบางคน ทำให้ชาวไทยมุสลิมไม่อยากจะเข้าสังคมกับคนไทย

5. การมีชนบทร่วมเปี่ยมประเพณีที่แตกต่างกันมีส่วนทำให้สังคมขาดความแน่นแฟ้น

ลักษณะทางสังคมจิตวิทยาที่ตั้งใจกล่าวมาแล้วนั้นนับได้ว่า ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญต่อความมั่นคงของชาติในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นส่วนส่งเสริมปัญหาทางการเมืองให้करุนรุนแรงขึ้น (ชจกภัย บุรุษพัฒน์ 2519 : 251)

ส่วนปัญหาทางการเมืองนั้นเป็นปัญหาที่อยู่ในภูมิภาคนี้มาตลอด ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน สำหรับในปัจจุบัน บริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นบริเวณที่มีความอ่อนไหวทางการเมือง (sensitive area) ด้วยเหตุผลนานาประการ เช่น เหตุผลทางประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา เชื้อชาติ และลักษณะภูมิประเทศ รัฐบาลไทยยังไม่อาจจะดำเนินการใด ๆ ให้เด็ดขาดลงไปได้ เพราะเกรงว่าจะเป็นการกระทบกระเทือนจิตใจของชาวไทยมุสลิม และจะเป็นเหตุให้ชาวไทยมุสลิมหันไปฝากฝังฝ่ายตรงข้ามมากยิ่งขึ้น (สุรียะ สุพรรณสมบุรณ์ 2519 : 265)

ปัญหาทางการเมืองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบันนี้ ได้เริ่มต้นมาอย่างจริงจังตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เสร็จสิ้นลงใหม่ ๆ เมื่อ นายหะยี สุธรง อับดุลกาเดร์ ผู้นำทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมในขณะนั้นได้ใช้ความพยายามต่าง ๆ มากมาย ในอันที่จะขอแบ่งแยกดินแดนออกไปจากประเทศไทย (สถิตย์ แสงศรี 2513 : 89) และได้พยายามชักชวนให้ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าใจว่า พวกเขาไม่ใช่คนไทย โดยหยิบเอาภาษาและศาสนาที่แตกต่างกันมาเป็นเครื่องแบ่งแยก (ชจกภัย บุรุษพัฒน์ 2519 : 251)

หลังจากสิ้นสุดยุคของหะยี สุธรง อับดุลกาเดร์ แล้ว ก็มีบุคคลที่พยายามสืบทอดเจตนารมณ์ในการแบ่งแยกดินแดนมาโดยตลอด จนกระทั่งถึงในปัจจุบันก็ยังมีกลุ่มบุคคลที่

เรียกว่า ขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน (ชจก.) ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะแบ่งแยกดินแดนจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล รวมทั้งบางส่วนของจังหวัดสงขลา ออกไปจัดตั้งเป็นรัฐเอกราช เรียกว่า "สาธารณรัฐปัตตานี" (กองข่าว พตท. 43 ม.ป.ป. : 17) และจากหลักฐานที่ทางการจับได้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า กลุ่ม ชจก. มีเจตนาดังกล่าวจริงเพราะมีธงของรัฐบาลปัตตานีรวมอยู่ในหลักฐานเหล่านั้นด้วย (จด. (นามแฝง) 2520 : 88)

ขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดนมีอยู่หลายกลุ่ม แต่กลุ่มที่สำคัญและมีบทบาททางการเมืองมากที่สุดคือ ขบวนการพูโล (Patani United Liberation Organization) การดำเนินการที่สำคัญ ๆ ของขบวนการพูโลมีอยู่มาก เช่น การจัดตั้งเง็กหนุมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกไปฝึกอบรมในต่างประเทศเพื่อให้กลับเข้ามาปฏิบัติการร้ายในประเทศไทย นอกจากนี้ ขบวนการพูโลยังได้ทำหนังสือร้องเรียนต่อเลขาธิการสหประชาชาติ กล่าวหาว่าประเทศไทยละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งคณะกรรมการความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้บรรจุในรายงานเอกสารลับเสนอต่อกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุกรรมการป้องกันการเลือกปฏิบัติและการคุ้มครองชนส่วนน้อย ซึ่งนับว่าเป็นความสำเร็จขั้นแรกที่ขบวนการพูโลสามารถอาศัยองค์การสหประชาชาติเป็นสื่อในการประกาศต่อโลกได้ (กองข่าว พตท. 43 ม.ป.ป. : 14) นอกจากนี้ ขบวนการพูโลยังได้ทำการโฆษณาชวนเชื่อโดยวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเอกสารและแผ่นปลิวเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อประเทศไทยอยู่เสมอ ๆ ส่วนการปลุกระดมและโฆษณาชวนเชื่อภายในประเทศนั้น ชจก. ทุกขบวนการได้พยายามเน้นความแตกต่างในด้านการนับถือศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อปลุกระดมและชักชวนให้คนไทยมุสลิม โดยเฉพาะวัยรุ่นหรือนักเรียนตามโรงเรียนปอเนาะบางแห่งเข้าเป็นสมาชิกแล้วทำการฝึกอาวุธหรืออบรมทางการเมืองโดยการทิ้งใบปลิวตามสถานที่บางแห่ง ซึ่งในใบปลิวเหล่านี้จะบรรจุข้อความกล่าวโจมตีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยว่า ได้ปฏิบัติการกดขี่

ชมแหล่งคนไทยมุสลิมภาคใต้อย่างหาญ ทั้งนี้เพื่อคนไทยมุสลิมเกิดความเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐบาล แล้วหันไปให้ความร่วมมือกับ ชก. มากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างของข้อความตอนหนึ่งในใบปลิวของขบวนการพูโลที่พบในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีใจความที่บ่อนทำลายไทยมุสลิมให้เกิดความเข้าใจผิด มีความเกลียดชังภาษาไทย และการเข้าศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล มีดังนี้ (เจริญ มลิจันทร์ 2523 : 4)

"... พี่เกิด ชาวมุสลิมที่รัก คอยการเรียนภาษาไทย ลูกหลานเราเหลิงตัวไม่รู้จักศาสนา ..."

ยุทธวิธีอีกอย่างหนึ่งที่ ชก. ชอบนำมาใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ การก่อความสงบของสังคมเพื่อเพิ่มอิทธิพลให้แก่ตนเอง วิธีการที่ชอบใช้มากที่สุดคือ การวางระเบิดในที่ชุมชนและการปล้นสะดม ทำร้ายร่างกาย ฆ่า หรือจับกุมตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ และเพื่อเป็นการสร้างสถานการณ์ ชก. จึงเลือกกระทำกับเหยื่อที่เป็นไทยพุทธเท่านั้น ไม่เคยปรากฏว่า มีเหยื่อรายใดที่เป็นชาวไทยมุสลิมเลย (ชจิตภัย บุรุษพัฒน์ 2519 : 287) ทั้งนี้อาจจะเป็นการยั่วยุให้ราษฎรชาวไทยพุทธเกิดความโกรธแค้นขึ้นถึงขั้นใช้กำลังเข้าทำร้ายคนไทยมุสลิม เมื่อเหตุการณ์ลุกลามใหญ่โตขึ้นแล้ว ชก. จะถือเป็นข้ออ้างต่อต้านประเทศว่า ชาวไทยพุทธรังแกชาวไทยมุสลิม ตามที่ขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดนได้เพียรพยายามกล่าวหามาเป็นเวลานานแล้ว (กองข่าว พทท. 43 ม.ป.ป. : 16) /

5. ปัญหาการจัดการศึกษาและการจัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ก่อนที่จะกล่าวถึงการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการจัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใครจะกล่าวถึงความหมายของคำว่า อิสลามและมุสลิมพอเป็นสังเขป เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจปัญหานี้ให้ชัดเจนขึ้น

อิมรอน มะดูสีม (อิมรอน มะดูสีม 2524 : 23) อธิบายความหมายของคำว่าอิสลามว่า "อิสลามเป็นคำในภาษาอาหรับ มีความหมายตามศัพท์ว่า การเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม และมีความหมายทางศาสนาว่า ยอมตามและจงรักภักดีต่ออัลเลาะห์พระเจ้าองค์เดียว"

โมฮัมหมัด อับดุลกาเคร์ (โมฮัมหมัด อับดุลกาเคร์ 2520 : 5) อธิบายว่า "อิสลามคือศาสนาที่เทศนาและเผยแพรโดยท่านศาสดาโมฮัมหมัด และมีอัลกุรอานเป็นพระคัมภีร์ (ไม่ใช่ศาสนาอะหมัด ดังที่คนส่วนมากหลงเข้าใจ เพราะคำว่า มะหะหมัดนั้น ไม่ใช่ที่รู้หรือคุ้นเคยในหมู่ผู้นับถือศาสนาอิสลาม ไม่มีปรากฏอยู่ในอัลกุรอานวัจนะของท่านศาสดาหรือหนังสือนิติธรรมใด ๆ เลย) นามแท้จริงของศาสนา คือ อิสลาม (หมายถึงการนอบน้อมตนเอง ยังพระประสงค์ของอัลลอฮ์ ซึ่งพระประสงค์ทั้งมวลนั้นเป็นความดีทั้งมวล สันติ) ผู้ที่ปฏิบัติหลักการนี้ได้นี้ชื่อว่า มุสลิม (หมายถึง ผู้นอบน้อมตนยังพระประสงค์แห่งอัลลอฮ์ อันนำไปสู่ความดีงาม)"

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2524 : 27) อธิบายว่า "คำว่าอิสลามเป็นภาษาอาหรับ แปลว่า การมอบกายและจิตใจให้แก่พระผู้เป็นเจ้า (อัลเลาะห์) ตามความหมายนี้ อิสลามคือศาสนาที่ผู้นับถือนอบน้อมกายและจิตใจให้แก่พระผู้เป็นเจ้า และอีกความหมายหนึ่งคือความหมายที่มาจากคำว่า ชะละมะ แปลว่า เข้าไปในสันติ คำนี้เป็นคำกริยาของคำว่า ชะลาม ซึ่งเป็นคำนาม แปลว่า สันติ"

ส่วนคำว่า มุสลิม นั้น มีความหมายว่า "คนที่นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า มุสลิม ดังนั้น มุสลิมจึงมิได้เป็นคำเฉพาะของชาติหนึ่งชาติใด แต่เป็นของมนุษยชาติ จึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันจึงมีคนจีนมุสลิม ญี่ปุ่นมุสลิม อังกฤษมุสลิม เป็นต้น" (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2524 : 28)

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า คำว่า อิสลาม หมายถึงศาสนาที่มีศาสดา (นบี) ชื่อ โมฮัมหมัด เป็นศาสนทูต ส่วนคำว่า มุสลิม หมายถึง ประชาชนผู้ปฏิบัติตามศาสนาอิสลาม โดยมิได้คำนึงถึงเชื้อชาติ

ปัญหาการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 การจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมให้แก่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 เฉพาะอย่างยิ่งชาวไทยมุสลิมจะก่อให้เกิดประโยชน์ในค่านิยมจิตวิทย์อย่างใหญ่หลวง
 แก่ประเทศชาติ เพราะการศึกษาจะเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา
 อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องการเมือง ทั้งนี้เพราะหากชาวไทยมุสลิมได้รับ
 การศึกษาอย่างทั่วถึงและพอเพียงแล้ว ก็ย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ อีกหลายประการ
 เช่น ช่วยเปลี่ยนแปลงพื้นฐานเกี่ยวกับทัศนคติและจิตใจของชาวไทยมุสลิมให้มีความจงรักภักดี
 ต่อชาติ และให้ความร่วมมือสนับสนุนรัฐบาล (ชจคภัย บรูณพัฒน์ 2519 : 183) จาก
 การศึกษาทัศนคติของชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (วินัย ธรรมรณพัฒน์ 2523)
 พบว่าชาวไทยมุสลิมที่มีการศึกษาสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยมากกว่าชาวไทยมุสลิม
 ที่มีการศึกษาน้อย และจากงานวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต 2 จังหวัดยะลา พบว่า
 การศึกษาที่จัดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามช่วยให้ทัศนคติของชาวไทยมุสลิม
 ที่มีต่อความเป็นชนชาติไทยดีขึ้น (สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2513 : 118)
 มาโนชญ์ บุญญานุวัตร (มาโนชญ์ บุญญานุวัตร 2525 : 53) ได้แสดงข้อเท็จจริง
 และข้อคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า

"นับแต่ได้มีการพัฒนาการศึกษาในเขตการศึกษา 2 มาตั้งแต่ปี 2503 มาจนถึง
 ปัจจุบัน รวมเวลาประมาณ 20 กว่าปี สามารถช่วยให้มุสลิมซึ่งเดิมรู้ภาษาไทย
 เพียงร้อยละ 34 เมื่อปี 2503 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 82 ในปี 2523 โดยที่
 ทำให้สภาพสังคมได้เปลี่ยนไปในทางที่ดีกว่าเดิมเป็นอันมาก ชาวพุทธกับชาว
 มุสลิมสามารถสื่อสารติดต่อกันได้ด้วยความเข้าใจมากยิ่งขึ้น"

สนอง จันทินทร (สนอง จันทินทร 2525 : 74) ได้กล่าวถึงมาตรการ
 ในการพัฒนาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า "... จะต้องถือว่า การปรับปรุงการศึกษา

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นมาตรการสำคัญในด้านสังคมจิตวิทยาตามนโยบายความมั่นคงของชาติ”

ถ้าหากว่า รัฐบาลไม่จัดการศึกษาในภูมิภาคนี้ให้เหมาะสมแล้ว ชาวไทยมุสลิมที่มีพออันจะกินจะพากันส่งบุตรหลานไปรับการศึกษาเพิ่มเติมในต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดความเหินห่างจากระบบรัฐบาลและบ้านเมืองไทยมากขึ้น ซึ่งความเหินห่างนี้จะเป็นสาเหตุให้เกิดความหวาดระแวงและมีอคติต่อกันมากยิ่งขึ้น (ชัตติยา กรรณสูตร

2525 : 9) ✓

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการศึกษาให้แก่ชาวไทยมุสลิมเป็นเรื่องที่ควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง และโดยหลักธรรมของศาสนาอิสลามเองก็สนับสนุนการศึกษาทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านศาสนา ภาษา และวิทยาศาสตร์ทุกสาขา (โมหัมหมัด อับดุลกาเดร์ 2520 : 109) ถึงแม้ว่าเป้าหมายประการแรกและเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาแห่งอิสลามคือ การขัดเกลาทางศีลธรรมและการอบรมทางจิตวิญญาณ แต่ศาสนาอิสลามก็สนับสนุนการศึกษาในด้านอื่น ๆ เพื่อขจัดความยากจน และเชื่อว่าเด็ก ๆ มุสลิมจำเป็นต้องได้รับการศึกษาเบื้องต้น เพื่อให้รู้จักคิดและใช้สติปัญญา และจากนั้นควรจะได้รับการศึกษาด้านอาชีพด้วย (มุฮัมหมัด อมีน บิน กาชัน 2521 : 32) ✓

✓ แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว การจัดการศึกษาให้แก่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีปัญหามาก ปัญหาดังกล่าวนี้นอกจากจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งได้แก่ปัญหาการขาดแคลนโรงเรียน ครู ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนและการสอนแล้ว จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีปัญหาที่แตกต่างออกไปอีก เช่น (ชจัตภย์ บุรุษพัฒน์ 2519 : 248 - 249 จรุงญ มิสินทร์ 2523 : 4)

1. ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนรัฐบาล เพราะมองไม่เห็นประโยชน์ แต่จะกลับส่งบุตรหลานเข้าทำการศึกษาในโรงเรียนปอเนาะแทน

2. ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่พูดภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงมีเด็กเป็นจำนวนมากพูดภาษาไทยไม่ได้ เมื่อเข้าเรียนประถมปีที่ 1 - 4 จึงมีปัญหาในการเรียน เพราะอุปสรรคของภาษา และเมื่อเรียนจบแล้วไม่นานก็ลืมภาษาไทยอีก

3. เด็กผู้หญิงมักจะแต่งงานเมื่ออายุยังน้อย จึงไม่ได้เรียนมากเท่าที่ควร

ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.13) ได้รับการส่งเสริมมาและมีความเชื่อว่า การศึกษาเฉพาะศาสนาอิสลามเป็นเรื่องจำเป็นมากกว่าที่จะไปเรียนวิชาการด้านอื่น ๆ (สมานมิตร วิทยอภิบาลกุล และคนอื่น ๆ 2526 : 33) ถึงแม้จะมีครอบครัว ชาวไทยมุสลิมบางครอบครัวส่งบุตรหลานของตนเองให้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยม อาชีวศึกษา ปกัฏศร และอื่น ๆ แต่ก็มีความไม่มากนัก (เจริญ มลิษฐ์ 2523 : 6) เมื่อเป็นเช่นนี้ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมักจะได้รับการกระบวนการสังคมประกิต (socialization) มาจากสถาบันอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือเกิดขึ้นตามอัยยาศัยเสียมากกว่า (ชัตติยา กรรณสุตร 2525 : 9) และเนื่องจากชาวไทยมุสลิมมีความเชื่อว่า มุสลิมทุกคนจะต้องมีหน้าที่ที่จะต้องเรียนรูและเผยแพร่ศาสนาของตน ดังนั้นผู้ปกครองจึงมุ่งหน้าส่งบุตรหลานเข้าไปทำการศึกษาในสถานที่สอนศาสนาอิสลามที่อยู่ในรูปของปอเนาะเสียเป็นส่วนใหญ่ เพราะถือว่าปอเนาะนั้นเป็นสถานที่ทำหน้าที่สืบทอดศาสนาและวัฒนธรรมนั่นเอง (อารง สุทธาศาสน์ 2525 : 17) การที่ชาวไทยมุสลิมนิยมส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในปอเนาะนั้น นอกจากจะมีเหตุผลทางศาสนาเป็นสำคัญแล้ว ก็อาจจะมีเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้เพราะว่า การเรียนในปอเนาะนั้น ไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีก็สามารถจะส่งบุตรหลานของตนไปเรียนได้ นอกจากนั้น ในสังคมของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะให้การยกย่องแก่มุสลิมที่มีความรู้ทางศาสนาและทำหน้าที่เป็นผู้สอนศาสนาหรือที่เรียกว่า โต๊ะครู โต๊ะครูที่มีความรู้ดี มีความประพฤติเป็นที่น่านิยมจะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและมีสถานภาพทางสังคมสูง

ซึ่งถือเป็นความสำเร็จอย่างสูงสุดในชีวิต-สังคมของชาวไทยมุสลิม (ชัจดภัย บรุณพันธ์ 2519 : 205) อาจสรุปเหตุผลที่ชาวไทยมุสลิมนิยมเข้ารับการศึกษานอกระบบได้หลายประการดังนี้ (ชัจดภัย บรุณพันธ์ 2519 : 220)

1. เพื่อศึกษาศาสนาตามบัญญัติของศาสนาอิสลาม
2. เพื่อทำตามประสงค์ของบิดามารดา
3. เพื่อต้องการจะได้เป็นโต๊ะครู
4. เพื่อจะได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ประกอบพิธีทางศาสนา นั่นคือ โต๊ะอิหม่าม และผู้ช่วยโต๊ะอิหม่าม
5. เพื่อจะได้รับการยกย่องจากสังคม

หากพิจารณาอีกแง่หนึ่ง อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า ชาวไทยมุสลิมมองเห็นว่า การส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาลนั้น มีผลเสียมากกว่าผลดี กล่าวคือ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาลนั้น นอกจากจะขาดแรงงานทางบ้านไป สิ้นเปลืองเงินทองมากขึ้น และบุตรหลานเสียโอกาสที่จะทำการศึกษาศาสนาอิสลามไปแล้ว เมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาแล้วยังสอบแข่งขันเข้ารับราชการไม่ค่อยได้ (เจริญ มลิินทร์ 2523 : 6) ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้ชาวไทยมุสลิมให้ความนิยมแก่โรงเรียนปอเนาะมากกว่าสถานการศึกษาของรัฐบาล จะเห็นได้จาก ปี 2523 - 2524 ในเขตการศึกษา 2 มีนักเรียนมุสลิมจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วสมัครเข้าเรียนในระดับมัธยมทั้งสิ้น 6,907 คน เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน 4,664 คน (67.53%) เข้าเรียนโรงเรียนสามัญของรัฐบาลจำนวน 2,243 คน (32.47%) (มานัญญ์ บุญญานุวัตร 2525 : 40)

จะเห็นได้ว่า ปอเนาะหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษา (education) และสังคมประกิต (socialization) แก่เยาวชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก ดังนั้น การอาศัยความร่วมมือ

ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อพัฒนาความมั่นคงของชาตีสันติสังคมจิตวิทยา
จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง

ต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงความเป็นมา ลักษณะของโรงเรียน และหลักสูตรที่ใช้
เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในปัจจุบัน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2524 : 30 - 31)
อธิบายความหมายของปอเนาะไว้ว่า

"ปอเนาะเป็นศัพท์ที่เพี้ยนมาจากคำว่า ปนโตะ (pondok) ซึ่งแปลว่า กระท่อม
ปอเนาะในความหมายของคนทั่วไป หมายถึง สำนักศึกษาวิชาการศาสนาอิสลาม
ตามความหมายเดิมว่า กระท่อม ก็เพราะนักศึกษาส่วนมากไปปลูกที่พักอาศัยเป็น
แบบกระท่อมเป็นจำนวนมากหลายหลังรวมกันเป็นปอเนาะหนึ่ง ๆ ตามความเจริญ
ของแต่ละปอเนาะ ถ้าปอเนาะใดมีความเจริญมีชื่อเสียงมากก็จะมีจำนวนกระท่อม
มาก นักศึกษาจะพักอาศัยอยู่ในกระท่อมละ 2 - 3 คน ผู้จัดตั้งปอเนาะส่วนมาก
จะเป็นผู้มีความรู้ทางศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี เรียกตามภาษาอาหรับว่าอาเล็ม
(Alim) หรือเรียกว่า โต๊ะครู การจัดตั้งปอเนาะถือว่าเป็นวิทยาทาน ดังนั้น
จึงดำเนินการได้โดยอิสระ ไม่ต้องขออนุญาตผู้ใด"

โต๊ะครูนั้นเปรียบเสมือนพระภิกษุในพุทธศาสนา ซึ่งทำหน้าที่อบรมสั่งสอนและ
เผยแพรศาสนาไปสู่เยาวชน นักศึกษาปอเนาะนั้นส่วนใหญ่เป็นคนวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ใน
ระหว่าง 15 - 20 ปี (สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2513 : 58) การสอนศาสนา
มิได้ถือว่าเป็นอาชีพของโต๊ะครู เพราะโต๊ะครูมิได้มีรายได้หลักจากการสอนศาสนา แต่
จะเป็นการประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นอาชีพทางเกษตรกรรม เช่น
ทำสวนยางพารา ทำนาข้าว ทำสวนมะพร้าว หรือสวนผลไม้ เป็นต้น ส่วนรายได้ที่นำมา

บำรุงปอเนาะจะได้มาจากการบริจาคทานของประชาชนที่เรียกว่า การซอคากอห์ (Sedakah) การบริจาคทานนี้ ศาสนาอิสลามมิได้บังคับผู้ใด จะบริจาคหรือไม่ก็ได้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2524 : 32) นอกจากนั้น ยังมีการบริจาคอีกชนิดหนึ่ง เรียกว่า ซากาต (Zakat) (ดูรายละเอียดในหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม) ซึ่งจะสามารถช่วยให้โตะครูดำเนินการปอเนาะไปได้

ในระยะแรก ๆ นั้น ปอเนาะยังไม่มีหลักสูตร ไม่มีกระดานคำ ไม่มีห้องเรียน โตะครูนั้นถ้าวางก็สอน ไม่วางก็ไม่สอน เพราะถือว่าเป็นวิทยาทาน ต่อมาภายหลังจึงได้มีการปรับปรุงปอเนาะให้มีห้องเรียน หลักสูตร กระดานคำ และมีครู หลักสูตรของ ปอเนาะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (มาโนชญ์ บุญญานุวัตร 2525 : 48)

1. ขั้นต้น (อิมตีตอียะห์) ใช้เวลาเรียน 4 ปี
2. ขั้นกลาง (มุลตาวัชีเคาะห์) ใช้เวลาเรียน 3 ปี
3. ขั้นสูง (ชานาวียะห์) ใช้เวลาเรียน 3 ปี

การเรียนในปอเนาะได้รับความนิยมจากชาวไทยมุสลิมมาก โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมที่มีฐานะปานกลาง โตะครูก็เป็นผู้มีชื่อเสียงและอิทธิพลสูง สำหรับโตะครูที่มีชื่อเสียงมาก ๆ แล้ว จะมีลูกศิษย์มากทั้งในจากชุมชนนั้น ๆ ชุมชนใกล้เคียง หรือแม้แต่ชุมชนที่อยู่ห่างไกล ก็ยังเดินทางมาขอศึกษาคูvey ในสมัยแรก ๆ ปอเนาะบางแห่ง นอกจากจะสอนหลักศาสนาอิสลาม สอนภาษามลายูและภาษาอาหรับแล้ว โตะครูบางคนยังได้สอดแทรกความรู้สึกในเรื่องชาตินิยมเข้าไปด้วย คือปลุกฝังความรู้สึกที่ว่า ชาวไทยมุสลิมเป็นชาวมลายู เพราะพูดภาษามลายูและนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งการกระทำเช่นนี้นอกจากจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองอีกด้วย (ชัจภัย บุรุษพันธ์ 2519 : 196 - 205)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2503 คณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคของเขตการศึกษา 2 ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงปอเนาะในเขตการศึกษา 2 ขึ้น ที่สำนักงานเขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักจุฬาราชมนตรี ตะโตะ บุคิธรรม ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และ โต๊ะครู รวมทั้งสิ้น 96 คน ที่ประชุมได้ลงมติให้กระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงปอเนาะ ต่อมากระทรวงศึกษาธิการก็ได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในเขตการศึกษา 2 พ.ศ. 2504 (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2524 : 35) โดยมีสาระสำคัญเพื่อให้ปอเนาะมาทำการจดทะเบียนตามความสมัครใจ และมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ปอเนาะดำเนินการไปตามนโยบายด้วยดีและรวดเร็วด้วยการให้ทุนอุดหนุนเป็นประจำทุกปี ปอเนาะที่จดทะเบียนแล้ว จะมีการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรทั้งวิชาศาสนา วิชาภาษาไทย และวิชาชีพ (สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2521 : 6)

ต่อมาในปี 2508 กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอโครงการปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการที่เสนอ และให้ดำเนินการให้เรียบร้อยภายใน 3 ปี คือ พ.ศ. 2509 - 2511 และเพื่อเป็นการสนับสนุนโครงการนี้ คณะมนตรีจึงได้ลงมติเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2509 ห้ามจัดตั้งปอเนาะขึ้นใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอของสภาความมั่นคงแห่งชาติ หากมีผู้ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ ส่วนปอเนาะที่มีอยู่แล้วให้มาจดทะเบียนให้ถูกต้อง ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2509 และให้เปลี่ยนปอเนาะเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยดำเนินการเป็นขั้น ๆ และให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 15 มิถุนายน 2514 (มยุรี จารุภาพ 2518 : 7 - 13)

ในปัจจุบัน มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนทั้งวิชาสามัญ วิชาศาสนา และวิชาชีพ สำหรับวิชาสามัญนั้นมีทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 และระดับ 4 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางโรงเรียนสอนหลักสูตรเดียว บางโรงเรียนก็สอน 2 หลักสูตร และบางโรงเรียนก็สอนถึง 3 หลักสูตร (สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 2525 : 84 - 96) สำหรับในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในหลักสูตรต่าง ๆ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 จำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและจำนวนนักเรียน จำแนกตาม
หลักสูตรที่เปิดสอน

	จังหวัด	ม.ศน	ม.ปลาย	กญ.3	กญ.4	รวมนักเรียน
1	ปัตตานี	29 (3,533)	55 (1,281)	14 (413)	6 (259)	5,486
2	นราธิวาส	9 (1,896)	1 (537)	26 (589)	23 (1,446)	4,468
3	ยะลา	15 (1,923)	2 (314)	7 (119)	8 (356)	2,717
4	สตูล	12 (1,677)	1 (54)	1 (29)	1 (42)	1,802
5	สงขลา	5 (698)	-	-	15 (1,117)	1,815
	รวมทั้งหก	71 (9,727)	9 (2,186)	48 (1,150)	63 (3,220)	16,288

หมายเหตุ จำนวนนักเรียนที่ปรากฏในตารางนี้เป็นนักเรียนหลักสูตรสามัญเท่านั้น

ที่มา : คณะกรรมการการศึกษาเอกชนประจำเขตการศึกษา 2 2525 : 65 - 71

คณะกรรมการการศึกษาเอกชนประจำเขตการศึกษา 3 2526 : 2

ความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

คำว่า "ความมั่นคงของชาติ" นั้น มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กันดังนี้

1. "ความมั่นคงของชาติเป็นสภาวะในการดำรงอยู่ของประเทศชาติอย่างปลอดภัย สงบสุข และพัฒนา" (อภิชาติ วีระสาร 2526 : 136)
 2. "ความมั่นคงของชาติหมายถึงสภาวะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกในความเชื่อมั่น ในกิจกรรมทั้งปวงที่จะทำให้อาณาเขตดินแดนของประเทศ อำนาจอธิปไตยทางการเมือง หรือสิทธิสำคัญของชาติไทยเรา ปลอดภัยจากการคุกคามใด ๆ" (สายหยุด เกิดผล 2526 : 136)
 3. "ความมั่นคงของชาติคือสภาวะของชาติที่ปลอดภัยจากการรุกรานทางทหาร หรือการโจมตีทางทหาร หรือปลอดภัยจากการบ่อนทำลายทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ จนสามารถดำรงความเป็นชาติอยู่ได้ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของชาติโดยไม่ต้องเผชิญกับการแทรกแซงอย่างใดจากภายนอกประเทศ" (กระทรวงกลาโหม 2526 : 2)
- จะเห็นได้ว่า ความมั่นคงของชาติเป็นเรื่องที่กว้างขวางและมีความหมายครอบคลุม เรื่องต่าง ๆ หลายด้าน มิได้หมายความว่าถึงแต่เฉพาะทหาร กองทัพ หรือกำลังอาวุธเท่านั้น แต่จะครอบคลุมไปหมดถึงเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และจิตวิทยาด้วย (สุจิต บุญบงการ 2526 : 119) ดังนั้น จึงสามารถอธิบายรายละเอียดของความมั่นคงของชาติได้เป็น 5 ด้านด้วยกันดังนี้คือ (อภิชาติ วีระสาร 2526 : 136)

1. การเมืองภายในประเทศ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับรัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่บริหารและปกครองประเทศ หากรัฐบาลมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพสูงก็จะทำให้เกิดความมั่นคงด้านการเมืองภายในประเทศสูง
2. การเมืองระหว่างประเทศ หมายถึง การมีสัมพันธภาพกับประเทศอื่น ๆ การดำเนินการด้านการทูต การเมือง และการทหาร เพื่อให้ประเทศเป็นที่ยอมรับของ

ประเทศอื่น ๆ และไม่ตกอยู่ในภาวะถูกบีบคั้น หรือเอารัดเอาเปรียบจากประเทศใด
ไม่ว่าจะเป็นในด้านใด และเพื่อให้ประเทศได้รับความช่วยเหลือจากมิตรประเทศอย่าง
เหมาะสม

ปัญหาทางด้านการเมืองภายในประเทศและภายนอกประเทศมีความเกี่ยวข้อง
กันมาก เพราะโดยปกติ สถานะการเมืองภายในประเทศมักจะส่งผลถึงสถานะการเมือง
ระหว่างประเทศด้วย กระมล ทองธรรมชาติ (กระมล ทองธรรมชาติ 2526 : 2)
ได้อธิบายถึงความสำคัญของการเมืองที่มีต่อความมั่นคงของชาติว่า

"ถ้าการเมืองของประเทศใดขาดเสถียรภาพและความมั่นคง โดยรัฐบาลไม่
สามารถอยู่ในตำแหน่งได้นานพอที่จะปฏิบัตินโยบายที่กำหนดไว้ให้เป็นผลดีจาก
นโยบายนั้น ๆ จะยังผลให้ประเทศนั้น เสื่อมโทรมและอ่อนแอ รวมทั้งจะทำให้
ประเทศนั้นไม่สามารถดำเนินนโยบายต่างประเทศและเสริมสร้างความมั่นคง
ของชาติให้เป็นผลสำเร็จได้"

3. การป้องกันประเทศ หมายถึง การที่ประเทศสามารถจัดกำลังทหาร
เพื่อให้สามารถป้องกันตนเองจากการคุกคามหรือแทรกแซงด้วยกำลังจากภายนอกประเทศ
ได้ ปัจจัยสำคัญในการสร้างความปลอดภัยด้านนี้ ก็คือกองทัพที่มีกำลังทหารแข็งแกร่ง
พร้อมเพรียง มีกำลังอาวุธที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ความมั่นคงในด้านการป้องกัน
ประเทศ นับได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงในด้านอื่น ๆ ด้วย พลเอกสายหยุด
เกิดผล ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ให้คำอธิบายเปรียบเทียบว่า การมีกำลังทหารที่เข้มแข็ง
ก็เปรียบเสมือนหนึ่งบุคคลที่มีร่างกายแข็งแรง ส่วนความเป็นปึกแผ่นทางด้านเศรษฐกิจ
การเมือง สังคมจิตวิทยา เปรียบเสมือนการมีจิตใจที่ดี บุคคลจะต้องรักษาร่างกายให้
แข็งแรงเสียก่อน จิตใจจึงจะคงอยู่ได้ เพราะหากปราศจากร่างกายเสียแล้วจิตใจก็
สามารถจะอยู่ได้ (สายหยุด เกิดผล 2526 : 131)

4. เศรษฐกิจ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจนับได้ว่าเป็นความสำคัญมากด้านหนึ่ง เพราะเมื่อประเทศมีความเป็นปึกแผ่นทางเศรษฐกิจก็สามารถจะพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงได้ เศรษฐกิจมิได้หมายถึง "เงิน" แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายความครอบคลุมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งได้แก่ (สุภชัย พานิชภักดิ์ 2526 : 192 - 194)

4.1 จำนวนประชากร ประเทศจะต้องมีจำนวนอัตราการเพิ่มของประชากรที่เหมาะสม เพื่อจะทำให้ประเทศสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดในการพัฒนาประเทศได้เต็มที่ การมีประชากรมากเกินไปจะส่งผลกระทบถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยตรง

4.2 ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ประเทศจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจดี เมื่อเมืองกับชนบทมีความเจริญใกล้เคียงกัน เพราะจะมีฐานทางเศรษฐกิจกว้าง ถ้าหากชนบทมีความล้าหลังมาก ในขณะที่บริเวณเมืองซึ่งมีผู้อยู่อาศัยมีความเจริญสูงมาก จะทำให้ประเทศมีฐานะทางเศรษฐกิจแคบ นอกจากนั้นจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรจากชนบทเข้าสู่ตัวเมืองซึ่งจะทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ

4.3 ลักษณะการเปิดของเศรษฐกิจ หมายถึง การที่เศรษฐกิจของประเทศมีความผูกพันอยู่กับเศรษฐกิจโลก เนื่องมาจากการค้าขายกับต่างประเทศหรือการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เมื่อเศรษฐกิจของโลกมีการเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลถึงสภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศด้วย

4.4 ตลาดแรงงานและโครงสร้างรายได้ แรงงานที่ดีเกิดจากทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาและฝึกอบรมมาดี ถ้าหากแรงงานไม่ได้ถูกฝึกมาอย่างดีพอ และ/หรือมีการว่างงานเกิดขึ้นก็จะกระทบกระเทือนต่อสภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้โดยง่าย

4.5 การใช้จ่ายของรัฐบาล รัฐบาลมีความจำเป็นต้องจัดงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีเพื่อการบริหารประเทศ และค่าใช้จ่ายดังกล่าวมักจะเป็นเงินจำนวนมาก

และมักจะเกินรายรับอยู่เสมอ ถ้ารัฐบาลใช้จ่ายเงินเกินรายรับติดต่อกันเป็นเวลานาน ก็จะทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อสถานะเศรษฐกิจของประเทศได้

4.6 เสถียรภาพทางการเงินเมือง เสถียรภาพทางการเงินทั้งภายในและภายนอกประเทศส่งผลโดยตรงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การทำสัญญาทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นสัญญาซื้อขายกับต่างประเทศ สัญญาการลงทุน หรือการกู้เงินจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ จะได้รับความไว้วางใจจากต่างประเทศเพียงไร หรือจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับเสถียรภาพทางการเงินเมืองของประเทศด้วย

5. สังคมจิตวิทยา ปัญหาสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ คือ เรื่องเอกลักษณ์ของคนในชาติ ซึ่งเป็นเรื่องของความผูกพันทางค่านิยมที่ ทำให้คนในชาติมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ปัจจัยที่ช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และการมีประวัติศาสตร์ร่วมกันเป็นเวลายาวนาน (สุจิต บุญบงการ 2526 : 120) นอกจากนี้ความมั่นคงทางค่านิยมจิตวิทยายังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การสาธารณสุข การประกอบอาชีพ อาชญากรรม ยาเสพติด ปัญหาเด็กแว้น ฯลฯ จะเห็นได้ว่าประชาชนมีส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงในชาติ (อภิชาติ ชีรขำรง 2526 : 139) ดังนั้น ถ้าประชาชนมีคุณภาพ มีจริยธรรม มีระเบียบวินัย ก็จะช่วยให้ประเทศพัฒนาไปสู่ความมั่นคงได้ เพราะชาติจะมีความเจริญรุ่งเรือง มีกำลังอำนาจกล้าแข็งเพียงใคนั้น อยู่ที่คุณภาพของประชาชนในชาติ ถึงแม้ว่าความสำคัญของคุณภาพของประชาชนส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในทางวิชาการก็ตาม แต่นั่นยังมิใช่ความสำคัญสุดยอกของคุณภาพของประชาชน เพราะสิ่งที่สำคัญอย่างลึกซึ้งและเป็นเสมือนหนึ่งแกนของความมั่นคงในชาติก็คือ ความมีจริยธรรม ความมีวินัย ซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคีกลมเกลียวของประชาชนในชาตินั้นเอง (วีระ ไทยกล้า 2526 : 26 - 27)

ความรู้เกี่ยวกับทัศนคติ

1. ความหมายของทัศนคติ คำว่าทัศนคตินั้นมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกัน
ดังต่อไปนี้

ควงเคื่อน พันธมนาวิน (ควงเคื่อน พันธมนาวิน และ บุญยิ่ง เจริญยิ่ง
2517 : 3) อธิบายว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือ
สถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางที่ดี (positive) ชัดแย้ง (negative)
หรือเป็นกลาง (neutral) ก็ได้ ซึ่งก็เป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลว
ของบุคคลหรือสถานการณ์นั้น ๆ

พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์ 2523 : 24) เชื่อว่าทัศนคติ
หมายถึง ความโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรืออุดมคติหนึ่งอุดมคติใดโดยเฉพาะ
ไม่ว่าจะเป็นไปในทางที่เห็นด้วยหรือต่อต้านก็ตาม

วัตสัน (Watson. 1966 : 214 - 215) อธิบายว่า ทัศนคติ
หมายถึงความพร้อมที่จะแสดงออก (to act or to react) ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
ต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งหรือต่อกลุ่มของสิ่งเร้า ทัศนคติจะเกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลมีความ
สัมพันธ์กับสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งของที่ไม่มีชีวิต เช่น รถยนต์ เครื่องบิน หรือสิ่งมีชีวิต
เช่น ดอกกุหลาบ หนู บุคคล กลุ่มคน หรือต่อสถาบัน ชุมชน ประเทศชาติ หรืออาจจะเป็น
ประสบการณ์ เช่น การได้ฟังดนตรีแจ๊ส การบินภูเขา การศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือแม้แต่
เป็นแนวคิด เช่น วิชาคณิตศาสตร์ หรือลัทธิความเชื่อต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อศึกษาจากความหมายของทัศนคติที่มีอยู่แล้ว จะเห็นว่าทัศนคติคือลักษณะ
ภายในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งถูกหล่อหลอมหรือกล่อมเกลามาโดยประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
ลักษณะภายในจิตใจดังกล่าวนี้จะส่งผลถึงการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว
ซึ่งการส่งผลดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นยวน่าส่งเสริมต่อต้าน คัดค้าน หรือ

วางแผนก็ได้ ทศนคติของบุคคลมักจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปของบุคคล ซึ่งแฝงไว้ด้วยความชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 216)

2. ความสำคัญของทัศนคติในการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ ทัศนคติเป็นสิ่งที่มีความหมายมากในวิชาจิตวิทยาสังคม และมีบทบาทสำคัญมานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงต้น ๆ ของคริสต์ศตวรรษที่ 20 นั้น ถือกันว่า วิชาจิตวิทยาสังคมแท้ที่จริงก็คือกระบวนการศึกษาทัศนคติโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง (Triandis 1971 : 2) ไพบูลย์ อินทริวิชา (ไพบูลย์ อินทริวิชา ม.ป.ป. : 1971) นักจิตวิทยาสังคมให้ความสนใจทัศนคติมาก ถึงกับให้คำนิยามจิตวิทยาสังคมว่า "ทัศนคติศาสตร์" (Attitudinal Science)

การที่ทัศนคติมีความสำคัญเช่นนั้นก็เพราะว่า ทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลมีต่อบุคคล ต่อกลุ่ม และต่อนโยบายส่วนรวมของสังคม (Triandis 1971 : 216) ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 1) ได้กล่าวถึงการศึกษาทัศนคติว่า จะช่วยให้สามารถทำนายพฤติกรรมได้ และจะทำให้สามารถป้องกันมิให้บุคคลเกิดทัศนคติที่จะกระทบต่อสังคมส่วนรวม ตลอดจนสามารถหาทางแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่พึงปรารถนาได้ นอกจากนั้นแล้ว นักจิตวิทยาสังคมยังได้ศึกษาถึงสาเหตุภายนอกที่ส่งผลถึงการเกิดทัศนคติในลักษณะต่าง ๆ

ถึงแม้ว่า ทัศนคติจะมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดมาจากทัศนคติแต่เพียงตัวแปรเดียว แต่ทว่าทัศนคติก็เพียงทิศทางของความรู้สึกแห่งความพร้อมในการที่จะแสดงออกของมนุษย์ มิได้บังคับบอกิริยาอาการที่บุคคลจะแสดงออกเลย (Thomas. 1971 : 1)

พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมานั้นจะเกิดจากผลร่วมกัน (interaction) ของปัจจัยต่อไปนี้ (Triandis. 1971 : 15)

1. ทัศนคติ
2. นิสัย
3. ปทัสถานทางสังคม
4. ความคาดหวังผลที่จะได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้น

ถึงแม้ว่าจะมีนักจิตวิทยาบางกลุ่มที่ไม่เชื่อในสำคัญของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมมากนัก แต่ก็มีนักจิตวิทยาและนักปฏิบัติการทางสังคมจำนวนไม่น้อยที่มองเห็นสำคัญของทัศนคติในทางวิชาการอยู่มาก (ดวงเคื่อน พันธุนาวิน 2524 : 2)

ทัศนคตินั้นนอกจากจะมีบทบาทเกี่ยวข้องในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลแล้ว ยังมีส่วนช่วยบุคคลในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ (Triandis. 1971 : 4)

1. ช่วยให้คนเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยการช่วยจัด รวบรวม และ ทำให้สิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อนกลายเป็นสิ่งง่ายต่อการเข้าใจ
2. ช่วยปกป้องความนิยมในตนเอง (self - esteem) โดยการช่วยให้บุคคลสร้างความนิยมชมชื่นในตัวเองขึ้น
3. ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวให้อยู่ในโลกที่ซับซ้อนได้ โดยการช่วยเลือกแสดงพฤติกรรมที่จะได้รับสิ่งตอบแทนที่น่าพึงพอใจจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว
4. ช่วยให้บุคคลได้แสดงออกซึ่งค่านิยมพื้นฐานของตนเอง

3. ขรรษาติของทัศนคติ ทัศนคติมีลักษณะที่น่าสนใจอยู่หลายประการ เช่น โดยปกติแล้ว ทัศนคติจะเป็นที่รู้จักกันในรูปของความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ แนวโน้มที่จะยอมรับหรือคัดค้าน จะเข้าหาหรือจะหนีหน้า ฯลฯ จึงจะเห็นได้ว่าทัศนคติมีเรื่องของความรู้สึก (feelings) เข้ามาเกี่ยวข้องในบางโอกาสอาจจะมองเห็นว่า ทัศนคติมีเรื่องของ

เหตุผลเข้ามาเกี่ยวข้องกับอย่างมาก แต่อาจจะพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้วจะพบว่า ลึก ๆ ลงไปได้ เหตุผลนั้นจะมีอารมณ์แฝงอยู่ภายใต้ทัศนคติเสมอ (Watson. 1966 : 215)

ทัศนคติมีความแตกต่างจากความคิดเห็น (opinion) เพราะว่าทัศนคติ หมายถึง เครื่องบ่งชี้ว่า บุคคลมีความพร้อมจะทำอะไร ส่วนความคิดเห็นจะบ่งชี้ว่า บุคคล เชื่อว่าอะไรเป็นจริงและอะไรไม่เป็นจริง (Klinchberg. 1955 : 482)

ทริแอนด์ส (Triandis. 1971 : 25) สรุปว่า ทัศนคติประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 3 ด้านต่อไปนี้คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive component) หมายถึง ข้อมูล ข่าวสารหรือความรู้เกี่ยวกับเป้าหมาย (object) ของทัศนคติ เป็นความเชื่อ ด้านธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเป้าหมายของทัศนคตินั้นต่อสิ่งนั้น ๆ ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน (ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน 2524 : 5) อธิบายถึงองค์ประกอบด้านนี้ว่า "ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นจะต้องประกอบไปด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็น อันดับแรก และเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นในด้านที่ว่า สิ่งนั้นมีคุณหรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้ดีหรือความเชื่อถือที่ไ้ประเมินค่าสิ่งนั้นได้"

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) เป็น ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกหรืออารมณ์เช่นนี้ จะเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับเป้าหมาย (object) ของทัศนคติมาแล้ว และบุคคลจะประเมินไ้ค่าเป้าหมายของทัศนคตินั้นแล้ว สะอาด สกปรก เร็ว ช้า แข็งแรง อ่อนแอ หรือสวยงาม น่าเกลียด เป็นต้น องค์ประกอบนี้เป็นส่วนสำคัญที่สุดของทัศนคติ และเป็นเรื่องจำเป็นมากในการวัดทัศนคติ (ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน 2524 : 6)

3. องค์ประกอบด้านความพร้อมที่จะแสดงออก (Action tendency component) หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกให้สอดคล้องกับอารมณ์หรือความรู้สึก ที่เกิดขึ้นหรือความตั้งใจที่จะกระทำหรือความเชื่อในแง่ที่ว่าควรจะทำอย่างไรต่อเป้าหมาย

ของทัศนคตินั้น ตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งมีความรู้ในเรื่องภาพยนตร์จีนมาก เพราะมีประสบการณ์ในการชมภาพยนตร์จีนมามาก และเขาารู้สึกว่า ภาพยนตร์จีนประเภทกำลังภายในนั้นสร้างความตื่นเต้น สนุกสนานให้แก่ผู้ชมมาก เขาจึงเกิดความรู้สึกชอบภาพยนตร์จีนประเภทกำลังภายในมาก เด็กคนนี้มีความพร้อมที่จะชมภาพยนตร์ประเภทนี้ เพราะเป็นการแสดงออกที่สอดคล้องกับความรู้สึกของเขา จึงกล่าวได้ว่า เขามีทัศนคติที่ดีต่อภาพยนตร์จีนประเภทนี้

ในบรรดาองค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ด้านนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งวัดองค์ประกอบทางการรู้และความรู้สึก 2 ประการเป็นสำคัญ (ดวงเคื่อน พันธมนาวิน 2524 : 7) และในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ก็จะวัดทัศนคติของเยาวชนในด้านการรู้และความรู้สึกเช่นเดียวกัน

4. การเกิดทัศนคติ ใค้มีผู้กล่าวถึงทัศนคติไว้ดังนี้

ทริแอนด์ (Triandis. 1971 : 25) อธิบายว่า ประสบการณ์เป็นตัวกำหนดทัศนคติบุคคล

ซิมบาร์โดและเอบบีเซน (Zimbardo and Ebbesen. 1970 : 6) อธิบายว่า ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ใช่เกิดมาเองจากตัวบุคคล

นิวโคม (Watson. 1966 : 216 - 219 citing Newcomb. 1943) สรุปว่า แหล่งกำเนิดทัศนคติมีหลายแหล่งคือ ศาสนา การเมือง ครอบครัว ปทัสถาน ส่วนการเกิดทัศนคตินั้น ทัศนคติจะค่อย ๆ ก่อตัว (form) ขึ้นมาคล้าย ๆ กับการรับรู้ (perception) และทักษะ คือ เกิดขึ้นรวม ๆ กันก่อน แล้วจึงค่อย ๆ มีการแยกแยะเฉพาะเจาะจงภายหลัง ทัศนคติส่วนมากจะเกิดขึ้นเมื่อมีการติดต่อดัมพันธ์กับบุคคลที่ได้รับการยกย่องหรือประพฤติดนสอดคล้องกับปทัสถานของกลุ่ม

การก่อตัวของทัศนคติจะอยู่ภายใต้เงื่อนไข 4 ประการ คือ (Klineberg. 1955 : 483)

1. การสะสมของประสบการณ์ที่เคยตอบสนองต่อเป้าหมายของทัศนคติ เช่น การที่คนผิวขาวเคยมีประสบการณ์เป็นนายของคนผิวดำมาโดยตลอด จึงยากที่จะมีทัศนคติต่อคนผิวดำในลักษณะอื่น ๆ ได้

2. การที่บุคคลมีประสบการณ์กับเป้าหมายของทัศนคติเพิ่มมากขึ้นและยาวนานออกไป ทำให้ทัศนคติของบุคคลในเรื่องนั้น ซึ่งเดิมอยู่ในลักษณะที่กว้าง ๆ จะค่อย ๆ เริ่มมีลักษณะที่จำเพาะเจาะจงและรัดกุมมากยิ่งขึ้น

3. การที่บุคคลมีประสบการณ์ที่ประทับใจ สดใจ หรือตระหนักดีเกี่ยวกับเป้าหมายของทัศนคติจะช่วยสร้างทัศนคติของบุคคลในทางบวกหรือทางลบต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น ๆ ได้

4. การมอบหมายการถ่ายโยงความเชื่อ ความรู้สึก และค่านิยมจากบิดามารดา ครู และเพื่อนเล่น สามารถสร้างทัศนคติให้แก่บุคคลเป็นอย่างดี

เงื่อนไขทั้ง 4 ประการนี้ เงื่อนไขประการที่ 4 มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการก่อตัวของทัศนคติของบุคคล

สรุปได้ว่า ทัศนคติเกิดขึ้นมาโดยการก่อตัวขึ้นมาทีละน้อย ๆ จากการที่บุคคลมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมกับเป้าหมายของทัศนคติ บุคคลจะเกิดการรับรู้และการเรียนรู้หลายประการจากประสบการณ์นั้น การรับรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์นี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดมีทัศนคติขึ้นมา ดังนั้นหากบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่มีประสบการณ์ใด ๆ กับเป้าหมายของทัศนคติ เขาจะมีทัศนคติต่อเป้าหมายนั้นไม่ได้ การมีประสบการณ์ที่ถูกต้องเพียงพอและประทับใจต่อเป้าหมายจะช่วยให้เกิดการก่อตัวของทัศนคติที่ดี และถูกต้องขึ้นในตัวบุคคล ในการทดลองเพื่อวิจัยนี้ได้มุ่งที่จะใช้หลักการนี้เพื่อช่วยสร้างทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมให้เป็นไปในทิศทางที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติด้านสังคมและจิตวิทยา

5. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เนื่องจากการวิจัยนี้มุ่งทดลองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิม โดยการอาศัยประสบการณ์การร่วมกิจกรรม

ฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬาฟุตบอลเป็นเวลา 8 วัน รวม 112 ชั่วโมง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและจากการศึกษาพบว่า มีผู้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอยู่เป็นจำนวนมากและสามารถสรุปความคิดของบุคคลเหล่านั้นได้ดังนี้

นักจิตวิทยาหลายท่าน เช่น วัตสัน (Watson. 1966) โอฟแลนด์ (Hovland. 1965) โคเฮน (Cohen. 1957) โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1956) และทริแอนดิส (Triandis. 1971) ต่างก็สรุปว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่วิธีการและองค์ประกอบในการเปลี่ยนแปลงอาจจะแตกต่างกันบ้าง ดังต่อไปนี้

ฟิชเบิน และ แอจเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 409 - 450) ได้อธิบายว่า ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลงมี 3 อย่าง คือ

1. ข้อสารสนเทศ (information)
2. ความเชื่อที่ได้รับการปลูกฝังมาเป็นเวลานาน
3. การเข้าร่วมลงมือกระทำกิจกรรม

วัตสัน (Watson. 1966 : 223) ได้สรุปว่า แนวทางที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ได้แก่

1. การวางเงื่อนไขและการเรียนรู้
2. การเหนี่ยวนำโดยบุคคลสำคัญ
3. ข้อสารสนเทศใหม่ ๆ
4. การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล
5. การเปลี่ยนแปลงกลุ่มอ้างอิง

ทริแอนด์ (Triandis. 1971 : 143) สรุปว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติอาจจะเกิดขึ้นได้ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านความรู้ โดยการให้ข้อสารสนเทศใหม่ ๆ
2. การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านความรู้สึก โดยการจัดให้มีประสบการณ์ที่ประทับใจเกี่ยวกับเป้าหมายของทัศนคติให้แก่บุคคลที่ต้องการให้ทัศนคติ

3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม ซึ่งอาจจะกระทำโดยทางปทัสถานทางสังคมหรือการบังคับโดยระเบียบหรือกฎหมาย

นอกจากนี้ ทริแอนด์ ยังได้สรุปเพิ่มเติมอีกว่า เมื่อองค์ประกอบใดขององค์ประกอบหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป องค์ประกอบอีก 2 อย่างที่เหลือก็จะมีแนวโน้มว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วย ทริแอนด์เชื่อว่าประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดชอกช้ำหรือน่าตื่นตระหนก (traumatic) เกี่ยวกับเป้าหมายของทัศนคติจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้รุนแรงที่สุด

นิวโคม (Newcomb. 1958 : 197) อธิบายว่า มนุษย์มีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหนียวแน่นเขาอยู่ตลอดเวลา และในขณะหนึ่งจะมีแรงเหนียวแน่นหลายแรงทั้งเก่าและใหม่มากระทำต่อบุคคล ถ้าแรงเหนียวแน่นใหม่มีอำนาจเหนือกว่าก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้น แต่ถ้าแรงเหนียวแน่นเก่ามีอำนาจเหนือกว่า ก็จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในบุคคลนั้น ๆ

นิวโคมได้สรุปหลักการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่า มี 3 ประการ คือ (Newcomb. 1958 : 200)

1. ถ้าทัศนคติที่บุคคลมีอยู่ในปัจจุบันไม่เข้มข้น (intense) มากนัก การได้มีความคุ้นเคยกับเป้าหมายของทัศนคติมากขึ้นจะช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเหล่านั้นได้ แต่ว่าประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความคุ้นเคยนั้น จะต้องเข้มข้นลงไปในด้าน

ประทับใจ ขอบใจ หรืออีกนัยหนึ่งคือไม่ชอบใจและเจ็บปวด จึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเป้าหมายนั้น

2. ประสบการณ์สัมผัสที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือ ประสบการณ์ตรง (first hand experience) กล่าวคือ บุคคลที่เคยมีประสบการณ์มาด้วยตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลที่ได้รับประสบการณ์มาโดยอ้อม (indirect experience) ตัวอย่างเช่น การได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับชาวพื้นเมืองเกาะฮาวาย ย่อมสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อชาวพื้นเมืองเกาะฮาวายได้ดีกว่าการเพียงแต่อ่านหนังสือหรือชมภาพยนตร์เกี่ยวกับเกาะฮาวาย

3. การโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) และสื่อมวลชน (mass media) สามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ สื่อมวลชนนับได้ว่าเป็นแรงเหนี่ยวนำภายนอกที่มีประสิทธิภาพมากในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในบุคคล ส่วนการโฆษณาชวนเชื่อนั้นมีประสิทธิภาพมากในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในบุคคลที่ยังไม่มีทัศนคติต่อเรื่องที่จะโฆษณานั้น ตัวอย่างเช่น สมมุติว่า บุคคลหนึ่งยังไม่มีทัศนคติต่อต้านการพูดภาษาจีน (เขาเพียงแต่มีความรู้สึกเฉย ๆ) ถ้ามีการโฆษณาชวนเชื่อให้เขาเรียนพูดภาษาจีน และถ้าการโฆษณาชวนเชื่อนั้นดีพอ จะสามารถทำให้ทัศนคติต่อภาษาจีนของเขาเปลี่ยนแปลงไปได้ แต่ถ้าเขามีทัศนคติต่อต้านภาษาจีนอย่างรุนแรง และลึกซึ้งอยู่ก่อนแล้ว ย่อมเป็นการยากที่จะใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเขาได้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อบุคคลต่างกลุ่มหรือต่อแนวความคิดใดแนวความคิดหนึ่ง

คอปซ์ และ คอลลินส์ (Mayo and Le France. 1977 : 272
citing Deutsch and Collins. 1951) ทำการศึกษาทัศนคติที่เป็นลบหรืออคติ
ของชาวอเมริกันผิวขาวที่มีต่อชาวอเมริกันผิวขาวว่าจะถูกเปลี่ยนแปลงโดยการใช้โครงการ

ผสมผสานที่อยู่อาศัย (integrated housing) มากน้อยเพียงใด จากการ
สัมภาษณ์คอปซ์และคอลลินส์ พบว่าชาวอเมริกันผิวขาวที่อยู่ในโครงการนี้จะมีทัศนคติที่
เป็นบวกต่อชาวอเมริกันผิวดำมากกว่าชาวอเมริกันผิวขาวที่อยู่ในโครงการการแยกที่อยู่
อาศัย (segregated housing)

โธฟแลนด์ และคนอื่น ๆ (Newcomb. 1958 : 203 citing Hovland.
et.al. 1949) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติของทหารอเมริกันผิวขาวจากหน่วย
ทหาร 7 กองร้อย ว่าจะมีทัศนคติต่อคนผิวดำเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร คณะผู้วิจัยพบว่า
การที่นายทหารอเมริกันผิวขาวได้มีประสบการณ์ตรงในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับทหารอเมริกัน
ผิวดำได้เปลี่ยนทัศนคติของเขาที่เคยมีต่อคนอเมริกันผิวดำไปมาก โดยเปลี่ยนไปในด้าน
บวก (favorable) มากขึ้น ส่วนนายทหารผิวขาวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้
ชีวิตร่วมกับทหารอเมริกันผิวดำจะมีทัศนคติในด้านลบ (unfavorable) ต่อทหาร
อเมริกันผิวดำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีประสบการณ์ตรงที่ดีร่วมกัน เป้าหมายของทัศนคติ
จะช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลให้เป็นไปในทางที่ดีได้

สมิธ (Newcomb. 1958 : 204 citing Smith. 1943) ได้
ทำการทดลองเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน
46 คน อายุเฉลี่ย 33 ปี โดยการเชิญให้นิสิตเหล่านี้ไปร่วมกิจกรรมสุดสัปดาห์กับคน
อเมริกันผิวดำในย่านฮาเล็ม (Harlem) เมืองนิวยอร์ก กิจกรรมที่ทำในระหว่าง
วันสุดสัปดาห์ ได้แก่ การพบปะกับคนอเมริกันผิวดำชั้นนำ เช่น บรรณาธิการหนังสือ
สัลยแพทย์ นักประพันธ์ นอกจากนั้น ก็มีการดื่มชากับนักศึกษอเมริกันผิวดำ การรับประทานอาหาร
กลางวันกับสมาคมนักสังคมสงเคราะห์ การเยี่ยมชมโบสถ์ โรงพยาบาล ร้านค้าสหกรณ์
การร่วมงานรื่นเริงสังสรรค์ (party) กับครอบครัวชาวผิวดำชั้นนำ ซึ่งในงานดังกล่าว
ก็จะมีโอกาสได้พบปะกับนักประพันธ์ ศิลปินและนักดนตรีผิวดำ ในการทดลองนี้ สมิธพบว่า
ภายหลังกิจกรรมสุดสัปดาห์สิ้นสุดลงแล้ว ทัศนคติของนิสิตในกลุ่มทดลองที่มีต่อคนผิวดำได้

เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเป็นอันมาก และมีความแตกต่างกับทัศนคติก่อนการทดลอง อย่างเห็นได้ชัด ในจำนวน 46 คน มีเพียง 6 คนเท่านั้นที่มีทัศนคติผิดไปจากกลุ่ม ส่วนนิสิตที่อยู่ในกลุ่มควบคุม 25 คน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อคนผิวดำ ในเวลา 1 ปีต่อมา ได้มีการศึกษาเพื่อติดตามผล พบว่าในจำนวน 46 คน มีเพียง 8 คน ที่มีทัศนคติต่อคนผิวดำในทางบวกลดลงกว่าเดิม ส่วนอีก 25 คน ยังคงมีทัศนคติต่อคนผิวดำอย่างเห็นเด่นชัดเหมือน เมื่อการทดลองสิ้นสุดลงใหม่ ๆ

นิวโคม (Watson. 1966 : 215 citing Newcomb. 1943) ทำการศึกษาที่วิทยาลัยเบนนิงตัน (Bennington College) เพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษา พบว่านักศึกษาที่มาจากรอบครัวที่มีลักษณะอนุรักษนิยม (conservative) เมื่อมาอยู่ในวิทยาลัยที่มีบรรยากาศและปทัสสถานที่ทันสมัย (liberal) จะมีความรู้สึกขัดแย้ง แต่เมื่อได้อยู่ต่อไป ทัศนคติของนักศึกษาจะเปลี่ยนเป็นทันสมัยและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้วก็ยังคงมีทัศนคติที่ทันสมัยอยู่ ถึงแม้ว่าเวลาจะผ่านไปจนถึง 25 ปี แตร้อยละ 83 ของนักศึกษาที่ถูกศึกษาก็ยังคงมีทัศนคติที่ทันสมัยอยู่เช่นเดิม

โจนส์ (Watson. 1966 : 223 - 234 citing Jones. 1924) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาอิทธิพลของการวางเงื่อนไขต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็ก เด็กที่ถูกนำมาทดลองเป็นเด็กชายอายุ 3 ขวบ ชื่อ บีเตอร์ โดยปกติบีเตอร์จะเป็นเด็กที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกระต่ายสีขาวเป็นอย่างยิ่ง พฤติกรรมของบีเตอร์ที่แสดงออกมาทุกครั้งให้เห็นกระต่ายสีขาวคือ อาการหวาดกลัว โจนส์พยายามนำกระต่ายสีขาวที่อยู่ ในกรงมาให้บีเตอร์เห็นทุกครั้งเมื่อบีเตอร์กำลังมีความสุขกับการรับประทานอาหารที่เขาชอบและกรงกระต่ายนั้นก็คอย ๆ ถูกขยับเข้าไปใกล้ตัวบีเตอร์มากขึ้นเรื่อย ๆ บีเตอร์ค่อย ๆ มีทัศนคติที่ดีต่อกระต่ายสีขาวขึ้นอย่างช้า ๆ หลังจากการทดลองเป็นจำนวน

40 ครั้ง ปีเตอร์ก็สามารถเล่นกับกระต่ายสีขาวได้อย่างสบายใจ แสดงว่าทัศนคติของปีเตอร์ที่มีต่อกระต่ายสีขาวได้เปลี่ยนแปลงจากทัศนคติด้านลบไปเป็นทัศนคติด้านบวกมากแล้ว

แอนนิส และ ไมเออร์ (Newcomb. 1958 : 207 citing Annis and Meier. 1934) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาผลของการจัดกระทำ (treatment) ที่ให้ต่อบุคคลที่ถูกทดลอง ซึ่งเป็นนักศึกษา การจัดกระทำดังกล่าวใช้การโฆษณาชวนเชื่อ แอนนิสและไมเออร์แบ่งนักศึกษาที่ถูกทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งได้อ่านบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ที่เขียนถึงเป้าหมายของทัศนคติในทางดี ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งได้อ่านบทบรรณาธิการที่เขียนถึงเป้าหมายทัศนคติเดียวกันในค่านลบ (บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ได้รับการขอร้องจากผู้วิจัยให้เขียนบทบรรณาธิการเพื่อประกอบการทดลองโดยเฉพาะ) การอ่านจะอ่านในชั้นเรียนเป็นเวลา 7 ครั้ง และเมื่อมีการวัดทัศนคติของบุคคลที่ถูกทดลองแล้ว ผลก็จะไปตามที่คาดไว้คือ ผู้อ่านบทบรรณาธิการซึ่งเขียนถึงในแง่ดีก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อเป้าหมายของทัศนคติ ส่วนกลุ่มที่อ่านบทบรรณาธิการที่เขียนถึงเป้าหมายของทัศนคติในทางที่ไม่ดีก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อยู่ในกลุ่มควบคุมที่ไม่เคยอ่านบทบรรณาธิการเลย

สตาตส์ (Watson. 1966 : 224 citing Staats. 1958) ทำการทดลองโดยใช้วิธีวางเงื่อนไขและการเรียนรู้ (conditioning and learning) โดยการให้บุคคลที่ถูกทดลองได้เห็นชื่อของบุคคลหลาย ๆ ชื่อบนจอซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ กับจอโทรทัศน์ ทุกครั้งที่มีชื่อปรากฏอยู่บนจอก็จะมีคำอื่นปรากฏพร้อมกันด้วย ชื่อส่วนใหญ่จะปรากฏขึ้นพร้อมกับคำที่มีความหมายกลาง ๆ แต่ชื่อ ทอม จะมีคำที่มีความหมายไม่ค่อยดีปรากฏขึ้นด้วยเสมอ เช่น คำว่า น่าเกลียด นิดหวัง ล้มเหลว ฯลฯ ส่วนชื่อบิลจะมีคำที่มีความหมายดีปรากฏขึ้นพร้อม ๆ กัน เช่น ความดี ความสุข ของขวัญ เมื่อทำการประเมินแล้วพบว่า ผู้ที่ถูกทดลองชอบคำว่าบิลมากกว่าคำว่าทอม การทดลอง

ของสตาล์จึงแสดงให้เห็นว่า การให้เป้าหมายของทัศนคติปรากฏต่อบุคคลพร้อมกับสิ่งที่ดี หรือสิ่งที่สวยงามน้อย ๆ จะช่วยทำให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น ๆ ได้

แอสชบลอค และ เฮิร์ตซแมน (Watson. 1966 : 225 citing Aschblock and Hertzman. 1940) ทำการศึกษาอิทธิพลของการเหนี่ยวนำ โดยบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อตัวผู้ถูกทดลอง เขาทำการทดลองโดยการนำนักเรียนมา ให้จัดอันดับความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ เช่น ธุรกิจ วิศวกรรม ทันตแพทย์ ฯลฯ โดยให้ พิจารณาในแง่ของการใช้สมอง ประโยชน์ต่อสังคมและลักษณะพิเศษอื่น ๆ อีกมาก ผู้วิจัย บอกแก่นักเรียนกลุ่มหนึ่งว่า กิจกรรมนี้ในมหาวิทยาลัย 500 คน จัดอันดับว่านักการเมือง เป็นอาชีพที่ดีที่สุด ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการบอกเล่าเช่นนี้จัดอันดับว่านักการเมืองเป็น อาชีพที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 จาก 10 อันดับ ส่วนนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการ บอกเล่าว่าในมหาวิทยาลัย 500 คน จัดอันดับให้อาชีพนักการเมืองอยู่ในอันดับต่ำสุด ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มนี้จัดอันดับให้อาชีพนักการเมืองมีความสำคัญเป็นอันดับ 9 จาก 10 อันดับ สำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับแรงเหนี่ยวนำใด ๆ จัดอันดับให้ อาชีพนักการเมืองมีความสำคัญเป็นอันดับ 8

ครอลล์ (Watson. 1966 : 227 - 228 citing Kroll. 1934) ทำการทดลองเพื่อศึกษาอิทธิพลของครูที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียนต่อความคิด แบบอนุรักษนิยมไปสู่ความคิดแบบทันสมัย ผู้ถูกทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นจำนวน 183 คน ครอลล์พบว่า ครูที่มีลักษณะที่ค่อนข้างทันสมัยสามารถเหนี่ยวนำทัศนคติแบบทันสมัย ให้แก่นักเรียนได้เล็กน้อย แต่ครูที่มีลักษณะทันสมัยมาก ๆ จะสามารถเหนี่ยวนำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียนได้อย่างชัดเจน จากการทดสอบก่อนการทดลอง (pre-test) และทดสอบหลังการทดลอง (post-test) พบว่า การสอนเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ของคนอเมริกันผิวดำ การสงวนรักษาดิน การประกันสังคม (social welfare) โดยหน่วยการสอนที่ใช้เวลาเพียง 15 นาที สามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ได้ และจากการศึกษาเพื่อติดตามผลในระยะ 2 และ 4 เดือน พบว่ามีการถดถอยไปสู่ทัศนคติเดิมบ้าง แต่ส่วนใหญ่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติยังปรากฏชัดเจนอยู่ แม้เวลาจะผ่านไปแล้ว 1 ปีก็ตาม

กรีน (Watson, 1966 : 228 citing Green, 1952) ทำการทดลองเพื่อศึกษาผลของข้อสารสนเทศที่น่าชื่นชม (favorable) และที่ไม่น่าชื่นชม (unfavorable) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อคนอเมริกันวัยรุ่นผิวขาวที่มีต่ออเมริกันผิวดำ นักเรียนอเมริกันวัยรุ่นผิวขาวเกรด 9 - 10 จำนวน 224 คน ซึ่งเป็นผู้ถูกทดลองจะถูกทดสอบความรู้และทัศนคติที่มีต่อคนอเมริกันผิวดำก่อน จากนั้นเขาจะได้อ่านเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงการประสบความสำเร็จของคนอเมริกันผิวดำ เป็นเวลา 40 นาที ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอเมริกันผิวขาววัยรุ่นที่ได้รับข้อสารสนเทศเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จของคนอเมริกันเหล่านี้จะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อคนอเมริกันผิวดำไปในทางที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1982 : 47 - 58) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาผลของความร่วมมือกันที่มีต่อการสรรค์สร้างทัศนคติที่เป็นบวกระหว่างบุคคลต่างเชื้อชาติ โดยทำการทดลองกับเด็กนักเรียนเกรด 4 ทั้งชายและหญิงจำนวน 76 คน เด็กเหล่านี้ถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มตามเชื้อชาติ ความสามารถและเพศและจะถูกสอนให้ใช้หน่วยการสอนที่กินเวลา 45 นาทีทุกวัน รวม 15 วัน กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนมีทั้งกิจกรรมที่ต้องร่วมมือกันระหว่างเชื้อชาติและเพศ ผลของการทดลองพบว่าประสบการณ์การเรียนการสอนที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันจะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ (cross ethnic interaction) และทัศนคติที่เป็นบวกได้ดีกว่าประสบการณ์การเรียนการสอนที่ต้องแข่งขันกันหรือกระทำเป็นรายบุคคล ซึ่งผลการทดลองนี้สอดคล้องกับข้อสรุปของเชอริฟและเชอริฟ (Sherif and Sherif, 1973 : 171 - 178) ที่สนับสนุนว่า กิจกรรมที่ร่วมมือกันจะช่วยสร้างทัศนคติที่เป็นบวกต่อกันและ

จะลดความรุนแรงในความขัดแย้งระหว่างกันได้ช่วย ในงานทดลองของศาสตราจารย์ ยานอฟ (Yanoov, 1983) ในประเทศอิสราเอล ก็ได้ใช้หลักการความร่วมมือกัน เพื่อสร้างสันติภาพระหว่างเยาวชนเชื้อสายยิวกับเยาวชนเชื้อสายอาหรับและประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ สามารถกล่าวได้ว่าทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากมีการจัดกระทำให้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งหลักการที่จะได้นำมาใช้ในกรณีทดลองเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนไทย การวิจัยครั้งนี้มีหลายประการ ดังต่อไปนี้คือ

1. ใช้ประสบการณ์ตรงในการอยู่ร่วมกันระหว่างเยาวชนไทยมุสลิมกับเยาวชนไทยพุทธ โดยที่เยาวชนในโครงการทดลองนี้จะได้อยู่ร่วมกันทั้งการนอน การฝึกกีฬาฟุตบอล การรับประทานอาหาร และการพักผ่อนหย่อนใจในบริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เป็นเวลา 8 วัน

2. ใช้การวางเงื่อนไขและการเรียนรู้และความร่วมมือระหว่างกันและกัน โดยปกติเยาวชนไทยมุสลิมและไทยพุทธในจังหวัดชายแดนภาคใต้มักจะมีความยินดีที่จะพบปะหรือร่วมกิจกรรมกับบุคคลที่เป็นพวกเดียวกันมากกว่ากับบุคคลภายนอกกลุ่ม และเยาวชนชายเหล่านี้มีความนิยมชมชอบในกีฬาฟุตบอลอย่างมาก ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ครูฝึก (coach) ซึ่งได้แก่ตัวผู้วิจัยเองและนิสิตชั้นปีที่ 4 วิชาเอกพลศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ซึ่งเป็นชาวไทยพุทธที่มีทักษะและความรู้เข้ามาเป็นครูฝึกในโครงการ ลักษณะเช่นนี้คือ การวางเงื่อนไขให้เยาวชนที่ถูกทดลองได้พบกับบุคคลแปลกหน้าพร้อม ๆ กับสิ่งที่ตัวเองชื่นชอบ นอกจากนั้น พยาชนเหล่านี้ยังได้ร่วมเล่นฟุตบอลในทีมเดียวกันเพื่อบรรเทาความหมายร่วมกัน ความร่วมมือกันนี้จะนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อกัน

3. เน้นความสำคัญของประสบการณ์ที่ประทับใจ (favorable experience) และหลีกเลี่ยงประสบการณ์ที่เจ็บปวดทรมาน (traumatic experience) ผู้วิจัย

และครูฝึกจะมุ่งสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้แก่เยาวชนที่ถูกทดลอง ทั้งในการฝึกซ้อมฟุตบอล การอยู่รวมกัน การร่วมมือกัน การมุ่งมั่นในน้ำใจนักกีฬา และมีมิตรภาพมากกว่าชัยชนะ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังจะจัดหาอุปกรณ์การกีฬาให้อย่างเพียงพอ ทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกซ้อม และเครื่องแต่งกายสำหรับใช้ในการแข่งขัน ตลอดจนการเน้นรูปแบบการแข่งขันให้สมบูรณ์แบบและมีเกียรติที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ในระดับท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อจะให้เกิดความประทับใจอย่างเด่นชัดแก่เยาวชนที่ถูกทดลองอีกด้วย

4. ใช้หลักการให้สารสนเทศ (information) ให้แก่เยาวชนที่ถูกทดลอง ผู้วิจัยและครูฝึกทุกคนจะเตรียมเรื่องจริงที่เกี่ยวกับความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ภาษา หรือศาสนาของนักกีฬาที่อยู่ในทีมเดียวกัน แต่นักกีฬาเหล่านั้นก็มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน นั่นคือ การประสบความสำเร็จของทีมและความเป็นนักกีฬาที่ดี เรื่องจริงดังกล่าวนี้พยายามเน้นเรื่องในท้องถิ่น เช่น เพื่อความสะดวกในการสร้างมโนทัศน์ให้แก่เยาวชน นอกจากนั้นเพื่อเป็นการขยายมโนทัศน์ของเยาวชนให้กว้างขวางออกไป จึงให้มีการเล่าเรื่องจริงเหล่านี้ในระดับทีมชาติไทย ทีมกีฬาอาชีพในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนในเรื่องนี้ด้วย ผู้วิจัยคาดว่าข้อสารสนเทศใหม่ ๆ เหล่านี้จะช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อคนแปลกหน้าหรือบุคคลผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ให้เป็นไปในทางที่ดีได้

ความรู้เกี่ยวกับการกีฬา

จุดประสงค์หลักของการทดลองเพื่อการวิจัยนี้คือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมให้เป็นไปในทิศทางที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติค่านิยมและจิตวิทยา โดยการให้ทำกิจกรรมร่วมกันกับเยาวชนไทยพุทธ เพื่อให้เกิดสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ประสบการณ์ตรงในการร่วมมือกัน
2. การวางเงื่อนไขและการเรียนรู้

3. การเห็นคุณค่าทัศนคติของเยาวชนโดยบุคคลที่มีความสำคัญต่อเยาวชน
4. การให้ข้อสารสนเทศใหม่ ๆ แก่เยาวชน
5. การจัดประสบการณ์ที่ประทับใจให้แก่เยาวชน

โดยความเป็นจริงแล้ว กิจกรรมที่จะนำไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น อาจจะเป็นกิจกรรมเยาวชนในรูปแบบใดก็ได้ เช่น การจัดทัศนศึกษา การจัดค่ายผู้นำเยาวชน การจัดกิจกรรมอาสาพัฒนาชนบท ฯลฯ แต่ในความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ ต้องการให้กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นมีความสนุกสนาน และสอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน ให้มากที่สุด และจากการศึกษาธรรมชาติของเยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เยาวชนเหล่านี้มักใช้เวลาว่างจากการศึกษาเล่าเรียนโดยการเล่นกีฬา และแสดงความสนใจต่อกีฬาฟุตบอลมากกว่ากีฬาชนิดอื่น กล่าวคือ เยาวชนเหล่านี้ร้อยละ 81.05 ต้องการเล่นกีฬาฟุตบอล รองลงไปร้อยละ 50.53 สนใจเตะกรวยข้ามตาข่าย (สำนักงานเขตการศึกษา 2 2513 : 84) นอกจากนี้ตัวเยาวชนเองแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็มีความสนใจยินดีและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนให้นักเรียนชายเล่นกีฬาและยังปรารถนาที่จะให้มีการส่งเสริมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนอีกด้วย (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2524 : 132)

หน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ให้ความสำคัญต่อการใช้กีฬาฟุตบอล เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไทยในภูมิภาคนี้อย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากโครงการกีฬาต่าง ๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น

1. โครงการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการสำหรับเยาวชน จังหวัดปัตตานี มีจุดประสงค์ข้อที่ 4 ที่กำหนดไว้ว่า "เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของประเทศและความเข้าใจอันดีในหมู่เยาวชนด้วยกัน" (พัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี 2526 : 1)

2. โครงการส่งเสริมกีฬาฟุตบอลในชนบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์ข้อที่ 6 ความว่า "เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมค่านิยมปฏิบัติกรกิจวิทยาและความมั่นคง" (จังหวัดยะลา 2526 : ข.1)

3. โครงการอบรมผู้นำเยาวชนทางการกีฬาหมู่บ้านเป้าหมายของกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีข้อความในหลักการและเหตุผลว่า "การฝึกอบรมผู้นำเยาวชนทางการกีฬาหมู่บ้านเป้าหมายนั้นเป็นขั้นตอนสำคัญในการผลิตบุคลากรให้มีความรู้มีความสามารถทางการกีฬา เพื่อนำไปพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นให้รู้จักเล่นกีฬาและออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและประเทศชาติสืบไป ตลอดจนสร้างความสามัคคีและความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้นำเยาวชนด้วยกัน" (กระทรวงศึกษาธิการ ม.ป.ป. : 1)

4. โครงการส่งเสริมกีฬาเยาวชนในชนบทของพัฒนาชุมชนจังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 ที่ระบุว่า "เพื่อสนับสนุนส่งเสริมค่านิยมปฏิบัติกรกิจวิทยาและความมั่นคง" (จังหวัดนราธิวาส 2526 : 1)

5. แผนงานส่งเสริมกีฬาฟุตบอลในชนบทชายแดนภาคใต้ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มีวัตถุประสงค์ข้อ 2 ระบุว่า "เพื่อสร้างสรรค์ความสามัคคีและความกลมเกลียวในชุมชน" และในโครงการดังกล่าวนี้ส่วนหนึ่งของกิจกรรมมุ่งให้ความสนใจแก่หมู่บ้านทางการ เมืองและหมู่บ้านชายแดนไทยมาเลเซีย ซึ่งมีการก่อการร้ายของกลุ่มโจรก่อการร้ายต่าง ๆ เช่น จคม. ขจก. และ ผกค. (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2526 : 1 - 4)

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้และจากโครงการเพื่อพัฒนาความมั่นคงค่านิยมจิตวิทยาของหน่วยงานต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วนี้ อาจจะกล่าวได้ว่าการใช้กิจกรรมกีฬาเพื่อส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างเยาวชน ควรได้รับการส่งเสริม

ยิ่งขึ้น การที่ผู้วิจัยเลือกใช้กีฬาฟุตบอลในการทดลองเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1. เยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภูมิภาคนี้ มีความสนใจกีฬาฟุตบอลมากที่สุด
 2. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภูมิภาคนี้ให้การสนับสนุน
 3. กีฬาฟุตบอล เป็นกีฬาใหญ่ที่มีผู้เล่นถึง 18 คน ลงทำการแข่งขันครั้งละ 11 คน ทำให้เยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะนักกีฬาได้มากกว่ากีฬาประเภททีมอื่น ๆ ที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนในปัจจุบัน
 4. กีฬาฟุตบอลทำการแข่งขันในสนามเปิดที่กว้างขวาง เปิดโอกาสให้บุคคลที่สนใจเข้าชมการแข่งขันได้มาก
 5. กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬายอดนิยมในการแข่งขันกีฬาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์ ซีเกมส์ กีฬาแห่งชาติ (กีฬาเขตแห่งประเทศไทย) หรือกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย มักจะประกอบพิธีเปิดและพิธีปิดด้วยการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเสมอ
 6. ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสนใจกีฬาฟุตบอลอย่างกว้างขวาง ดังนั้น ในการทดลองเพื่อการวิจัยนี้จึงใช้กีฬาฟุตบอลเป็นสื่อกลางหรือเครื่องมือ (means) ในการนำเยาวชนไทยมุสลิมและไทยพุทธมาร่วมกิจกรรมกัน เพื่อเป้าหมายหลักในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันหรือสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นปึกแผ่นทางด้านสังคมจิตวิทยาและความมั่นคงของชาติในภูมิภาคนี้ต่อไป
- ✓ โดยปกติ เฉพาะตัวของการกีฬาเอง ก็ได้รับการยอมรับไปทั่วโลกว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่มีประโยชน์ในทางสร้างสรรค์อย่างเอนกอนันต์ เพราะเชื่อกันว่า การกีฬาจะพัฒนาบุคคลได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังความตอนหนึ่งในเนื้อเพลงกราวกีฬาของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดินทร์ ๗ อยุธา) ว่า

"... ร่างกายกำยำล่ำเลิศ	กล้ามเนื้อก่อเกิดทุกแห่งหน
แข็งแรงทรหดอดทน	ว่องไวไม่ย่นระย่อใคร
ใจคอมั่นคงทรงศักดิ์	รู้จักพื้นที่โล
รู้แพ้รู้ชนะรู้อภัย	ไวใจใคร่ทั่วทั้งรักชัง ..."

✓ ลอเธอร์ (Lawther. 1972 : 24) กล่าวถึงการศึกษาว่า จะช่วยให้กล้ามเนื้อร่างกายได้ออกกำลัง เกิดการพักผ่อน และการผ่อนคลายอารมณ์จากความเครียดในงานประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพัฒนาจิตใจและอารมณ์ โดยใช้กีฬาแล้ว ลอเธอร์เชื่อว่า โดยอาศัยการเล่นกีฬาและเล่นเกมต่าง ๆ เด็ก ๆ จะได้ได้ใช้ความพยายาม การเสี่ยง การตัดสินใจ จะได้พบกับความสำเร็จ ความล้มเหลว และความระทึกรใจ และจากประสบการณ์ในการเล่นกีฬานี้เองจะค่อย ๆ เสริมสร้างขวัญให้แก่มุคคละให้มีความอดทนและหนักแน่น สามารถยอมรับความทุกข์ยากด้านจิตใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็ก ๆ จะเรียนรู้ถึงการมีน้ำใจนักกีฬา และจะไม่เป็นคนไม่ถนัดเดียวง่าย อดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลหรือสังคม และมีแนวโน้มว่าจะมีความสุขจากการที่ได้พบปะกับบุคคลอื่น ๆ (Lawther. 1972 : 30 - 31)

✓ ภูมิ หุราพันธุ์ (ภูมิ หุราพันธุ์ 2526 : 39) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาจิตใจบุคคลว่า การกีฬานำพัฒนาาร่างกายให้แข็งแรงและมีสุขภาพดี เมื่อร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพดี จิตใจก็จะแจ่มใสเบิกบานไปด้วย ดังสุภาษิตลาตินที่ว่า *Mens sana in corpore sana* หรือตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า *A sound mind in a sound body* นั่นเอง

✓ เว็นด็อนและนิคสัน (Vendion and Nixon. 1968 : 42) ได้กล่าวถึงบทบาทของการกีฬาในการพัฒนาคนไว้มาก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตใจนั้น เขากล่าวว่า "กีฬาควรจะเป็นเรื่องของสภาวะทางจิตใจมากกว่าที่จะเป็นเพียงกิจกรรมทางกาย" "

ประยุทธ โกศลยุทธสาร (ประยุทธ โกศลยุทธสาร 2519 : 52) ได้สรุปว่า กีฬามีเป้าหมายที่ใกล้เคียงกับศาสนาและจริยธรรม เพราะมุ่งสอนให้บุคคลรู้จักปฏิบัติตามกติกา กฎ ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ นอกจากนั้น การที่กีฬาได้พัฒนาจิตใจคนให้มีความสนใจในกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เอื้อเฟื้อ ถนอมถนอมกันนับได้ว่า กีฬาได้พัฒนาจริยธรรมของบุคคลด้วย และจะทำให้สังคมอยู่รวมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข

นอกจากกีฬาจะช่วยพัฒนาจิตใจบุคคลให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่น ๆ ได้อย่างสงบสุขแล้ว กีฬายังช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ทางสังคมให้มนุษย์อีกด้วย เพราะกีฬาจะช่วยสร้างสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะต่าง ๆ กัน ได้มารวมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างกันขึ้น (interaction) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาจะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพและกระบวนการสังคมประภิต (socialization) เป็นอย่างดี กีฬาจะเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้ค่านิยม วัฒนธรรม และสิ่งที่สังคมปรารถนา (Orlick and Botterill. 1980 : 34) เมื่อเยาวชนได้ร่วมกิจกรรมกีฬา เขาจะได้ฝึกทักษะการมีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่อกันบุคคล ในฐานะผู้เล่นกีฬา เยาวชนจะมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับผู้เล่นด้วยกันและกับผู้ชมหรือผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้จะช่วยพัฒนาและขยายวงของทัศนคติและความเข้าใจที่ต่อสังคมให้กว้างขวางออกไปอีก

แอลเดอร์แมน (Alderman. 1974 : 137 - 151) ได้ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะของนักกีฬาหลายประการที่เกิดจากการเล่นกีฬา ดังต่อไปนี้

1. มีความสามารถเข้าสังคมได้ดี นักกีฬามักจะมีบุคลิกภาพที่มองเห็นแล้วเกิดความสบายใจ น่าคบหาสมาคม คบง่าย ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น จิตใจอ่อนโยน เมตตา กรุณา ไว้วางใจ เชื่อใจผู้อื่นและปรับตัวได้ดี

2. ความเป็นตัวของตัวเอง มั่นใจตนเอง เข้มแข็ง ไม่โลเล ไม่ก้าวร้าว

ผู้อื่น

3. มีความพร้อมที่จะพบปะผู้อื่น มีไฟอยู่ในหัวใจ ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม ชอบปะปะคนในสังคม ประารถความตื่นเต้น มองโลกในแง่ดี เปิดเผยอารมณ์ได้ง่าย หัวเราะง่าย

4. มีอัตราสูง มีความนิยมและเคารพตนเอง มั่นใจในตนเอง มีความสม่ำเสมอต่อตนเอง ลักษณะจิตคั่งกลาวนี้จะทำให้นักกีฬามีพฤติกรรมร่าเริงแจ่มใส ไม่ซีซาลดท้อท้อ สุขุมเยือกเย็น ปรับร่างกายและจิตใจให้อยู่ในสภาพเดิมได้รวดเร็ว

5. มีความพร้อมที่จะกระทำสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมตามเกณฑ์ คำนึงถึงกฎเกณฑ์ และปฏิบัติตามได้ทุกสถานการณ์ ยอมรับความเป็นจริงและพึงพาอาศัยได้

6. มีสภาพจิตใจเข้มแข็งหนักแน่น (mental toughness) คือสามารถทนทานต่อเหตุการณ์รุนแรงได้ ออกคล้นต่อความสูญเสียได้ ไม่อารมณ์เสื่อง่าย แม้ใครจะพูดร้ายหรือกระทำต่ออย่างรุนแรง ไม่เสียใจมากเมื่อแพ้หรือผิดหวัง สามารถยอมรับการวิจารณ์ได้โดยไม่รู้สึกเจ็บ ไม่ต้องการการเอาใจ หรือกระตุ้นให้กำลังใจมาก ๆ

7. มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีลักษณะบรรลุนิติภาวะ สุขุม ไม่มีลักษณะอ่อนเพลียงทางประสาท มองโลกในแง่ดี มีวินัยในตนเอง

พอลฮัส และคนอื่น ๆ (Paulhus. et.al. 1979 : 199 - 205) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของ นักกีฬาอเมริกันฟุตบอล นักเทนนิสและบุคคลที่ไม่ได้เล่นกีฬาอะไรเลย ผลของการศึกษาพบว่า ทั้งนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลและนักเทนนิส ต่างก็มีประสิทธิภาพส่วนตัวในการทำงาน (personal efficiency) และการควบคุมตนเองในสังคม (interpersonal control) สูงกว่าบุคคลที่ไม่ได้เล่นกีฬาประเภทใดเลย และหากจะเปรียบเทียบระหว่างนักกีฬาฟุตบอลซึ่งเป็นกีฬาประเภททีมกับนักกีฬาเทนนิสซึ่งเป็นกีฬาประเภทบุคคลแล้ว จะเห็นได้ว่านักกีฬาฟุตบอลมีบุคลิกภาพในการเข้าสังคมสูงกว่านักกีฬาเทนนิส แต่นักกีฬาเทนนิสมีประสิทธิภาพส่วนตัวในการทำงานสูงกว่านักกีฬาฟุตบอล

✓ประโยชน์ของการกีฬาในอีกแง่หนึ่งก็คือ กีฬาช่วยสร้างความรักและชังอคติ
ลำเอียง (prejudice) ในจิตใจของมนุษย์ได้ เพราะกีฬาจะก่อให้เกิดความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันและความรักต่อกัน เมื่อมีบุคคลหลายคนมารวมเข้าเป็นทีม ซึ่งมี
เป้าหมายร่วมกัน บุคคลเหล่านั้นจะมีประสบการณ์ร่วมกันในการที่จะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อ
นำไปสู่เป้าหมายนั้น และประสบการณ์ดังกล่าวนี้เองที่จะสร้างความรักใคร่ผูกพันและ
ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้แก่บุคคลเหล่านั้น (Miller and Russell.
1971 : 10) มิลเลอร์และรัสเซลล์ยังได้อธิบายต่อไปอีกว่า กีฬาจะช่วยให้เกิดการ
ผสมกลมกลืนระหว่างเชื้อชาติและช่วยลดความรังเกียจเคียดแค้น (discrimination)
ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอเมริกัน จะเห็นตัวอย่างใน
เรื่องนี้ได้อย่างชัดเจนว่า กีฬาได้สร้างโอกาสให้แก่ชาวอเมริกันผิวดำในอันที่จะศึกษา
ในมหาวิทยาลัยและได้รับการเลื่อนชั้นในสังคม (social mobilization)
ดังนั้น หากจะมองให้ลึกซึ้งลงไปในวงการกีฬาของสหรัฐแล้ว จะพบความจริงว่ากีฬา
มิได้เพียงแค่เปิดโอกาสให้คนอเมริกันผิวดำได้ร่วมเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น เบสบอล
บาสเกตบอลหรืออเมริกันฟุตบอลร่วมกับชาวอเมริกันผิวขาวเท่านั้น แต่การกีฬายังได้เปิด
ประตูสังคมให้คนอเมริกันผิวดำได้หลุดพ้นจากความเป็นทาสทั้งทางจิตใจและทางสังคม
อีกด้วย (Miller and Russell. 1971 : 66)

เรื่องของ แจ็ค จอห์นสัน (Jack Johnson) เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดง
ให้เห็นถึงอิทธิพลของการกีฬาที่ช่วยลดอคติและความรังเกียจเคียดแค้นระหว่างเผ่าพันธุ์
มนุษย์ แจ็ค จอห์นสัน เป็นชาวอเมริกันผิวดำคนแรกที่ได้เป็นแชมป์โลกมวยรุ่นเฮฟวี่เวท
เขาได้รับการยอมรับในกลุ่มคนอเมริกันผิวขาวอย่างกว้างขวาง รวมถึงในสังคมชั้นสูงของ
คนอเมริกันด้วย เขาได้สมรสกับสุภาพสตรีอเมริกันผิวขาว ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก
มากในยุคนั้น เพราะเป็นยุคที่ชาวอเมริกันผิวดำเป็นที่รังเกียจเคียดแค้นจากคนผิวขาวเป็น
อย่างมาก (Friedenberg. 1973 : 183)

ตัวอย่างที่ค่อนข้างทันสมัยและชัดเจนอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า กีฬาจะ
 ช่วยสร้างความรักระหว่างบุคคล และช่วยทำลายอุปสรรคขวางกั้นระหว่างเชื้อชาติ ภาษา
 และศาสนาลงก็คือ เรื่องของนักฟุตบอลชนะเลิศฟุตบอล ปี ค.ศ. 1978 ชาวอาร์เจนตินา
 2 คน คือ ริคาร์โด วิลลา กับ ออสวัลโด อาร์ติเลส นักฟุตบอลทีมชาติทั้งสองคนนี้ถูกซื้อตัว
 มาร่วมทีมกับสโมสรฟุตบอลท็อตแนม ฮอตสเปอร์ (Tottenham Hotspurs)
 ซึ่งเป็นสโมสรฟุตบอลอาชีพที่มีชื่อเสียงในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และมีชาวสก็อต
 อยู่บ้างไม่มากนัก ทั้งริคาร์โด วิลลา และออสวัลโด อาร์ติเลส มีปัญหาในเรื่องภาษาบ้าง
 เล็กน้อยในระยะเริ่มแรก แต่ไม่นานนัก เขาก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมทีมและ
 เจ้าหน้าที่ประจำสโมสรได้เป็นอย่างดี เขาทั้งสองเป็นที่ชื่นชอบของแฟนฟุตบอลสโมสรทีม
 ท็อตแนม ฮอตสเปอร์ เป็นอย่างมาก แต่ต่อมาได้เกิดกรณีพิพาทอย่างรุนแรงระหว่างประเทศ
 อังกฤษกับอาร์เจนตินา เรื่องเกาะฟอล์กแลนด์ขึ้น จนถึงขั้นการทำสงครามกัน ความเกลียดชัง
 ระหว่างประชาชนชาวอังกฤษกับชาวอาร์เจนตินาเกิดขึ้นทั่วไป นักฟุตบอลทั้งสองคนนี้จึง
 เดินทางกลับประเทศอาร์เจนตินาเพื่อความปลอดภัยของตนเองและครอบครัว เมื่อสงคราม
 ซึ่งเกาะฟอล์กแลนด์สิ้นสุดลง บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจในกีฬาฟุตบอลทั้งในประเทศ
 อังกฤษและในประเทศอื่น ๆ พวกกันตั้งคำถามว่า ริคาร์โด วิลลา และออสวัลโด อาร์ติเลส
 จะเดินทางกลับมาร่วมทีมกับสโมสรเดิมของเขาหรือไม่ หลายคนคาดว่าเขาคงจะไม่เดินทาง
 กลับมาอีกแล้ว เพราะความเกลียดชังรัฐบาลอังกฤษ แต่บางคนก็คาดว่าเขาคงจะไม่กลับมา
 เพราะเกรงว่าจะไม่ได้รับการต้อนรับจากแฟนฟุตบอลชาวอังกฤษอีกต่อไป แต่แล้วในที่สุด
 นักฟุตบอลทั้งสองคนนี้ก็เดินทางกลับสู่สโมสรท็อตแนมอีกครั้งหนึ่ง และเขาทั้งสองยังคงได้รับ
 การต้อนรับจากผู้จัดการทีม เพื่อนร่วมทีม และแฟนฟุตบอลเป็นอย่างดีเหมือนเดิม

มิลเลอร์และรัสเซลล์ (Miller and Russell. 1971 : 11) ได้อ้างถึงคำพูดของ แฟรงค์ ทาร์เคนตัน (Frank Tarkenton) นักอเมริกันฟุตบอลอาชีพที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง เพื่อชี้ให้เห็นว่ากีฬาสามารถสร้างความรักและความเข้าใจให้แก่

มวณมุนย์ โดยทาร์เกนตัน กล่าวว่า "ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นการแสดงความรักและความ
ร่วมมือซึ่งกันและกันในที่แห่งใดหรือในการกระทำกิจกรรมใด ๆ มากไปกว่าที่ปรากฏอยู่
ในสนามฟุตบอลอันเป็นที่ซึ่งเราจะต้องฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคด้วยกันนานปีการ"

✓ โคลแมน (Coloman. 1969 : 287) เชื่อว่า บทบาทของการกีฬา
ช่วยจรรโลงสังคมมนุษย์ เพราะกีฬาช่วยให้บุคคลได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในสังคม
เมื่อบุคคลได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในสังคม เขาจะไม่ต่อต้านสังคม แต่จะกลับมีทัศนคติ
ที่ดีต่อสังคมนั้น จึงทำให้เกิดการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นอกจากนั้น บุคคลที่มี
ปมค้อยหรือคิดว่าตนเองไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมจะรู้สึกสบายใจขึ้น เมื่อเขาเป็น
นักกีฬาที่มีความสามารถและได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมทีม ครูฝึกหรือประชาชนผู้ชม
กีฬา ยิ่งไปกว่านั้น เขาจะรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อสังคมขึ้นมา เมื่อกีฬาได้ช่วยให้
เขากลายเป็นคนที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป (popular) ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญของคน
ทั่วไป โดยเฉพาะเยาวชนวัยรุ่น ดังนั้น กีฬาจึงสามารถช่วยเยาวชนวัยรุ่นในเรื่องนี้ได้
มาก (Lawther. 1972 : 30)

ประธานาธิบดีเออร์ล อาร์ ฟอรัค แห่งสหรัฐอเมริกาได้กล่าวในการแข่งขันกอล์ฟ
ชิงชนะเลิศแห่งโลก ครั้งที่ 23 ระหว่างวันที่ 3 - 7 ธันวาคม พ.ศ. 2518 ว่า
(ประยูทธ โกศลยุทธสาร 2519 : 49)

"ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่า กีฬามีอำนาจทางค่านิยมที่จะทำให้บุคคลได้มา
รวมกันและด้วยสติปัญญา ข้าพเจ้าจึงขอยกย่องการแข่งขันกอล์ฟชิงชนะเลิศ
แห่งโลก ครั้งที่ 23 นี้เป็นอย่างมาก การแข่งขันเช่นนี้จะสามารถช่วยสรรค์สร้าง
ความเข้าใจที่ดีต่อกันและมิตรภาพไปทั่วจักรวาล อย่างที่ไม่สามารถที่จะประเมินได้"

จากเอกสารต่าง ๆ ที่ได้อ้างอิงมานี้ อาจสรุปได้ว่า การใช้กิจกรรมฟุตบอล
เพื่อเสริมสร้างความรักความเข้าใจระหว่างเยาวชนไทยมุสลิมและไทยพุทธเป็นเรื่องที่มี

เหตุผลและเป็นไปได้ เพราะจากการ เล่นฟุตบอลทีมเดียวกันจะทำให้เขาวชนมีความรู้สึก เป็นพวกเดียวกันและช่วยกันพัฒนาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน

✓ ปัญหาที่สำคัญยิ่งของการกีฬาก็คือ การให้ความสำคัญแก่ชัยชนะมากเกินไปจนเกินความ จำเป็น จนบางครั้งทำให้การกีฬามีส่วนพัวพันกับความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทกัน ซึ่ง เมื่อเป็นเช่นนั้นกีฬาก็ถูกใช้ เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความเกลียดชัง เคียดแค้นและสิ่งที่ไม่ดีอื่น ๆ กัน แทนที่จะเป็นการสร้างความรัก ความเข้าใจและความสามัคคี ดังนั้นในการพัฒนา การกีฬาสำหรับเยาวชนนั้นจะต้องวางคำว่า "ชัยชนะ" ไว้ในที่อื่นจำกัดและเหมาะสม อย่าให้ชัยชนะเป็นตัวทำลายความดีงามที่มีอยู่ในการกีฬาให้ค่อยๆ ค่อยๆ ลดไป เยาวชนที่ พ่ายแพ้ในการแข่งขันกีฬา แต่สามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมและน้ำใจที่น่ายกย่อง เช่น ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ให้เกียรติคู่ต่อสู้ มีความพอใจในการแข่งขัน มีสุขภาพดี และ มีความสุขที่ได้เล่นกีฬา เป็นบุคคลที่สมควรจะได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ชนะที่แท้จริง สิ่งนี้ ผู้จัดกีฬาให้แก่เยาวชนควรจะเน้นเป็นอย่างยิ่งก็คือ "การได้รวมกิจกรรมสังคมอย่างสนุกสนาน และมีความหมาย" และควรจะทำให้ความสนุกในกิจกรรมกีฬานี้เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การ พัฒนาการที่เหมาะสมของเยาวชน เพื่อให้เขามีบุคลิกภาพและพฤติกรรมตามที่สังคมนั้นปรารถนา (Orlick and Bottorill. 1980 : 34 - 37) ซึ่งการพัฒนาที่น่าใจนักกีฬานี้เอง ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการกีฬา บุคคลจะได้ชื่อว่า เป็นนักกีฬาไม่ได้ถ้าไม่สามารถพัฒนาน้ำใจ นักกีฬาขึ้นในตนเอง

การใช้กีฬาฟุตบอลในการทดลองเพื่อการวิจัยนี้ มีใช้การมุ่งสร้างความเป็นเลิศ ในด้านทักษะการเล่นฟุตบอลหรือเพื่อความสำเร็จทางการกีฬาที่เรียกว่า ชัยชนะ แต่เพียง อย่างเดียว แต่แท้ที่จริงแล้ว ทักษะในการเล่นฟุตบอลจะถูกนำมาใช้เพียงเพื่อเป็นเครื่องมือ เพื่อให้เยาวชนที่ถูกทดลอง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและความพอใจเป็นสำคัญ ในการ ฝึกซ้อมนั้น ครูฝึกจะเน้นหนักในการสร้างกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความรักใคร่ ความเข้าใจและความสามัคคีกลมเกลียวกัน โดยอาศัยการฝึกทักษะการเล่นฟุตบอลเป็นเครื่องมือ

ส่วนการจัดการแข่งขันนั้นก็เป็นเพียงเครื่องมือหรือแรงจูงใจที่สำคัญของการฝึกซ้อมเท่านั้น
 ทั้งนี้ เพราะว่า กิจกรรมกีฬาจะต้องมีการแข่งขัน ซึ่งอาจจะเป็นการแข่งขันกับคู่แข่ง
 แข่งขันกับธรรมชาติ หรือแข่งขันกับตนเองก็ได้ (Vondien and Nixon.

1968 : 40) จุดประสงค์ที่สำคัญนั้นคือ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในวงจรหรือวัฏจักร
 การกีฬา ซึ่งมีทั้งการฝึกซ้อมและการแข่งขัน เพราะการแข่งขันจะเปิดโอกาสให้เยาวชน
 ได้อยู่ในสถานการณ์ทางสังคมที่สมบูรณ์ โดยมีบุคคลจากแหล่งต่าง ๆ ของสังคมมาร่วม
 สร้างกิจกรรมการกีฬา และที่สำคัญที่สุดคือ กิจกรรมในการแข่งขันนั้นจะถูกจัดให้
 สมบูรณ์แบบที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่เยาวชนในโครงการ
 เพื่อให้เขาตระหนักว่าหน่วยราชการ ข้าราชการ นิสิตนักศึกษา และประชาชนโดยทั่วไป
 ยอมรับความสำคัญของพวกเขา และให้เกียรติเขาในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม เพื่อที่
 เขาจะได้ตอบสนองในทางที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป ซึ่งผลต่อเนื่องดังกล่าวนี้อาจ
 เป็นหนทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมและช่วยสร้างความมั่นคงของชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2527 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากทุกจังหวัดในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2527 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จากทุกจังหวัดชายแดนภาคใต้ คุณสมบัติของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีดังต่อไปนี้

1. เป็นเยาวชนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ทำการคัดเลือกเข้าสู่โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล
3. มีอายุไม่เกิน 16 ปีบริบูรณ์
4. ได้รับความยินยอมเห็นชอบจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
5. มีสุขภาพแข็งแรงไม่มีโรคประจำตัว
6. ไม่เป็นโรคจิตหรือร้ายแรง
7. มีความประพฤติเรียบร้อย
8. มีความสนใจในกีฬาฟุตบอล แต่ไม่เคยเป็นผู้เล่นในทีมโรงเรียนหรือทีมใด ๆ ที่เข้าร่วมการแข่งขันอย่างเป็นทางการมาก่อน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยกำหนดจำนวนแตกต่างกันในการจัดโครงการฝึกอบรมกลุ่มเพื่อนล้วน และการฝึกอบรมประเภทกลุ่มเพื่อนผสม กล่าวคือ โครงการกลุ่มเพื่อนล้วนกำหนดจำนวนไว้จังหวัดละ 8 คน เท่า ๆ กัน ส่วนโครงการกลุ่มเพื่อนผสมกำหนดจำนวนไว้จังหวัดละ 4 คน เท่า ๆ กัน

ตาราง 4 จำนวนเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาศุฑบอล จำแนกตามจังหวัดและประเภทของโครงการ

ลำดับ	จังหวัด	กลุ่มเพื่อนล้วน	กลุ่มเพื่อนผสม	รวม
1	สตูล	8	4	12
2	ปัตตานี	6	2	8
3	ยะลา	5	3	8
4	นราธิวาส	8	4	12
5	สงขลา	7	5	12
	รวม	34	18	52

จำนวนเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาศุฑบอลคลาดเคลื่อนไปจากจำนวนที่กำหนดไว้ เพราะความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติ

เยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาศุฑบอล โดยเป็นผู้ระบุโครงการที่ต้องการด้วยตนเอง ส่วนเยาวชนไทยพุทธที่เข้าร่วมรับการฝึกอบรมกีฬาศุฑบอลในโครงการฝึกอบรมแบบกลุ่มเพื่อนผสมนั้น ผู้วิจัยเปิดรับสมัครเยาวชนไทยผู้นับถือศาสนาพุทธในจังหวัดสงขลา และคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เดียวกันกับเกณฑ์ที่ใช้กับเยาวชนไทยมุสลิม เอาไว้เป็นจำนวน 22 คน

เยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มควบคุม คือเยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นประชากรของการวิจัยที่ผู้วิจัยสุ่มเลือกมาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเดียวกันกับโรงเรียนที่ส่งนักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาศุฑบอล โดยใช้จำนวนเท่ากับจำนวนเยาวชนไทยมุสลิม

ที่เข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่มีกลุ่มเพื่อนล้วนในทุกจังหวัดรวมเป็นจำนวนเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มความคุม 34 คน

การทดลอง

การทดลองเพื่อการศึกษาวิจัยนี้ เป็นโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลนี้อยู่ประจำระยะสั้น โดยใช้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา เป็นสถานที่สำหรับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม 8 วัน หลักสูตรการฝึกอบรมแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 หมวด ดังต่อไปนี้คือ

1. เนื้อหาและทักษะกีฬาฟุตบอล ประกอบไปด้วยสาระดังต่อไปนี้

- ก. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล
- ข. กติกา
- ค. สมรรถภาพทางกาย
- ง. ทักษะเบื้องต้นที่จำเป็น
- จ. การเล่นเป็นทีม

2. จริยธรรมการกีฬา

เนื้อหาและทักษะกีฬาฟุตบอลนี้ ผู้วิจัยได้ร่างขึ้นโดยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยตรง 3 ท่าน คือ นายสุชาติ มุทุกันต์ หัวหน้ากองส่งเสริม องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย และกรรมการบริหารสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย นายสุพจน์ ไชยสงค์ อดีตนักฟุตบอลทีมชาติไทย ปัจจุบันเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาฟุตบอล ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา และนายอาหาญ ทรงงามทรัพย์ ผู้ฝึกสอนทีมฟุตบอลทีมชาติไทยในปัจจุบัน และอาจารย์ผู้ควบคุมทีมฟุตบอลของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา หลังจากร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ทำการทดลองใช้ 2 ครั้ง ครั้งแรกในการฝึกอบรมฟุตบอลในโครงการเยาวชนบัวหลวง ซึ่งจัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2527 และครั้งที่สองในโครงการเผยแพร่กีฬา

ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ของแผนกวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 17 พฤษภาคม - 5 สิงหาคม พ.ศ. 2527 หลังจากทดลองครั้งที่สองแล้ว เนื้อหาและทักษะกีฬาฟุตบอล นี้ได้รับการปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

2. กิจกรรมประจำวัน หมายถึง กิจกรรมในแต่ละวันที่เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะต้องปฏิบัติร่วมกันในระยะเวลา 8 วันที่พักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา ซึ่งได้แก่ การรับประทานอาหาร การเข้าแถวเคารพธงชาติ การร้องเพลงชาติ การประกอบพิธีทางศาสนา การสัมนานาและอภิปรายกลุ่มย่อยหลังอาหารเย็น และกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น

3. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการสร้างประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความผูกพันกับชุมชน และความภาคภูมิใจในหน่วยราชการในท้องถิ่น กิจกรรมนี้ได้ถูกจัดขึ้น 2 ครั้ง แตกต่างกัน คือ

ก. การพักผ่อนชายทะเลที่หาดสมิหลา จังหวัดสงขลา ได้ถูกจัดให้มีขึ้นในวันที่ 4 ของการฝึกอบรม

ข. การเยี่ยมชมศูนย์ประชาสัมพันธ์ เขต 3 และสถานที่ที่น่าสนใจในอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งได้แก่ ย่านธุรกิจ สวนสาธารณะเทศบาลเมืองหาดใหญ่ และน้ำตกโตนงาช้าง กิจกรรมนี้จัดขึ้นในวันสุดท้ายของโครงการฝึกอบรม

4. พิธีเปิดและพิธีปิดการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้พยายามมุ่งเน้นให้ความสำคัญแก่พิธีเปิดการฝึกอบรม เพื่อเป็นการชี้ให้เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ตระหนักว่า พวกเขาได้รับเกียรติและการยอมรับจากข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ทั้งในระดับจังหวัดและในมหาวิทยาลัย ตลอดจนหน่วยราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยรวมพิธีเปิดการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก ส่วนพิธีปิดการฝึกอบรมนั้น ผู้วิจัยพยายามสร้างบรรยากาศที่จะก่อให้เกิดความซาบซึ้งในมิตรภาพและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน และระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับครูฝึก และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม กิจกรรมที่จัดขึ้นในพิธีปิดการฝึก

อบรม ซึ่งจัดขึ้นระหว่างช่วงเวลา 20.00 – 23.00 น. มีหลายกิจกรรม เช่น การเล่นเกม การแสดงรอบกองไฟ และการกล่าวคำอำลาต่อหน้าแสงเทียน เป็นต้น

เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามแบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert) ชนิด 5 อันกับคุณค่า ทั้งฉบับมีจำนวน 30 ข้อคำถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 หมวดย่อย หมวดละ 10 ข้อคำถาม ดังนี้คือ

- ก. ทัศนคติต่อชาติไทย
- ข. ทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนา
- ค. ทัศนคติต่อสถาบันราชการ

แบบวัดทัศนคตินี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากประธานกรรมการ และกรรมการทั้งสองท่าน ในการให้แนวคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ นอกจากนั้นยังได้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและแก้ไขเพิ่มเติมอีกดังต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.ทองเคื่อน	พัฒนนาวัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	หวลิตะพันธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ	จิตพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สำเริง	บุญเรืองรัตน์

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบวัดทัศนคตินี้กับนักเรียนชายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2 ครั้ง ครั้งแรกที่โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวนนักเรียน 35 คน เมื่อได้วิเคราะห์และแก้ไขปรับปรุงแล้ว ได้ทำการทดลองใช้อีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนชาย จำนวน 35 คน ที่โรงเรียน ชรรวมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ข้อคำถาม 30 ขอ จะมีทั้งข้อคำถามที่มีความหมายเชิงบวก และข้อคำถามที่มีความหมายเชิงลบ เรียงสลับปะปนกันไป ลักษณะของการบรรจุข้อคำถามลงในแบบวัดทัศนคติเป็นดังในตัวอย่างต่อไปนี้

ลำดับ	5	4	3	2	1
1- ถ้ามีการแข่งขันฟุตบอลระหว่างทีมชาติไทยกับทีมชาติมาเลเซีย ข้าพเจ้าจะเชียร์ทีมชาติไทย					
11 ข้าพเจ้าไม่ค่อยสบายใจนักที่จะรับประทานอาหารร่วมกับเพื่อน ๆ ที่นับถือศาสนาต่างจากข้าพเจ้า					

ข้อคำถามที่หนึ่งเป็นข้อคำถามที่มีความหมายเชิงบวก ส่วนข้อคำถามที่ 11 เป็นข้อคำถามที่มีความหมายเชิงลบ ในการตรวจให้คะแนนนั้นจะพิจารณาในลักษณะต่อไปนี้ ข้อคำถามเชิงบวกจะให้คะแนนตามน้ำหนักที่ผู้ตอบระบุมา ดังนั้น ผู้ตอบให้น้ำหนักมาในระดับใด ก็จะได้คะแนนเท่ากันในข้อนั้น สำหรับข้อคำถามที่มีความหมายเชิงลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้ามกับน้ำหนักที่ให้น้ำหนักในข้อนั้น ตัวอย่างเช่น ข้อคำถามที่ 11 เมื่อผู้ตอบให้น้ำหนัก 5 จะได้คะแนน 1 ถ้าให้น้ำหนัก 4 จะได้คะแนน 2 น้ำหนัก 3 คะแนน 3 น้ำหนัก 2 คะแนน 4 และน้ำหนัก 1 ได้คะแนน 5 เช่นนี้เป็นต้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดทัศนคติไถ่กระทำ 2 ลักษณะ คือ

1. หาอำนาจจำแนกรายข้อ และปรากฏว่าข้อคำถามทั้งหมดมีอำนาจจำแนก หรือค่า t อยู่ระหว่าง 1.65 - 7.52

2. หาอำนาจความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่น .72

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินโครงการ แบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ สถาบันจิตวิทยาเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ คณะอนุกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 และเขต 3 กองอำนวยการพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่ 43 จังหวัดปัตตานี และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษารูปแบบของการฝึกอบรม และรายละเอียดของกิจกรรมในการฝึกอบรม

2. ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมฟุตบอล เพื่อร่างหลักสูตร การฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลระยะสั้น

3. เขียนโครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เพื่อขออนุญาตจัดทำโครงการ

4. ติดต่อศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการจัดหาเยาวชนไทยมุสลิมจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เข้าร่วมโครงการ โดยให้มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนด (ดูรายชื่อเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการในภาคผนวก)

5. ติดต่อหาแหล่งเงินทุน และแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดโครงการทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชน ปรากฏได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ก. คณะอนุกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ
- ข. ทบวงมหาวิทยาลัย
- ค. อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
- ง. สำนักงานองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย สาขาภาคใหญ่
- จ. นายกมล วงศ์ประไพโรจน์
- ฉ. นายอรุณ พาละออ
- ช. ร.ต.อ.วีระวุฒิ เสโส
- ซ. นายศักยะ หิรัญวรชาติ

6. คัดเลือกนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา จำนวน 12 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูฝึก และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ โดยได้ชี้แจงนโยบาย หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ และรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการให้นิสิตทั้ง 12 คน เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

(บรรยายข้อในภาคผนวก)

7. เป้ากอบรมนิสิตทั้ง 12 คน เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ครูฝึก และเจ้าหน้าที่โครงการได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากนิสิตเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่ทำการศึกษาวិชาเอก พลศึกษาในระดับปริญญาตรี และเป็นนักกีฬาฟุตบอลของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา จึงมีพื้นฐานทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติในการ เป็นครูฝึกกีฬาฟุตบอลอยู่แล้ว ดังนั้นการฝึกอบรมจึงมุ่งเน้นประเด็นต่อไปนี้

- 7.1 หลักสูตรการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยนี้
- 7.2 จิตวิทยาวัยรุ่น
- 7.3 การสร้างมนุษยสัมพันธ์และอารมณ์ขัน
- 7.4 จริยธรรมการกีฬา
- 7.5 การทดลองปฏิบัติโดยใช้เยาวชนไทยพุทธที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เป็นเยาวชนที่ถูกทดลอง

8. ประชุมอาจารย์และนิสิตที่เป็นกรรมการของโครงการ เพื่อทบทวนความเข้าใจและภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ ก่อนเริ่มโครงการ

9. รับสมัครและคัดเลือกเยาวชนไทยพุทธ จากภูมิลำเนาจังหวัดสงขลา เพื่อเข้าร่วมโครงการย่อยที่สอง จำนวน 22 คน (ดูรายชื่อในภาคผนวก)

10. ลงมือปฏิบัติตามโครงการทดลองโดยใช้เวลาระหว่างวันที่ 15 - 31 ตุลาคม 2527

11. ทำการวัดทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งก่อนและหลังจากการเข้าร่วมโครงการแล้ว เยาวชนไทยมุสลิมเหล่านี้มี 3 กลุ่ม คือ

11.1 เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการย่อยที่หนึ่ง ซึ่งเป็นการฝึกอบรมเยาวชนไทยมุสลิมล้วน

11.2 เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการย่อยที่สอง ซึ่งเป็นการฝึกอบรมร่วมกับเยาวชนไทยพุทธ

11.3 เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม ซึ่งมีได้เข้าร่วมโครงการที่ผู้วิจัยจัดขึ้น

12. นำกระดาษคำตอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน หากาเฉลี่ย และความแปรปรวน

13. ตรวจสอบสมมุติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติ $t - test$ และ ANOVA

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำสองครั้ง คือ เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนที่กลุ่มตัวอย่างจะเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล (Pre - test) และเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว (Post - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทีมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ วิทยาสงขลา ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกอบรม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มควบคุมนั้น

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนของเขาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น ในระยะเวลาเดียวกันกับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล โดยทิ้งระยะห่างกันระหว่างการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง เป็นเวลา 10 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาครบถ้วนโดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งในกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองที่หนึ่ง และกลุ่มทดลองที่สองแล้ว ก็ทำการตรวจเช็คคะแนนเป็นรายบุคคลทีละกลุ่ม จากนั้นจึงคำนวณค่าสถิติโดยบางส่วนใช้เครื่องคำนวณอย่างง่าย แต่บางอย่างใช้เครื่องคำนวณสมองกล (computer)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน (Ferguson. 1971 : 45)

2.1.1 หาค่าเฉลี่ย (Ferguson. 1971 : 45)

2.1.2 หาค่าความแปรปรวน (Ferguson. 1971 : 62)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมุติฐาน

2.2.1 ใช้ t - test แบบ Dependent Sample

(Ferguson. 1981 : 180) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่วัดก่อนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล กับค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่วัดหลังจากเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว

2.2.2 ใช้ ANOVA ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้งสองและกลุ่มควบคุมซึ่งรวมทั้งสิ้นมี 3 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way analysis of variance) (Linguist. 1953:36)

2.2.3 ใช้ LSD (The Least - Significant Different Method) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ เมื่อค่า F ของ ANOVA มีนัยสำคัญทางสถิติ (Nambodiri and Others. 1975 : 235)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทนจำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทนค่าความแปรปรวนของคะแนน
t	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทนผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทนค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
df	แทนชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล กับทัศนคติที่วัดได้หลังจากเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว โดยแยกเปรียบเทียบ ดังนี้

1.1 การเปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาสากลกลุ่มเพื่อนล้าน

1.2 การเปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาสากลกลุ่มเพื่อนผสม

1.3 การเปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ซึ่งได้จากการวัดสองครั้ง ห่างกันเป็นเวลา 10 วัน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างกลุ่มก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาสากล โดยแยกเปรียบเทียบดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อชาติ

2.2 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา

2.3 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อสถาบันราชการ

2.4 การเปรียบเทียบทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติภายหลังจากที่เข้ารับการฝึกอบรมกีฬาสากลแล้ว ระหว่างกลุ่ม โดยแยกเปรียบเทียบดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อชาติ

3.2 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา

3.3 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อสถาบันราชการ

3.4 การเปรียบเทียบทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาสากลกับทัศนคติที่วัดได้หลังจากเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาสากลแล้ว

1.1 เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลกลุ่มเพื่อนล้วน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลกลุ่มเพื่อนล้วน เมื่อวัดก่อนเข้าร่วมโครงการและเมื่อวัดหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว

	ประเภทของทัศนคติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
1	ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	34	120.617	144.243	1.938 *
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	34	123.910	180.877	
2	ทัศนคติต่อชาติ				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	34	39.794	15.138	1.307
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	34	40.558	13.405	
3	ทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนา				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	34	36.941	48.663	0.982 ***
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	34	38.088	51.779	
4	ทัศนคติต่อสถาบันราชการ				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	34	42.735	64.867	2.970
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	34	45.441	19.708	

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .10

ผลจากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล จะทำให้ทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติค่านิยมจิตวิทย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .10 ถึงแม้ว่าเพื่อน ๆ ที่เข้าร่วมโครงการ ทุกคนจะนับถือศาสนาอิสลามเช่นเดียวกันหมดก็ตาม

และเมื่อพิจารณาทัศนคติหมวดย่อย จะพบว่าทัศนคติต่อชาติเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญ ส่วนทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนาเปลี่ยนแปลง X น้อยมาก และไม่มีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ทัศนคติต่อสถาบันราชการมีการเปลี่ยนแปลง X มากที่จะทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

1.2 เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลกลุ่มเพื่อนผสม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลกลุ่มเพื่อนผสม เมื่อวัดก่อนเข้าร่วมโครงการและเมื่อวัดหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว

	ประเภทของทัศนคติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
1	ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	18	115.944	148.055	8.25****
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	18	123.055	98.643	
2	ทัศนคติต่อชาติ				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	18	39.055	16.290	0.616
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	18	39.666	8.588	
3	ทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	18	35.222	46.300	2.524**
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	18	39.333	25.882	
4	ทัศนคติต่อสถาบันราชการ				
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	18	41.666	39.058	1.782*
	หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	18	44.388	8.251	

**** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .10

ผลจากการวาง 6 แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่มีเพื่อนร่วมโครงการเป็นเยาวชนในศาสนาพุทธเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านบวกอย่างชัดเจนและมี

เมื่อพิจารณาทัศนคติหมวดย่อย จะพบว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อชาติเกิดขึ้นเล็กน้อยและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อสถาบันราชการมีนัยสำคัญที่ระดับ .10 สำหรับทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนานั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.3 การเปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ซึ่งได้จากการวัดสองครั้ง ห่างกันเป็นเวลา 10 วัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ซึ่งได้จากการวัดสองครั้ง ห่างกันเป็นเวลา 10 วัน

	ประเภทของทัศนคติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
1	ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ				
	ทดสอบครั้งที่หนึ่ง	34	110.352	113.326	0.624
	ทดสอบครั้งที่สอง	34	110.705	100.153	
2	ทัศนคติต่อชาติ				
	ทดสอบครั้งที่หนึ่ง	34	37.558	9.769	1.626
	ทดสอบครั้งที่สอง	34	38.441	13.950	
3	ทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนา				
	ทดสอบครั้งที่หนึ่ง	34	30.794	38.289	0.115
	ทดสอบครั้งที่สอง	34	30.882	34.591	
4	ทัศนคติต่อสถาบันราชการ				
	ทดสอบครั้งที่หนึ่ง	34	42.117	18.531	-0.677
	ทดสอบครั้งที่สอง	34	41.558	17.466	

ผลจากตาราง 7 แสดงว่าทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มควบคุม มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นยังเป็นที่น่าสังเกตว่าทัศนคติต่อสถาบันราชการยังมีการเปลี่ยนแปลงไปด้านลบอีกเล็กน้อยด้วย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างกลุ่ม ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล

2.1 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อชาติ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อชาติ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	86.99	43.49	3.29*
ภายในกลุ่ม	83	1098.89	13.24	
รวม	85	1185.87		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากตาราง 8 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อชาติก่อนที่จะเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้ LSD ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง ๑ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อชาติที่วัดก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	กลุ่ม	เพื่อนล้วน	เพื่อนผสม	ควบคุม
	$\bar{X}$	39.794	39.055	37.558
เพื่อนล้วน	39.794	0	.735	2.235 *
เพื่อนผสม	39.055		0	1.496
ควบคุม	37.558			0

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง ๑ แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนมีทัศนคติต่อชาติสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 และตาราง ๙ แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม ในกลุ่มเพื่อนล้วน และในกลุ่มเพื่อนผสม มีทัศนคติต่อชาติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนมีทัศนคติต่อชาติสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนา
ก่อนเข้าร่วมรับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม กลุ่ม
เพื่อนล้วน และกลุ่มเพื่อนผสม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	668.48	334.24	7.59 *
ภายในกลุ่ม	83	3656.55	44.05	
รวม	85	4325.03		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการอยู่
รวมกันกับคนต่างศาสนา ก่อนที่จะเข้าร่วมรับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้ LSD ตรวจสอบความแตกต่าง
ของคะแนนเฉลี่ย ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนาที่วัดก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	กลุ่ม	เพื่อนล้วน	เพื่อนผสม	ควบคุม
	$\bar{X}$	36.941	35.222	30.794
เพื่อนล้วน	36.941	0	1.719	6.147 *
เพื่อนผสม	35.222		0	4.428 *
ควบคุม	30.794			0

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนและเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนผสมมีทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนาสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนล้วนกับกลุ่มเพื่อนผสมนั้น ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 และตาราง 11 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมมีทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับผู้นับถือศาสนาอื่น ซึ่งวัดได้ก่อนการฝึกอบรมต่ำกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนและกลุ่มเพื่อนผสมนั้น ทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อสถาบันราชการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 12

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อสถาบันราชการก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	75.94	37.97	1.68
ภายในกลุ่ม	83	1873.79	22.58	
รวม	85	1949.73		

ตาราง 12 แสดงว่าทัศนคติต่อสถาบันราชการก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน เพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญ

2.4 การเปรียบเทียบทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของ
เยาวชนไทยมุสลิม ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม
เพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1711.68	855.84	6.29*
ภายในกลุ่ม	83	11297.21	136.11	
รวม	85	13008.88		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มเพื่อนล้วน
กลุ่มเพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม มีทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้ LSD ตรวจสอบความแตกต่าง
ของคะแนนเฉลี่ย ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อความมั่นคงของชาติ รวมทั้งฉบับที่วัดก่อนเข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอลของการวิจัยของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	กลุ่ม	เพื่อนล้วน	เพื่อนผสม	ควบคุม
	$\bar{X}$	120.617	115.944	110.588
เพื่อนล้วน	120.617	0	4.673	10.209 *
เพื่อนผสม	115.944		0	5.356
ควบคุม	110.588			0

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนมีทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติก่อนเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสากลสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 และตาราง 14 แสดงว่า เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนมีทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความแตกต่างของทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติก่อนเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสากลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนกับกลุ่มเพื่อนผสม และระหว่างกลุ่มเพื่อนผสมกับกลุ่มควบคุมนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติภายหลังจากที่เข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล
แล้วระหว่างกลุ่ม

3.1 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อชาติ ผลการวิเคราะห์ปรากฏตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อชาติ วัดครั้งที่สองหรือหลังจากเข้า
ร่วมการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม
และกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	76.63	38.32	3.03
ภายในกลุ่ม	83	1048.76	12.64	
รวม	85	1125.4		

ตาราง 15 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม กลุ่มเพื่อนล้วน และ
กลุ่มเพื่อนผสม มีทัศนคติต่อชาติซึ่งได้จากการวัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากได้รับการฝึก
อบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนา ผลการวิเคราะห์
ปรากฏตาราง 16

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนาของ
เยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม ทัศนคตินี้ได้จาก
การวัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1217.24	608.62	15.35*
ภายในกลุ่ม	83	3290.26	39.64	
รวม	85	4507.50		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 แสดงว่าทัศนคติต่อการอยู่รวมกันกับคนต่างศาสนาที่ได้จากการวัด
ครั้งที่สองหรือภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่ม
เพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้ LSD ตรวจสอบความแตกต่าง
ของคะแนนเฉลี่ย ดังปรากฏในตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา วัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของ เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	กลุ่ม	เพื่อนผสม	เพื่อนล้วน	ควบคุม
	$\bar{X}$	39.333	38.088	30.882
เพื่อนผสม	39.333	0	1.245	8.450*
เพื่อนล้วน	38.088		0	7.205*
ควบคุม	30.882			0

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 แสดงว่า เยาวชนไทยในกลุ่มเพื่อนล้วนและกลุ่มเพื่อนผสม เมื่อได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วมีทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนาสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนาของ เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนกับกลุ่มเพื่อนผสมพบว่า ทัศนคติของ เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนผสมสูงกว่าเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 และตาราง 17 แสดงว่าทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมที่วัดครั้งที่สองหรือหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนและในกลุ่มเพื่อนผสมมีทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนาสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิม

ในกลุ่มควบคุม แต่ทัศนคติด้านนี้ของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนกับเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนผสมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนผสมสูงกว่าเล็กน้อย

3.3 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อสถาบันราชการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏ

ตาราง 18

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อสถาบันราชการวัดครั้งที่สองหรือ
 ภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของ เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน
 กลุ่มเพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	267.48	133.74	8.12 *
ภายในกลุ่ม	83	1367.04	16.47	
รวม	85	1634.52		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 แสดงว่า ทัศนคติต่อสถาบันราชการวัดครั้งที่สองหรือภายหลังจาก
 การเข้าร่วมโครงการการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน
 กลุ่มเพื่อนผสมและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้ LSD ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ดังปรากฏในการาง 19

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อสถาบันราชการวัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม กลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มเพื่อนผสม

กลุ่ม	กลุ่ม	เพื่อนล้วน	เพื่อนผสม	ควบคุม
	$\bar{X}$	45.441	44.388	41.558
เพื่อนล้วน	45.441	0	1.052	3.882 *
เพื่อนผสม	44.388		0	2.830 *
ควบคุม	41.558			0

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 แสดงว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนและกลุ่มเพื่อนผสมมีทัศนคติต่อสถาบันราชการ ซึ่งวัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความแตกต่างในลักษณะเดียวกันของเยาวชนไทยในกลุ่มเพื่อนล้วนและกลุ่มเพื่อนผสมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 และตาราง 19 แสดงว่าทัศนคติต่อสถาบันราชการซึ่งได้จากการวัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากการได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว ของเยาวชนไทยมุสลิม

ในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกัน โดยที่เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนและกลุ่มเพื่อนผสมมีทัศนคติต่อสถาบันราชการสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สำหรับทัศนคติในค่านี้นของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนกับกลุ่มเพื่อนผสมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 การเปรียบเทียบทัศนคติส่งเสริมความมั่นคงของชาติหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตาราง 20

ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน เพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3505.63	1752.82	13.01*
ภายในกลุ่ม	83	11178.24	134.68	
รวม	85	14683.87		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 แสดงว่าทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ซึ่งได้จากการวัดครั้งที่สองหรือภายหลังการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม กลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มเพื่อนผสม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างระหว่างคู่ จึงใช้ LSD ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ดังปรากฏในตาราง 21

ตาราง 21 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติที่วัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม กลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มเพื่อนผสม

กลุ่ม	กลุ่ม	เพื่อนล้วน	เพื่อนผสม	ควบคุม
	$\bar{X}$	124.352	123.055	110.882
เพื่อนล้วน	124.352	0	1.297	13.470 *
เพื่อนผสม	123.055		0	12.173 *
ควบคุม	110.882			0

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 แสดงว่าทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติจากการวัดครั้งที่สองหรือหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้วของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มเพื่อนผสมสูงกว่าทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความแตกต่างของทัศนคติด้านนี้ของ เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนกับในกลุ่มเพื่อนผสมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 และตาราง 21 แสดงว่าทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ซึ่งได้จากการวัดครั้งที่สองหรือภายหลังจากได้รับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วน กลุ่มเพื่อนผสม และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนและกลุ่มเพื่อนผสมสูงกว่าทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความแตกต่างของทัศนคติดังกล่าวนี้ของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนและกลุ่มเพื่อนผสมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการทดลองใช้โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลเพื่อพัฒนาทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยมุ่งที่จะให้ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ การดำเนินการวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อทดลอง ใช้โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลพัฒนาทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
2. เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่คล้ายคลึงกัน แต่มีกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันที่เข้าร่วมการฝึกอบรมที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยนี้มีสมมติฐานการวิจัย 2 ข้อ คือ

1. เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอล มีพัฒนาการทางทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติดีกว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอล
2. เยาวชนไทยมุสลิมในโครงการกีฬาฟุตบอลที่มีกลุ่มเพื่อนผสม มีพัฒนาการของทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติดีกว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่อยู่ในโครงการกีฬาฟุตบอลที่มีกลุ่มเพื่อนล้วน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2527 จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี สตูล และสงขลา จำนวนทั้งสิ้น 86 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองค้นคว้า

2.1 เครื่องมือวัดทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติเป็นแบบวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ชนิด 5 อันดับคุณค่า ทั้งฉบับมีจำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 หมวดย่อย หมวดละ 10 ข้อ ดังนี้คือ

ก. ทัศนคติต่อชาติไทย

ข. ทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา

ค. ทัศนคติต่อสถาบันราชการ

2.2 โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลดังกล่าวนี้เรียกว่า โครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะเป็นการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแบบอยู่ประจำ ระยะเวลา 8 วัน โดยใช้หอพักของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เป็นที่พัก และใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เพื่อการฝึกอบรม ผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยการฝึก โดยมีนิสิตวิชาเอกพลศึกษาในระดับปริญญาตรีที่เป็นนักฟุตบอลของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เป็นผู้ช่วยครูฝึก จำนวน 4 คน เป็นพี่เลี้ยง 4 คน เป็นเจ้าหน้าที่ทั่วไปอีก 4 คน รวม 12 คน นิสิต 12 คนนี้ 11 คนนับถือศาสนาพุทธ 1 คนนับถือศาสนาอิสลาม โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลนี้ นอกจากจะมีกิจกรรมหลักคือการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีกด้วย เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ การทำพิธีทางศาสนา การสัมนานและอภิปรายกลุ่มย่อย การชมเทปโทรทัศน์ การเล่นเกมเพื่อกลุ่มสัมพันธ์ การทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

3. การดำเนินโครงการ กระทำในช่วงปิดภาคเรียนที่หนึ่งคือระหว่างวันที่ 15 - 31 ตุลาคม 2527 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ติดต่อประสานงานกับครูเชี่ยวชาญฝ่ายต่าง ๆ เพื่อรวบรวมความคิดในการเขียนโครงการ

3.2 ขออนุมัติจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เพื่อจัดโครงการ

3.3 ติดต่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการคัดเลือกเยาวชนไทยมุสลิมจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนดเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม

3.4 ติดต่อหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการ

3.5 คัดเลือกนิสิตเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูฝึก พี่เลี้ยง และเจ้าหน้าที่โครงการ จำนวน 12 คน

3.6 ฝึกอบรมและประเมินนิเทศนิสิตที่เป็นผู้ช่วยครูฝึก พี่เลี้ยง และเจ้าหน้าที่โครงการ

3.7 ประชุมอาจารย์และนิสิตที่เป็นกรรมการโครงการเพื่อทบทวนความเข้าใจและภารกิจที่จะต้องปฏิบัติก่อนเริ่มโครงการ

3.8 รับสมัครเยาวชนไทยพุทธ จากภูมิสำเนาจังหวัดสงขลา เพื่อเข้าร่วมโครงการย่อยที่สอง จำนวน 22 คน

3.9 ส่งเจ้าหน้าที่ และยานพาหนะของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ออกไปรับเยาวชนไทยมุสลิมที่จะเข้าร่วมโครงการย่อยที่หนึ่ง (การฝึกอบรมเยาวชนไทยมุสลิม กลุ่มเพื่อนล้วน) จากจังหวัดต่าง ๆ

3.10 วัดทัศนคติก่อนเริ่มโครงการย่อยที่หนึ่ง

3.11 ฝึกอบรมตามโครงการ

3.12 วัดทัศนคติหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว และนำเสนอถึงคุณภูมิสำเนา พร้อมทั้งรับเยาวชนไทยมุสลิมที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการย่อยที่สองมาด้วย

- 3.13 วัดทัศนคติก่อนเริ่มโครงการย่อยที่สอง
- 3.14 ฝึกอบรมตามโครงการ
- 3.15 วัดทัศนคติหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว และนำเขาวชนส่งคืน

ภูมิสำเนา

3.16 ในขณะที่ดำเนินโครงการอยู่นั้นก็วัดทัศนคติเขาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมซึ่งกระจายอยู่ในทุกจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปด้วย โดยทำการวัดสองครั้ง มีระยะเวลาห่างกัน 10 วัน

3.17 นำคะแนนทัศนคติที่วัดได้จากการวัด มาจัดกระทำตามความจำเป็นของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติรวมทั้งฉบับ และแยกเป็นหมวดย่อย ภายในแต่ละกลุ่มก่อนและหลังโครงการฝึกอบรมที่หาฟุตบอล โดยใช้ t -test แบบ Dependent Sample

4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้งสอง และกลุ่มควบคุม เมื่อวัดก่อนการฝึกอบรมที่หาฟุตบอล โดยแยกเปรียบเทียบทั้งฉบับ และที่ละหมวดย่อย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) แบบทางเดียว

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้งสอง และกลุ่มควบคุม เมื่อวัดหลังจากเสร็จสิ้นโครงการฝึกอบรมที่หาฟุตบอลแล้ว โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับ และหมวดย่อยแต่ละหมวด โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

4.4 ใช้ LSD (The Least Significant Difference Method) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ เมื่อค่า F ของ ANOVA มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการทดลอง

ผลการทดลองที่สำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่อยู่ในกลุ่มควบคุมเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่เข้ารับการฝึกอบรมกัศปาฟุตบอด ในโครงการย่อยที่หนึ่งของกลุ่มเพื่อนล้วนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10
3. ทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่เข้ารับการฝึกอบรมกัศปาฟุตบอด ในโครงการย่อยที่สองของกลุ่มเพื่อนผสมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
4. ทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติที่วัดหลังจากผ่านการฝึกอบรมกัศปาฟุตบอดแล้ว ของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการย่อยที่หนึ่งของกลุ่มเพื่อนล้วน และในโครงการย่อยที่สองของกลุ่มเพื่อนผสม สูงกว่าทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ความแตกต่างของคะแนนทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรมกัศปาฟุตบอดในโครงการย่อยที่หนึ่งของกลุ่มเพื่อนล้วน และในโครงการย่อยที่สองของกลุ่มเพื่อนผสม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. ทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม ที่เข้ารับการฝึกอบรมในกลุ่มเพื่อนล้วน และที่เข้ารับการฝึกอบรมในกลุ่มเพื่อนผสม ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกัศปาฟุตบอดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
7. ทักษะการฟังเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยที่เข้ารับการฝึกอบรมกัศปาฟุตบอดในกลุ่มเพื่อนผสม ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมกัศปาฟุตบอดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ทักษะคติต่อสถาบันราชการของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลในกลุ่มเพื่อนล้วน ก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อนผสมทักษะคติต่อสถาบันราชการ ก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

อภิปรายผล

ผลการทดลองที่สำคัญสามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล มีการเปลี่ยนแปลงทักษะคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติไปในทางที่พึงปรารถนา ซึ่งจะศึกษาได้จากผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทักษะคติของเยาวชนก่อนเข้าร่วมโครงการกับหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วในโครงการย่อยที่หนึ่ง และโครงการย่อยที่สอง จะพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในระดับความมีนัยสำคัญแตกต่างกัน กล่าวคือในโครงการย่อยที่หนึ่ง ซึ่งเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจะมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนในโครงการย่อยที่สองซึ่งเป็นการฝึกอบรมเยาวชนทั้งผู้นับถือศาสนาอิสลามและผู้นับถือศาสนาพุทธ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาจากคะแนนดิบจะพบว่า ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวนี้ ก็เป็นตัวเลขที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือในโครงการย่อยที่หนึ่งมีความแตกต่าง 3.293 ส่วนในโครงการย่อยที่สองความแตกต่างมีค่า 7.111 และความแปรปรวนของคะแนนก่อนเข้ารับการฝึกอบรมกับความแปรปรวนของคะแนนหลังจากได้รับการฝึกอบรมแล้วของกลุ่มทดลองย่อยที่สอง ก็ลดลงมาก กล่าวคือ ลดจาก 148.055 เป็น 98.643 นั้นแสดงว่า โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคมสามารถช่วยพัฒนาทักษะคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้จริง และการฝึกอบรมโดยเปิดโอกาสให้เยาวชนไทยมุสลิมได้ร่วมฝึกอบรมกับเยาวชนผู้นับถือศาสนาพุทธ สามารถพัฒนาทักษะคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้ดีกว่าการฝึกอบรมเฉพาะเยาวชนไทยมุสลิมด้วยกัน และเมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในทักษะคิตามวงย่อย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1.1 การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อชาติเฉพาะภายในแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองตามโครงการย่อยที่หนึ่งกลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มทดลองตามโครงการย่อยที่สอง กลุ่มเพื่อนผสม เมื่อวัดก่อนและหลังการฝึกอบรมก็หาพบอด ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ สำหรับในกลุ่มควบคุมนั้นผลที่ปรากฏเห็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้ก่อน แต่ในกลุ่มทดลองตามโครงการย่อยที่หนึ่งกลุ่มเพื่อนล้วน และกลุ่มทดลองตามโครงการย่อยที่สอง กลุ่มเพื่อนผสม ผลได้ค่ากว่าผลที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นซึ่งได้แก่ การเข้าแถวเคารพธงชาติ การร้องเพลงชาติ การร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ และการชมเหยื่อโทรทัศน์การแข่งขันฟุตบอลทีมชาติไทย และทีมเยาวชนชาติไทย กับทีมต่างประเทศ มีความเข้มข้นไม่พอ หรืออาจจะเป็นเพราะระยะเวลาเพียง 8 วันนั้น สั้นเกินไปที่จะปลุกฝังทัศนคติความรักชาติให้เกิดขึ้นได้ สำหรับเรื่องนี้ คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลุกฝังค่านิยมของกลุ่มนักบริหาร กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มสมาคม มูลนิธิ และกลุ่มพัฒนากำลังคน ได้อธิบายไว้ว่า (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2526 : 90)

"...การเปลี่ยนทัศนคตินั้นยาก ต้องค่อยเป็นค่อยไป อย่าหักค้ำพรวดเดียวเข้า ใช้เวลาและจังหวะให้เหมาะสม ... การปลุกฝังความรักชาติ โดยการพยายามเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลจากเดิมให้มีความรักชาติมากขึ้นนั้น จะต้องทำอย่างนุ่มนวลมีพฤติกรรมต่าง ๆ ประกอบเป็นกิจกรรมในแนวที่เป็นบวก มากกว่าในแนวลบ และต้องตอบสนองกับความต้องการของเขาหรือตรงกับความต้องการของบุคคลด้วย ผลของการปลุกฝังจะดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความรู้ในเรื่องของความรักชาติและศิลป์ของบุคคลผู้ที่จะเป็นผู้เปลี่ยนมากกว่าผู้ที่จะถูกเปลี่ยน" อาจจะเป็นด้วยเหตุนี้ทำให้การพัฒนาทัศนคติต่อชาติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรมก็หาพบอด ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

1.2 การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนาที่วัด ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมและวัดหลังการฝึกอบรมในโครงการย่อยที่หนึ่งของกลุ่มเพื่อนล้วน ไม่พบว่า การเปลี่ยนแปลงมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปตามเป้าหมาย เพราะผู้วิจัยไม่คาดหวังว่าทัศนคติด้านนี้ของเยาวชนไทยมุสลิมกลุ่มนี้จะพัฒนาไปมากนัก เพราะเขา ไม่ได้มีประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนที่มีอายุในระดับใกล้เคียงกันและนับถือศาสนา พุทธ คงมีเพียงครูฝึกและเจ้าหน้าที่โครงการเท่านั้นที่ได้อยู่ร่วมกับเขาในระหว่างกรฝึกอบรม ส่วนในโครงการย่อยที่สอง ซึ่งเป็นการฝึกอบรมเยาวชนไทยมุสลิม และเยาวชนไทย นับถือศาสนาพุทธร่วมกัน ปรากฏว่าทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนาของเยาวชน ไทยมุสลิมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงปรารถนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปตามเป้าหมายของผู้วิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิธ

(Newcomb. 1958 : 204 citing Smith. 1943) และผลการวิจัยของ จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson. 1982 : 47 - 58) ที่พบว่า การมีประสบการณ์ ตรงกันบวกและร่วมมือสร้างสรรค์กับบุคคลที่มีความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ผิวพรรณ และ วัฒนธรรมในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อกันให้เป็นไปในทางที่ดีได้ และยังสอดคล้องกับการค้นคว้าของ ซีคอร์ด และแบคแมน (Secord and Backman. 1964 : 435) ซึ่งพบว่า การที่บุคคลซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ซึ่ง แต่เดิมมีอคติต่อกันมาอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน จะช่วยลดอคติต่อกันลงได้

1.3 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสถาบันราชการ พบว่า ในกลุ่มทดลองที่หนึ่งของกลุ่มเพื่อนล้วน ทัศนคติต่อสถาบันราชการ ก่อนและหลังการฝึกอบรมก็เข้าพหุคูณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าเฉลี่ยของคะแนนดิบเปลี่ยนแปลงจาก 42.735 เป็น 45.441 ส่วนในกลุ่มทดลองที่สองกลุ่มเพื่อนผสม ทัศนคติต่อสถาบันราชการเปลี่ยนแปลงจากเดิมค่าเฉลี่ยคะแนนดิบ 41.666 ไปเป็น 44.388 ซึ่งเป็นการแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 ซึ่งนับว่ามีความแตกต่างน้อยกว่ากลุ่มเพื่อนล้วนซึ่งอยู่ในโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลโครงการที่หนึ่ง สาเหตุที่การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อสถาบันราชการเป็นไปในลักษณะนี้เกิดจากตัวแปรแทรกซ้อนที่ผู้วิจัยไม่สามารถจะควบคุมได้ คือ

1.3.1 ในการทัศนศึกษาเพื่อเยี่ยมชมศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต 3 หาดใหญ่ ซึ่งเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เยี่ยมชมห้องส่งวิทยุภาค เอฟ.เอ็ม แห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา และห้องส่งโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 หาดใหญ่ นั้น ในโครงการย่อยที่หนึ่งศูนย์ประชาสัมพันธ์ เขต 3 ได้ให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง แต่ในโครงการย่อยที่สองนั้น ศูนย์ประชาสัมพันธ์มีภารกิจอื่นติดพันจนไม่สามารถให้การต้อนรับได้ จึงเพียงแต่อำนวยความสะดวกเท่านั้น

1.3.2 ในขณะที่เยาวชนไทยมุสลิมในโครงการย่อยที่หนึ่งกลุ่มเพื่อนล้วน ได้รับการต้อนรับจากนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา เป็นอย่างดียิ่ง ปรากฏว่าในโครงการย่อยที่สองมีเยาวชนผู้นับถือศาสนาพุทธบางคนที่สร้างความขัดแย้งกับนิสิต ซึ่งพักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยเดียวกันกับหอพักที่จัดให้เยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม จึงเป็นเหตุทำให้นิสิตในหอพักของมหาวิทยาลัยเกิดปฏิกิริยาต่อต้านเยาวชนทั้งเยาวชนไทยพุทธและเยาวชนไทยมุสลิม ผู้เข้ารับการอบรมในโครงการที่สองอย่างเห็นเด่นชัด

จากการที่เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการแตกต่างกันเช่นนี้ จึงทำให้ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อสถาบันราชการ เกิดการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันตามไปด้วย ซึ่งหลักการเช่นนี้ ทริแอนดิส (Triandis. 1971 : 143) ได้อธิบายว่า การมีประสบการณ์ที่ประทับใจหรือร้าวรานใจเกี่ยวกับเป้าหมายของทัศนคติจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่แตกต่างกัน

นอกจากนั้นยังกล่าวได้ว่า เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนซึ่งอยู่ในโครงการย่อยที่หนึ่งและเยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มเพื่อนผสมซึ่งอยู่ในโครงการย่อยที่สอง ยังได้รับการยอมรับจากสังคมไม่เท่ากัน กล่าวคือ ศูนย์ประชาสัมพันธ์ เขต 3 และนิสิตในหอพักของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แสดงพฤติกรรมยอมรับเยาวชนไทยมุสลิมกลุ่มเพื่อนล้วนมากกว่าเยาวชน

ไทยมุสลิมกลุ่มเพื่อนผสม ซึ่งการยอมรับของสังคมนี้มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของ
 ชาวชนไทยมุสลิมอยู่มาก เจมส์ โคลแมน (Coleman. 1969 : 287) กล่าวสนับสนุน
 ความคิดในเรื่องนี้ว่า "... เมื่อบุคคลได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในสังคม เขาจะไม่ต่อต้าน
 สังคม แต่จะกลับมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมนั้น ..."

ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้พัฒนาการของทัศนคติต่อสถาบันราชการของชาวชนไทย
 มุสลิมในกลุ่มเพื่อนล้วนสูงกว่ากลุ่มเพื่อนผสม

2. ชาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่
 ศูนย์จัดขึ้นทั้งสองกลุ่ม จะเกิดการพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติมากกว่าชาวชน
 ไทยมุสลิมที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการนี้ เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติ
 ที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติรวมทั้งนับพบว่า ทัศนคติของชาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุมมี
 การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจาก 110.588 ไปเป็น 110.880 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 ส่วนชาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มทดลองที่หนึ่ง ซึ่งเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการกีฬาฟุตบอล
 เพื่อบูรณาการทางสังคม กลุ่มเพื่อนล้วน คะแนนเฉลี่ยจะเปลี่ยนแปลงไปจาก 120.617 ไป
 เป็น 124.352 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10 และชาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มทดลองที่
 สองซึ่งเข้ารับการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลรวมกับชาวชนไทยพุทธ มีค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติ
 ที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติเปลี่ยนแปลงไปจาก 115.144 ไปเป็น 123.055 และมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

และเมื่อพิจารณาทัศนคติหมวดย่อย ซึ่งได้แก่ทัศนคติต่อชาติ ทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกัน
 กับผู้นับถือศาสนาอื่น และทัศนคติต่อสถาบันราชการ พบว่า ในกลุ่มควบคุมเกิดการเปลี่ยนแปลง
 เล็กน้อยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ชาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มทดลองที่หนึ่งมีการ
 เปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสถาบันราชการไปในทางที่พึงปรารถนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
 และชาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มทดลองที่สองนั้น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสถาบันราชการ
 เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงปรารถนาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .10 ส่วนทัศนคติต่อการอยู่รวม
 กับผู้นับถือศาสนาอื่นเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงปรารถนาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการศึกษาวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า โครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลที่ผู้วิจัยจัดขึ้นสามารถพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติค่านิยมและจิตวิทยาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนไทยมุสลิมได้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกับเยาวชนไทยผู้นับถือศาสนาพุทธ อย่างมีศักดิ์ศรีเสมอกัน และมีเสรีภาพในการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา จะช่วยพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติค่านิยมและจิตวิทยาได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับหลักวิชาดังต่อไปนี้คือ

1. การมีประสบการณ์ตรงับเป้าหมายของทัศนคติ จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ดีกว่าการมีประสบการณ์อ้อม (Newcomb. 1958 : 200) และผลการวิจัยของโฮฟแลนด์และคนอื่น ๆ (Newcomb. 1958 : 203, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000) ที่ทำการทดลองกับนายทหารอเมริกันและนายทหารอเมริกันผิวขาวที่เข้าร่วมกับทหารอเมริกันผิวขาว และพบว่า นายทหารอเมริกันผิวขาวที่มีประสบการณ์ตรงในการอยู่รวมกันกับทหารอเมริกันผิวขาว จะมีทัศนคติต่อคนผิวขาวดีกว่านายทหารอเมริกันผิวขาวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงในการอยู่รวมกันกับทหารอเมริกันผิวขาวเลย
2. การมีประสบการณ์ที่ประทับใจเกี่ยวกับเป้าหมายของทัศนคติจะช่วยสร้างทัศนคติต่อสิ่งนั้นในค่านิยม ส่วนประสบการณ์ที่น่าสลดใจ หรือตระหนักตกใจจะช่วยสร้างทัศนคติต่อสิ่งนั้นในค่านิยมลบ

3. การวางเงื่อนไขและการเรียนรู้ โดยให้สิ่งที่ไม่ชอบปรากฏพร้อมกับสิ่งที่ชอบอยู่เสมอ ๆ ในที่สุดทัศนคติในค่านิยมจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปเป็นทัศนคติค่านิยมบวกได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ปัญหาเรื่องการขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือเอกภาพทางสังคม และจิตวิทยาของประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องที่หลายฝ่ายตระหนักดี และให้ความสำคัญมานาน การสรรค์สร้างควมมีเอกภาพทางสังคมและจิตวิทยาในภูมิภาคนี้

จึงเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน การวิจัยนี้เป็นการเสนอแนะการใช้กิจกรรมกีฬาฟุตบอลเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้าง เอกภาพหรือบูรณาการทางสังคม

1.2 การใช้กิจกรรมกีฬาเพื่อสร้างเอกภาพหรือบูรณาการทางสังคมโดยทั่วไป มักจะให้ความสำคัญแก่การแข่งขัน เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดประชาชนให้เข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องได้มาก แต่แท้จริงแล้วการสร้างประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกันและเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกันนั้น มักจะเกิดจากกระบวนการฝึกซ้อมโดยการอ่านวอร์ของครูฝึกที่ดีและมีประสบการณ์ สูง และมีความจริงใจต่อเยาวชนมากกว่าจะเกิดขึ้นในสนามแข่งขันซึ่งมักจะมีความเครียดและ ความกังวลใจสูง การวิจัยนี้ได้เสนอแนะว่าโครงการฝึกอบรมที่ดีโดยไม่ต้องจัดการแข่งขัน สามารถที่จะสรรค์สร้างบูรณาการทางสังคมได้ดี

1.3 โดยปกตินักกีฬาหรือเยาวชนผู้นิยมในกีฬาจะมีศรัทธาและความผูกพันต่อ ครูฝึก (Coach) ซึ่งมีประสบการณ์สูง มีทักษะการกีฬาดี และมีความเป็นครูที่ดีอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อผู้จัดโครงการกีฬาสามารถจัดหาครูฝึกที่มีลักษณะดังกล่าวมาแล้วมาให้อยู่ร่วมกับเยาวชน เพื่อการฝึกอบรมกีฬาที่เขามีความพอใจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ครูฝึกนั้นก็จะสามารถสร้าง ความรัก ความเข้าใจ และความผูกพันให้กับเยาวชนได้ดี ถึงแม้ว่าจะนับถือศาสนาต่างกัน หรือมีความหวาดระแวงกันอยู่ก่อนก็ตาม

1.4 โดยปกติกิจกรรมกีฬาจะช่วยลดอคติลำเอียงระหว่างบุคคลได้ดี ซึ่งจะพบ ในการจัดทีมกีฬา หรือการแข่งขันกีฬาโดยทั่วไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น การใช้กิจกรรมกีฬาโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อการลดอคติและเพื่อสร้างความผูกพันต่อกันของ เยาวชนจึงเป็นเรื่องถูกต้องและสมควรสนับสนุน

1.5 บุคคลที่นับถือศาสนาต่างกันและมีวิถีชีวิตแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชนไทยมุสลิมจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมี วัฒนธรรมอิสลามที่ค่อนข้างเคร่งครัด กับเยาวชนผู้นับถือศาสนาพุทธในจังหวัดสงขลา ซึ่งมี

ความเข้าใจวัฒนธรรมอิสลามไม่มากนัก สามารถอยู่ค่ายพักแรมเพื่อรับการฝึกอบรมกีฬาด้วยกันได้ โดยไม่ต้องเสียความเป็นตัวของตัวเองไป เยาวชนทั้งสองกลุ่มสามารถอยู่อย่างมีความวชรรมต่อกันได้เป็นอย่างดี เพราะมีจุดสนใจสูงสุดร่วมกันคือ การฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล

• 1.6 เยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่จะปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมอิสลามอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจะยิ่งถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดมาก ดังนั้นผู้อำนวยการฝึกอบรมกีฬาในลักษณะค่ายพักแรม เช่นนี้จึงควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำโครงการที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม และเข้าใจแนวปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมอิสลามของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดีอยู่ประจำในการฝึกอบรมกีฬา เพื่อจะได้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำ ให้เยาวชนสามารถปฏิบัติตนในฐานะมุสลิมที่ดีได้ตลอด ซึ่งจะนำความสบายใจมาสู่บิดามารดา และผู้ปกครองของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมการฝึกอบรมด้วย

1.7 การศึกษาวิจัยนี้พบว่า การนำเยาวชนไทยมุสลิมมาอยู่ค่ายพักแรมเพื่อฝึกกีฬา (Sports Camps) ร่วมกับเยาวชนไทยพุทธที่มีอายุอยู่ในวัยเดียวกัน โดยให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกันและเยาวชนไทยมุสลิมเหล่านั้นอยู่ค่ายพักแรมอย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันกับเยาวชนไทยพุทธ มีอิสระเสรีภาพที่จะปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี ได้ช่วยพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติให้เป็นที่มั่นใจในทิศทางที่น่าพึงปรารถนาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันกับคนต่างศาสนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทดลองจัดโครงการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อฝึกอบรมกีฬาชนิดอื่นที่อยู่ในความสนใจของเยาวชนไทยมุสลิม เช่น เซปักตะกร้อ วอลเลย์บอล หรือแม้แต่จะเป็นการทดลองปฏิบัติกับเยาวชนไทยมุสลิมที่เป็นหญิงบ้างก็ได้ นอกจากนั้นการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อจัดกิจกรรมชนิดอื่น ๆ ที่เรียกว่า ค่ายกิจกรรม (Youth Activity Camp) ก็อาจจะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างเยาวชนไทยมุสลิมและเยาวชนไทยพุทธได้อีกด้วย ทั้งนี้จะต้องยึดมั่นในหลักการสำคัญดังนี้คือ

1.7.1 เยาวชนไทยมุสลิมมีความต้องการและอาสาเข้าร่วมกิจกรรมนี้โดยสมัครใจ

1.7.2 ค่ายพักแรมจะต้องมีจุดมุ่งหมายชัดเจนที่เยาวชนไทยมุสลิมและบุคลากรหรือผู้ปกครองของเขาสามารถเข้าใจได้ และยอมรับได้ เพราะไม่เช่นนั้นอาจจะเกิดความเคลือบแคลง สงสัย และหวาดระแวงได้

1.7.3 มีการปฏิบัติต่อเยาวชนไทยมุสลิมและเยาวชนไทยพุทธอย่างเสมอภาคกัน

1.7.4 ให้เสรีภาพในการปฏิบัติตนตามแนวทางศาสนาของเยาวชนไทยมุสลิมและเยาวชนไทยพุทธอย่างเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ทำการคัดเลือกเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อรับการฝึกอบรมและเข้ากลุ่มควบคุม กล่าวคือให้กระทำโดยความสมัครใจ จึงทำให้ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติน่าสนใจและจิตวิทยา ในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ทั้งอย่างมีนัยสำคัญและไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งทำให้การอภิปรายผลไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ถ้าหากว่ามีการคัดเลือกเยาวชนไทยมุสลิมให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติก่อนเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติได้แล้ว การเปรียบเทียบผลการทดลองจะง่ายและชัดเจนขึ้นมาก

2.2 การจัดผู้ช่วยครูฝึก และเจ้าหน้าที่ของโครงการให้ประกอบไปด้วยผู้นับถือศาสนาอิสลาม และผู้นับถือศาสนาพุทธ เป็นประโยชน์ต่อเป้าหมายของโครงการมาก เพราะว่าจะช่วยสร้างภาพจน์ที่ดีให้เยาวชนได้เห็นว่า แม้แต่ในระดับครูฝึกก็มีบุคคลที่นับถือศาสนาต่างกันทำงานร่วมกันด้วยก็ได้ นอกจากนั้น ผู้ช่วยครูฝึกที่นับถือศาสนาอิสลามจะสามารถทำหน้าที่ที่เสี่ยงในหลาย ๆ เรื่องที่ผู้นับถือศาสนาพุทธไม่สามารถจะทำได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่ด้วย แต่ผู้ช่วยครูฝึกที่จะมีบทบาทสำคัญในการฝึกควรจะเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ เพราะจะช่วยให้สามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการได้

2.3 ที่พักรวมจะจัดเป็นเอกเทศต่างได้ เพราะการพักร่วมกับผู้อื่นซึ่งผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ของโครงการไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้นั้น อาจจะทำให้เกิดปัญหาแทรกซ้อนได้ ดังที่เกิดขึ้นแล้วในโครงการย่อยที่สอง เพื่อป้องกันมิให้มีตัวแปรแทรกซ้อน จึงควรจะให้เยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมมีที่พักที่เป็นสัดส่วนเป็นเอกเทศ

2.4 ควรให้เยาวชนที่พูดภาษาต่างกัน และที่นับถือศาสนาต่างกัน พักในห้องพักเดียวกัน โดยมีผู้ช่วยครูฝึกเป็นผู้เลี้ยงประจำกลุ่ม เพื่อลดในการละลายพฤติกรรมเดิมและสร้างสรรค์ทัศนคติใหม่ให้แก่เยาวชนเหล่านี้ ทั้งนี้ผู้เลี้ยงจะต้อนนอนในห้องพักร่วมกับเยาวชนด้วย เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

2.5 เพื่อความสบายใจของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้ารับการฝึกอบรม ควรจะว่าจ้างผู้ประกอบอาหารที่จะใช้เลี้ยงในโครงการ เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม

2.6 ผู้วิจัยหรือผู้จัดโครงการจะต้องอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทางไปและกลับของเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคน อาจจะมีการเดินทางเองหรือจะขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดก็ได้

2.7 ควรเตรียมค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาลไว้ส่วนหนึ่งเพราะหากเกิดการเจ็บป่วยขึ้นจะได้สามารถให้การรักษาพยาบาลหรือคุ้มครองผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทันเวลาที่

2.8 ควรเน้นกิจกรรมที่จะสร้างสรรค์สร้างการอยู่ร่วมกันให้มาก ส่วนการฝึกทักษะเพื่อความเป็นเลิศทางทักษะกีฬานั้น อาจจะไม่ถึงเป้าหมายสูงมากจนเกินไป เพราะถ้าผู้วิจัยหรือผู้จัดโครงการฝึกอบรมตั้งเป้าหมายทางทักษะกีฬาไว้สูงมาก จะทำให้ทั้งครูฝึกและเยาวชนผู้รับการฝึกอบรมเกิดความกังวลใจ และเกิดความเหนื่อยล้าทั้งทางร่างกายและจิตใจได้

2.9 กิจกรรมเพื่อพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อชาติ ซึ่งจัดในรูปของการอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) การสนทนา การร้องเพลงปลุกใจ การชมสื่อ (Medias) ต่าง ๆ ควรจัดในช่วงพักก่อนเวลานอน เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม แต่ควรจัดให้พอเหมาะไม่มากจนเกินไป หรือซ้ำซากจนน่าเบื่อ

2.10 เยาวชนจะต้องไม่ถูกปล่อยให้เวลาว่างจนเกิดปัญหาค้นจิตใจ
แต่จะต้องมีเวลาเป็นของตัวเองบ้างตามสมควร กิจกรรมการฝึกจะต้องสร้างความสนุกสนาน
และใช้พลังงานเต็มที่ เพื่อให้เขาจะได้พักผ่อนนอนหลับได้ดีในยามค่ำคืน

2.11 โดยปกติมนุษยในสังคมเดียวกันจะฉีกกำลังและเกิดความสามัคคี
ได้ดี เมื่อมีศัตรูภายนอกสังคมหรือภายนอกกลุ่ม ดังนั้นอาจจะมีการทดลองเชิญทีมฟุตบอล
เยาวชนที่มีอายุและฝีมือใกล้เคียงกับเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มาทำการแข่งขันกับ
เยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในวันปิดการฝึกอบรม โดยมีการจัดการแข่งขันอย่างเป็นทางการ
น่าจะช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้แก่เยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ได้ดีขึ้น และยังเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นแรงจูงใจของการฝึกอบรมอีกด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กลาโหม, กระทรวง วิชาวิทยาการทหาร เอกสารประกอบคำบรรยาย โรงพิมพ์
กรมยุทธศึกษาทหารบก 2526, 740 หน้า
- กรมล ทอจรรรมชาติ "การสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง" ใน
จิตวิทยาความมั่นคง หน้า 91 - 100 สมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย
เจ้าพระยาการพิมพ์ 2526
- ชจคภัย บุรุษพัฒน์ ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย แพรวพินทยา 2515, 356 หน้า
ไทยมุสลิม . แพรวพินทยา 2519, 530 หน้า
- ชตุติยา กรรณสูตร "ความสัมพันธ์ของสังคมกรรมมุสลิมกับปัญหาการเมืองการปกครอง
ในสามจังหวัดภาคใต้" วารสารการศึกษาแห่งชาติ 16(3) 1 - 9 กุมภาพันธ์ -
มีนาคม 2525
- จรรยา มิสินทร์ รายงานสรุปการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของครูในจังหวัด
ภาคใต้ที่ถูกทำร้ายโดย ชจก. ครูสภา 2523, 305 หน้า อัดสำเนา
- จล. (นามแฝง) "มือปราบ ชจก. ภาคใต้" นาวิกศาสตร์ 60(6) 83 - 91 มิถุนายน
2520
- เจ๊ะ อับดุลลา หลังปูเต๊ะ ประวัติย่อจังหวัดสตูล โรงพิมพ์ไทยการพิมพ์ 2521, 86 หน้า
- ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ และคนอื่น ๆ ประเพณีที่ช่วยส่งเสริมการผสมผสานทางสังคม
ระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บริษัทสารมวลชนจำกัด 2524, 151 หน้า
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน "การวัดทัศนคติ" ใน การวัดทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรม
เอกสารการอบรมการวิจัยขั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์
2524
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น
รายงานการวิจัย ฉบับที่ 18 สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าวิจัยเด็ก
โรงพิมพ์ครูสภา ลาดพร้าว 2517, 3 หน้า

พนอม ไวกนอมสัคว์, พลตรี การส่งเสริมความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 19 2520, 52 หน้า
นโยบายการพาณิชย์, กอง กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ภาวะเศรษฐกิจและสังคม

ในภาคใต้ของประเทศไทย (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) โรงพิมพ์อักษรไทย 2523
นายร้อยพระจุลจอมเกล้า, โรงเรียน กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ สังคมวิทยา
ทางหุ้นส่วนจำกัด ศ.ส. การพิมพ์ ม.ป.ป., 196 หน้า

นราธิวาส โครงการส่งเสริมกีฬาเยาวชนในชนบท 2526 อัดสำเนา

นิคม อัลภาชน์ "การแก้ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้"

ประชากร 3 8 - 11 มิถุนายน 2523

บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, ศูนย์อำนวยการ แผนงานส่งเสริมฟุตบอลในชนบท

จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2526, 5 หน้า อัดสำเนา

บุญเพ็ญ บำเพ็ญบุญ, พ.ต.อ. สรุปสถานการณ์การก่อการร้ายและการป้องกัน

ปราบปรามอาชญากรรมของกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา 2526, 9 หน้า

อัดสำเนา

ปัตตานี, จังหวัด พัฒนาชุมชน โครงการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการสำหรับเยาวชน

2526 อัดสำเนา

ประกิจ ประจันปัจจนึก การปรับปรุงและการส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร

สอนศาสนาอิสลาม วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516

ประนต นันธิยกุล บรรณาธิการ จิตวิทยาความมั่นคง เจ้าพระยาการพิมพ์ 2526,

348 หน้า

ประยุทธ์ โกศลยุทธสาร, พลตรี การกีฬาก่อให้เกิดความมั่นคงแก่ราชอาณาจักร

เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 2518 - 2519,

54 หน้า อัดสำเนา

พนัส หันนาคินทร์ การสอนคานินิยมและจริยธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พิมพ์โลก 2523, 180 หน้า

พลเรือนตำรวจ ทหารที่ 43, กองบัญชาการ กองข่าว สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เอกสารวิชาการ ม.ป.ป., 26 หน้า อัดสำเนา

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ สำนักราชบัณฑิตยสถาน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ห้า พ.ศ. 2525 - 2529

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2524, 433 หน้า

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ศูนย์ประสานงานพัฒนาชนบทแห่งชาติ แผนพัฒนาชนบทภาคจนประจำปี 2526 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
182 หน้า

ไพฑูริย์ อินทรีวิชา การวัดเจตนคติ อนุสรณ์เพื่อการวิจัยฉบับที่ 3 กองวิจัยการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักราชบัณฑิตยสถาน ม.ป.ป.,
327 หน้า อัดสำเนา

ปิยะนุช คันทิตยกุล และคนอื่น ๆ รายงานวิจัยเรื่องความเชื่อในศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิม ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา 2523, อัดสำเนา

ภูมิ หุราพันธ์, น.อ. "ความเป็นนักกีฬา" วารสารกีฬา 5 34 - 47 พฤษภาคม
2526

ภาคการศึกษา 2 ศูนย์พัฒนาการศึกษา รายงานวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 325 หน้า

มยุรี จารุपाल การศึกษาในจังหวัดมัตตานี ยะลา นราธิวาส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2518

มานอนชัย บุญญานุวัตร "ความก้าวหน้าของการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในเขตการศึกษา 2" วารสารการศึกษาแห่งชาติ 16(3) 48 - 53 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2525

มุฮัมหมัด อมีน บิน กาซัน แปลและเรียบเรียง การศึกษาในอิสลาม สำนักพิมพ์

อัลญิฮาด 2521, 113 หน้า

โมหัมหมัด อับดุลกาเคร์ ความเข้าใจเบื้องต้นเรื่องศาสนาอิสลามและชาวไทยมุสลิม

ใน 4 จังหวัดภาคใต้ อักษรบัณฑิต 2520, 116 หน้า

ยะลา, จังหวัด โครงการส่งเสริมกีฬาฟุตบอลในชนบทจังหวัดชายแดนภาคใต้

2526 อัดส์น่า

ลีซิท ซีรเวกิล ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย แพรวพินทยา 2521, 218 หน้า

วิจัยและประเมินผล, กอง กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย รายงานการศึกษา

ทัศนคติของเยาวชนในเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น

2518, 99 หน้า

วินัย คุรุวรรณพัฒน ทัศนคติของคนไทยใน 4 จังหวัดภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ร.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 111 หน้า อัดส์น่า

วีระ ไชยกล้า, พลอากาศเอก "วินัยประชากร" ใน จิตวิทยาความมั่นคง

หน้า 24 - 53 สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย เจ้าพระยาการพิมพ์ 2526

ศุภชัย พานิชภักดิ์ "บทบาทของธนาคารต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ" ใน จิตวิทยา

ความมั่นคง หน้า 192 - 208 สมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย

เจ้าพระยาการพิมพ์ 2526

ศูนย์ประสานงานจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายงานการวิจัยเรื่องสถานการณ์และทัศนคติ

ของหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด อำเภอกะ และปลัดอำเภอกะ ในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2520 กองประสานราชการ กรมการปกครอง 2520,

109 หน้า

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการส่งเสริมกีฬาฟุตบอลในชนบท

ชายแดนภาคใต้ 2526, 4 หน้า อัดส์น่า

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการกีฬาสัมพันธ์ 2527,

8 หน้า อัดส์น่า

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ คู่มือปลูกฝัง
ค่านิยมคุณนักรับบริหาร สำนักพิมพ์กราฟิกอาร์ต 2526, 117 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมพลศึกษา โครงการอบรมผู้นำเยาวชนทางการกีฬา
สู่หมู่บ้านเป้าหมาย ม.ป.ป., 4 หน้า อัดสำเนา

ศึกษาธิการ เขต 2, สำนักงาน ศูนย์พัฒนาการศึกษา รายงานการวิจัยเรื่อง
การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 325 หน้า

_____ บทบรรยายสรุปเรื่องโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม 2521 อัดสำเนา

_____ คณะกรรมการการศึกษาเอกชนประจำเขตการศึกษา 2 รายงานและ
ผลการปฏิบัติงานและสถิติการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในเขต
การศึกษา 2 ประจำปีงบประมาณ 2525 เอกสารอันคัมที่ 89 2525, 82 หน้า
อัดสำเนา

ศึกษาธิการ เขต 3, สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 3
สรุปผลการปฏิบัติงานปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ประจำปี
งบประมาณ 2525 2526, 20 หน้า อัดสำเนา

ศรีนครินทร์วิโรฒ สงขลา, มหาวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ หนังสืออ่านประกอบ
แบบเรียนเรื่องจังหวัดสงขลา 2521, 155 หน้า

เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม กระทรวงพาณิชย์ รายงานผลการศึกษาวิจัยท่าเรือ
ภาคใต้ โรงพิมพ์อักษรไทย 2523, 157 หน้า

สงขลา, จังหวัด บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา 2526, 29 หน้า อัดสำเนา

สงคราม ขึ้นนิบาต การผสมกลมกลืนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิทยานิพนธ์ ร.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 218 หน้า

สถิตย์ แสงศรี ปัญหาและอุปสรรคในการปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหศึกษา
เฉพาะชาวไทยมุสลิม วิทยานิพนธ์ ร.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2513,
99 หน้า อัดสำเนา

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักนายกรัฐมนตรี สำมะโนประชากรและเคหะ

พ.ศ. 2523 จังหวัดนราธิวาส ม.ป.ป., 205 หน้า

สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 จังหวัดปัตตานี ม.ป.ป.,
206 หน้า

สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 จังหวัดยะลา ม.ป.ป.,
204 หน้า

สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 จังหวัดสตูล ม.ป.ป.,
200 หน้า

สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.
214 หน้า

สนอง จันทินทร "แนวทางการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้" วารสาร

แห่งชาติ 3 66 - 74 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2525

สมานมิตร วิทยอภิบาลกุล และคนอื่น ๆ รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาบาง

ประการในการปกครอง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจากลักษณะทาง

สังคม วิทยาลัยครูยะลา 2526, 89 หน้า อัดสำเนา

สายหยุด เกิดผล, พลเอก "ความมั่นคงของชาติ ใน จิตวิทยาความมั่นคง หน้า

130 - 135 สมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย เจ้าพระยาการพิมพ์

2526

สุจิต บุญบงการ "การพัฒนาเพื่อความมั่นคง" ใน จิตวิทยาความมั่นคง หน้า

118 - 129 สมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย เจ้าพระยาการพิมพ์

2526

สุรีย์ สุพรรณสมบุรณ์ "ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับระบบการเมืองไทย" รัฐศาสตร์

นิเทศ 10(3) 213 - 282 กรกฎาคม - กันยายน 2519 มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ปัญหาและแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนา
อิสลาม (ปอเนาะ) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายงานการวิจัย 2524,
166 หน้า อักสำเนา

แสงโสม เกษมศรี และวิมล พงศ์พิพัฒน์ "ประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์"
แถลงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี 2 118 - 119 มกราคม 2526

อภิชาติ วีระธารง, พลโท "ความมั่นคงของชาติ" ใน จิตวิทยาความมั่นคง
หน้า 136 - 142 สมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย เจ้าพระยาการพิมพ์
2526

อารง สุทธาศาสตร์ "อิทธิพลของศาสนาและวัฒนธรรมต่อปัญหา 4 จังหวัดภาคใต้"
วารสารการศึกษาแห่งชาติ 3 15 - 25 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2525

อิมรอน มะลูลีม ศาสนาอิสลามเบื้องต้น โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย 2524,
119 หน้า

อุทัย คุลยเกษม "บทบาททางการศึกษากับบูรณาการทางการเมือง" แลไต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ 53 : 60 - 62 2525

Alderman, R.D. Psychological Behavior in Sport. Toronto,
W.B. Saunders Company, 1974. 280 p.

Cohen, A.R. "Need for cognition and order of Communication
as determinants of opinion change," in The Order of
Presentation in Persuasion. Vales University Press,
p. 79 - 97, 1957.

Coleman, James. "Sports and studies as path to success,"
in Sport Culture and Society. John Loy Jr. and Gerald
S. Kenyen (eds.) New York, The Mac Millan Company,
p. 287 - 305, 1969.

Edwards, Allen L. Techniques of attitude Scale Construction.
New York, Appleton - Century Crefito, 1957. 256 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology
and Education. 3rd.ed. New York, McGraw - Hill Inc.,
1971. 462 p.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th.ed. Tokyo. McGraw - Hill in Transitional Book, 1981. 549 p.
- Fishbein, Martin and Icek Ajzen. Belief, Attitude, Intention and Behavior. An Introduction to Theory and Research. Mass., Addison-Wesley Publishing Company 1975, 578 p.
- Freidenberg, Edgar. "The adolescent and high school athletics," in Sport and Society. John T. Talamini and Charles H. Pages. (eds.) Boston, Little, Brown and Company, p. 182 - 188, 1973.
- Guiford, Joy P. Psychometric methods. 2nd.ed. New York, McGraw - Hill, 1975. 597 p.
- Hoveland, Carl I. "Reconciling conflicting results derived from experimental and survey studies of attitude change," in Current Studies in Social Psychology. Steiner and Fishbein (eds.) New York, Holt-Rinehart and Winston, Inc., p. 173 - 186, 1965.
- Johnson, David and Roger T. Johnson. "Effect of cooperative, competitive, and individualistic learning experiences on crossethnic interaction and friendship," The Journal of Social Psychology. 118 : 47 - 58, 1982.
- Kiesler, Charles A. Attitude Change. New York, John Wiley and Sons, Inc., 1969. 386 p.
- Klineberg, Otto. Social Psychology Revised Ed. New York, Henry Holt Co., 1955. 578 p.
- Krishnan, Nombcodiri, N. Lewis, F. Carter and Hubert M, Blalock, Jr. Applied Multivariate Analysis and Experimental Designs. New York, Mc. Graw - Hill Book Co., Inc., 1975. 668 p.
- Lawther, John D. Sport Psychology. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1972. 359 p.
- Lindquist, E.F. Design and Analysis in Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton Mifflin Co., 1955. 393 p.

- Mayo, Clara and Marianne Le Franco. Evaluating Research in Social Psychology. Monterey Calif. Brooks/Cole Publishing Co., 1977. 316 p.
- Miller, Donna Mae and Kathryn R.E. Russell. Sport : A Contemporary View. Philadelphia, Lea and Febiger, 1971. 202 p.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York, Henry Holt and Co. Inc., 1958. 690 p.
- Orlick, Terry and Cal Botterill. Every Man a Winner. Chicago, Nelson-Hall, 1980. 186 p.
- Orr, Jack, "The Black boxer : exclusion and ascendance," in Sport and Society. John Talamini and Charles H. Page (eds.) Boston, Little, Brown and Co. p. 240 - 260, 1973.
- Paulhus, Delroy, John Molin, and Robert Schuchts. "Control profiles of Football players, tennis players and nonathletes" The Journal of Social Psychology. 108 : 199 - 205. 1979.
- Rosenberg, M.J. "Cognitive structure and attitudinal effect," Journal of Abnormal Social Psychology. Vol. 53 p. 367 - 372, 1956.
- Secord, Paul F. and Carl W. Backman Social Psychology New York McGraw - Hill Book Company, 1964
- Sherif, Musafer and Carolyn W. Sherif. "In group and intergroup relation : experiment and analysis" in Social Psychology in Everyday Life. Paul G. Swingle (ed.) Middlesex, England, Penguin Books Ltd. p. 171 -178, 1973.
- Steiner and Martin Fishbein (eds.) Current Studies in Social Psychology. New York, Holt - Rinehart and Winston, Inc., 1965. 532 p.
- Thomas, Kerry (ed.) Attitudes and Behavior. Middlesex, England, Penguin Books Ltd., 1971. 366 p.
- Thompson, Virginia and Richard Adloff. Minority Problems in Southeast Asia. New York, Russel and Russel, 1970. 295 p.

- Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York, John Wiley and Sons, Inc., 1971. 232 p.
- Vendien, Lynn C. and John E. Nixon. The World Today in Health, Physical, and Recreation Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall Inc., p. 38 - 45, 1968.
- Vries, Leonard A. d. "Professional preparation in the context of national development," in Physical Education and Sport in Nation Building. University Pertanian Malasia, 1982. 13 p.
- Watson, Goodwin. Social Psychology: Issues and Insights. New York, J.B. Lippincott Company, 1966. 630 p.
- Yancoov, Benyamin Chetkow. Peace Studies. Ramat-Gan, Israel, Bar-Ilan University, unpublished paper, 1983.
- Zimbardo Phil. p and Ebbe B. Ebbesen. Influencing Attitudes and Changing Behavior. Massachusetts, Addison Wesley Publishing Company, 1970. 162 p.

ภาคผนวก

ភាគដង្វក ក

แบบวัดทัศนคติของเยาวชน
ในโครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

.....

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวท่าน

1. โรงเรียนของท่านอยู่ในจังหวัดใด

- () สงขลา
- () ปัตตานี
- () ยะลา
- () สตูล
- () นราธิวาส

2. ท่านมีสถานภาพปัจจุบันตามข้อใด (ตอบเพียงข้อเดียวที่ใกล้เคียงกว่าข้ออื่น ๆ)

- () เป็นผู้ปกครองนักเรียน
- () เป็นเจ้าของโรงเรียน
- () เป็นผู้บริหารโรงเรียน
- () เป็นครู
- () เป็นนักเรียน

3. ท่านนับถือศาสนาอะไร

- () อิสลาม
- () พุทธ
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มุ่งถามความคิดเห็นส่วนตัวของท่าน โดยถามเป็นข้อ ๆ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์มากในการที่จะจัดบริการและจัดกิจกรรมทางกีฬาขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความเจริญของงานของเยาวชนไทยมุสลิม และเพื่อความเจริญของสังคมโดยรวมด้วย

ไม่มีผู้ใดจะมีโอกาสล่วงรู้ได้ว่าคำตอบในแต่ละชุดนี้เป็นคำตอบของใคร ขอให้ท่านมีความสบายใจที่จะตอบตามความคิดเห็นส่วนตัวของท่านจริง ๆ

ข้าพเจ้าในฐานะผู้ทำการศึกษาครั้งนี้ ขอรับรองว่าความคิดเห็นของท่านจะถูกบันทึกเป็นความลับ และจะนำผลการค้นคว้านี้มาใช้เพื่อพัฒนาการกีฬาให้แก่เยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

(นายชาญชัย อินทรประวัติ)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

คำอธิบายวิธีทำแบบสอบถาม

ในแบบสอบถามแต่ละข้อจะมีข้อความให้ท่านอ่าน เมื่ออ่านแล้วท่านก็ควรวางใจ
ก็ตอบไปอย่างนั้น โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความนั้น ตัวเลข
1 2 3 4 5 ในแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายความว่า ค่อนข้างเห็นด้วย
- 3 หมายความว่า ไม่น่าใจ
- 2 หมายความว่า ไม่ค่อยเห็นด้วย
- 1 หมายความว่า ไม่เห็นด้วยเลย

ตัวอย่าง เช่น

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
	การกีฬาจะช่วยให้เรามีโอกาสรู้จักคน มากขึ้นจึงนับว่าเป็นการดีและมีประโยชน์ ✓					

ถ้าผู้ตอบได้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 5 เช่นนี้ หมายความว่า
ผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การกีฬาจะช่วยให้ตัวของเขาได้มีโอกาสรู้จักคนมากขึ้น
และเขาเห็นว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องดีและมีประโยชน์

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าจะภูมิใจมาก ถ้านายกรัฐมนตรีจะมาเป็นประธานในการแข่งขันฟุตบอลที่ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมอยู่ด้วย					
2	ข้าพเจ้าพอใจที่จะแสดงความเคารพต่อธงชาติไทย					
3	ข้าพเจ้าภูมิใจที่จะบอกชาวต่างประเทศว่าข้าพเจ้าเป็นคนไทย					
4	ถ้ามีการแข่งขันฟุตบอลระหว่างทีมชาติไทยกับทีมชาติมาเลเซีย ข้าพเจ้าภูมิใจที่จะเชียร์ทีมชาติไทย					
5	ถ้าเพื่อนรักของข้าพเจ้าได้รับการคัดเลือกไปเป็นทหาร ข้าพเจ้าจะรู้สึกเสียใจ					

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
6	ข้าพเจ้ายินดีที่จะเสียสละทรัพย์สินบางส่วน โดยที่จะไม่ทำให้ตัวข้าพเจ้าเองและครอบครัวเดือดร้อน ถ้าหากการเสียสละนั้นจะช่วยให้เกิดความเจริญ และพัฒนาประเทศไทย					
7	ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการลำบากที่จะทำให้ประเทศไทยเกิดความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจจนมีฐานะมั่นคงเหมือนประเทศมาเลเซีย					
8	ถ้าหากเป็นความต้องการของประเทศไทยแล้วข้าพเจ้ายินดีสมัคร เป็นทหารด้วยความเต็มใจ					
9	การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่เยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับนั้น ไม่ทราบว่า จะเป็นไปด้วยความจริงใจหรือไม่					

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
10	ข้าพเจ้าเชื่อว่า หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนจากภูมิภาคอื่น ๆ ยื่นปณิธานช่วยเหลือประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็เพื่อจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนบางอย่างนั่นเอง					
11	ข้าพเจ้าไม่ค่อยสบายใจนักที่จะรับประทานอาหารร่วมกับเพื่อน ๆ ที่นับถือศาสนาต่างจากข้าพเจ้า					
12	ถ้าข้าพเจ้าถูกรางวัลโดยสุจริต และได้รับรางวัลบ้าน 1 หลังพร้อมที่ดิน ซึ่งบ้านหลังนั้นอยู่ในละแวกเดียวกับผู้ที่นับถือศาสนาต่างจากข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็ไม่คิดจะย้ายเข้าไปอยู่ในบ้านหลังใหม่นั้น ถึงแม้ว่ามันจะเป็นบ้านที่อยู่สบายกว่าบ้านหลังปัจจุบันของข้าพเจ้าก็ตาม					

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
13	ข้าพเจ้าจะมีความสุข ถ้าเพื่อนร่วมทีมของข้าพเจ้า ซึ่งนับถือศาสนาอื่นอ่อนน้อมให้ข้าพเจ้าสักการะในศาสนาของเขาช่วยให้ทีมของเราได้รับชัยชนะ					
14	การเข้าร่วมชมและแข่งขันฟุตบอล ทำให้นักฟุตบอลต้องงดเว้นการปฏิบัติตนตามแบบมุสลิมที่ควรไป					
15	ข้าพเจ้าเชื่อว่า คงจะเป็นการลำบากมากถ้าจะให้บุคคลที่นับถือศาสนาต่างกันมาร่วมเล่นกีฬาในทีมเดียวกัน					
16	ข้าพเจ้าเชื่อว่า ถ้าคนเรามีความปรารถนาที่เหมือนกันแล้ว แม้จะพูดภาษาต่างกัน ก็สามารถเข้าใจกันได้					

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
17	การมีเพื่อนร่วมเดินทางเป็นคนต่างศาสนา ยิ่งดีกว่าไม่มีเพื่อนร่วมเดินทางเสียเลย					
18	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดคุยหรือเล่นหัวกับคนแปลก หน้าเพราะข้าพเจ้าเห็นว่าเขาชอบมอง ข้าพเจ้าด้วยสายตาที่ทำให้ข้าพเจ้าไม่ค่อย สบายใจนัก					
19	ถ้ามีการลงคะแนนเสียงเพื่อคัดเลือกนักกีฬา ที่เล่นในทีมที่ข้าพเจ้าร่วมอยู่ด้วย ข้าพเจ้า ขอเลือกคนที่นับถือศาสนาเดียวกับข้าพเจ้า ไว้ก่อน					
20	สมมุติว่าทีมฟุตบอลที่ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมอยู่ ด้วยได้รับตำแหน่งชนะเลิศในการแข่งขัน และจะมีการเลี้ยงฉลองชัยชนะกัน ซึ่งใน งานนั้นจะมีบุคคลต่าง ๆ หลายศาสนาและ ภาษามารวมรับประทานอาหารกัน ข้าพเจ้า ก็ยินดีที่จะไปร่วมงานกับคนอื่น ๆ ด้วย					

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
21	ข้าพเจ้ารู้สึกว่ หน่วยงานราชการทุกหน่วยต่าง ก็มีความหวังดีต่อประชาชน					
22	ถ้าข้าพเจ้ามีญาติพี่น้องที่เป็นข้าราชการ ข้าพเจ้าจะมีความภูมิใจมาก					
23	ข้าพเจ้าพอใจที่จะอยู่โดยไม่เกี่ยวข้องกับ หน่วยงานราชการใด ๆ					
24	ข้าพเจ้าเชื่อว่าข้าราชการจำนวนไม่น้อย ที่มีความหวังดีต่อประเทศไทย					
25	ข้าพเจ้ายินดีให้ความช่วยเหลือหน่วยงาน ราชการตามที่ข้าพเจ้าสามารถจะทำได้					
26	ข้าพเจ้ายินดีที่จะไปประชุมที่สถานที่ราชการ เพื่อความจริงของหมันของข้าพเจ้า					

ลำดับ	ข้อความ	ความเห็นของท่าน				
		5	4	3	2	1
27	การที่ข้าราชการออกเยี่ยมประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อนมากกว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือ					
28	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ประเทศไทยมีภาษาพูดและตัวอักษร เป็นของตนเอง					
29	ข้าพเจ้าเชื่อว่า สถาบันการศึกษาในประเทศไทย มีความสามารถที่จะอบรมสั่งสอนให้เยาวชนไทยมีความรู้ความสามารถได้ไม่น้อย สถาบันการศึกษาในประเทศมาเลเซีย หรือ ตะวันออกกลาง					
30	ข้าพเจ้าไม่คอยสบายใจที่เยาวชนไทยมุสลิม จะไปร่วมกิจกรรมใด ๆ ในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพราะเกรงว่า เขาจะได้รับแนวคิดที่ไม่เหมาะสมมาจากบุคคลในมหาวิทยาลัยเหล่านั้น					

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. อำนาจจำแนกของข้อความที่ใช้ในแบบวัดทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ซึ่งหาจากสูตร (Edwards. 1957 : 153)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{\sum(X_H - \bar{X}_H)^2 + \sum(X_L - \bar{X}_L)^2}{N(N - 1)}}$$

$$\sum(X_H - \bar{X}_H)^2 = \sum X_H^2 - \frac{(\sum X_H)^2}{N}$$

$$\sum(X_L - \bar{X}_L)^2 = \sum X_L^2 - \frac{(\sum X_L)^2}{N}$$

ปรากฏอำนาจจำแนกรายข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่	อำนาจจำแนก
1	2.56
2	2.08
3	3.27
4	1.65
5	3.12
6	3.37
7	3.18
8	1.73
9	2.40

ข้อที่	อำนาจจำแนก
10	2.26
11	4.82
12	1.81
13	2.45
14	1.95
15	7.52
16	1.78
17	3.03
18	2.68
19	4.79
20	2.35
21	3.86
22	2.44
23	4.49
24	1.76
25	4.31
26	2.56
27	4.88
28	2.35
29	1.81
30	1.73

2. หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร

$$L = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\} \quad (\text{Guilford, 1975 : 385})$$

เมื่อ	L	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
แผนกวิชาพลศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

.....

โครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(Football for Social Integration in
the Southern Border Provinces of Thailand)

1. หลักการและเหตุผล

เป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปว่า ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายู และยังมีวิถีชีวิตที่วิวัฒนาการมาอย่างเคร่งครัด ประชาชนอีกส่วนหนึ่งในพื้นที่นี้เป็นประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ศาสนาอิสลาม ประชาชนส่วนนี้พูดภาษาไทยและมีวัฒนธรรมเช่นวัฒนธรรมไทยในส่วนอื่น ๆ ของประเทศไทย การอยู่ร่วมกันของประชาชนไทยทั้งสองกลุ่มในบริเวณนี้มีลักษณะพิเศษอยู่ประการหนึ่งคือ หากพิจารณาเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ชาวไทยมุสลิมจะเป็นชนกลุ่มใหญ่ (majority group) ที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของดินแดน มีความภูมิใจในวัฒนธรรมมลายู และมองว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่นี้เป็นเพียงผู้อาศัย แต่ถ้าหากพิจารณาโดยรวมทั้งประเทศแล้ว ชาวไทยมุสลิมก็เป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศ (minority group) ซึ่งมีความเสียเปรียบในสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

ในประเทศใด ๆ ก็ตาม ที่มีประชาชนมากกว่าหนึ่งเชื้อสาย (race) ปะปนกันอยู่ โดยที่มีประชาชนเชื้อสายใดเชื้อสายหนึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่อย่างเด่นชัด และประชาชนเชื้อสายอื่น ๆ ถูกพิจารณาว่าเป็นชนกลุ่มน้อยแล้ว ปัญหาสังคมอันเกิดจากความแตกต่างในเชื้อสายของประชาชนที่เรียกว่า ปัญหาเชื้อชาติ (racism) ย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ปัญหาเชื้อชาติในประเทศใดจะรุนแรงหรือไม่ย่อมแล้วแต่ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ

และการเมืองของแต่ละประเทศนั้น ตัวอย่างของประเทศที่มีปัญหาเชื้อชาติของประชากรได้แก่ สหรัฐอเมริกา ปัญหาคนผิวขาวกับคนผิวดำ แคนาดา มีปัญหาเรื่องคนเชื้อสายอังกฤษกับคนเชื้อสายฝรั่งเศส ออฟริกาใต้มีปัญหาคนผิวขาวกับคนผิวดำ ศรีลังกามีปัญหาคนเชื้อสายหมีทกับเชื้อสายสิงหล มาเลเซียมีปัญหาคนเชื้อสายจีนกับเชื้อสายมลายู เป็นต้น

ดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ก็มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มไปไม่พ้น และยิ่งไปกว่านั้น ดินแดนส่วนนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ เช่น ความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ การก่อกวนการศึกษา สภาพภูมิประเทศที่ไม่อำนวยต่อการสื่อสารและการคมนาคม ตลอดจนมีการยุยงปลุกปั่นจากผู้ไม่หวังดี ต่อระเทศชาติทั้งภายในและภายนอกประเทศ ปัญหาเหล่านี้ได้มีส่วนทำให้ปัญหาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว ไม่น่าจะมีความรุนแรงมากนัก กลับกลายเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง และส่งผลกระทบถึงความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก รัฐบาลได้ให้ความสนใจต่อปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพิเศษติดต่อกันมานาน และยังจะต้องให้ความสนใจต่อไปอีก

หน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้พยายามดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่ในภูมิภาคนี้ เช่น การปรับปรุงปอเนาะให้เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การเปิดทำการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนรัฐบาล การเปิดสอนวิชาอิสลามศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีโครงการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่น ๆ อีกหลายโครงการ ซึ่งในบรรดาโครงการต่าง ๆ เหล่านั้น มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาอยู่หลายโครงการ ตัวอย่างเช่น โครงการส่งเสริมกีฬา และสนับสนุนการแข่งขันของจังหวัดต่าง ๆ โครงการอบรมผู้นำเยาวชนทางการกีฬาหมู่บ้านเป้าหมาย ซึ่งจัดโดยกรมพลศึกษา โครงการส่งเสริมกีฬาฟุตบอลในชนบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการกีฬาสัมพันธ์ซึ่งประสานงานโดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะว่า เยาวชนในพื้นที่ทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมให้ความสนใจแก่กีฬาฟุตบอลเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงน่าจะเป็นการง่ายที่จะนำเอากีฬาฟุตบอลมาเป็นเครื่องมือเพื่อเสริม

สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันให้แก่เยาวชนเหล่านี้ เพราะเป็นการกระทำที่สอดคล้องกับความ ต้องการของเยาวชนวัยรุ่นเหล่านี้อยู่แล้ว นอกจากนั้น ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนไทย มุสลิมและเยาวชนไทยพุทธได้รวมกิจกรรมกันทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกัน แทนที่จะต่าง คนต่างอยู่และไม่สนใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้กิจกรรมฟุตบอลที่จัดขึ้นจะต้องได้รับออกแบบ วางแผน สนับสนุน และควบคุมให้เป็นไปตามปรัชญาของการกีฬาอย่างแท้จริง พร้อมทั้งสอดแทรกกิจกรรม และเงื่อนไขทางสังคมเพื่อสร้างสรรค์ความเป็นนักกีฬา ความมีใจกว้าง การให้อภัยและการ ยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจดี หัสนคติที่ดีต่อกันและกันอันจะก่อให้เกิดความ สงบสุขและความมั่นคงทางสังคม

อนึ่ง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลโดยการใช้เงื่อนไขและกิจกรรมทางสังคมนี้ ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศทำการศึกษาและวิจัยมาแล้วเป็น จำนวนมาก ซึ่งปรากฏผลว่าทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การใช้เงื่อนไขของพฤติกรรม กล่าวคือ การให้บุคคลที่มีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งได้พบเห็นสิ่งนั้นควบคู่ไปกับสิ่งที่เขาเห็นเขาชอบบอ ย ๆ ในที่สุดบุคคลผู้นั้นก็จะยอมรับ ของทั้งสองสิ่งไปพร้อม ๆ กัน
2. การใช้อิทธิพลของครูหรือผู้นำทางสังคมเพื่อชักจูงเหนี่ยวนำทัศนคติของนักเรียน หรือสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา
3. การให้บุคคลทั้งสองฝ่ายที่มีทัศนคติไม่ค่อยดีต่อกันได้อยู่ร่วมกันเพื่อสร้าง ประสบการณ์ตรงที่มีเป้าหมายร่วมกัน
4. การใช้ประสบการณ์ที่พึงพอใจและหลีกเลี่ยงประสบการณ์ที่เจ็บปวดชอกช้ำ
5. การให้ข่าวสารสนเทศ (information) ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายของ ทัศนคติแกบุคคลที่ต้องการให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น

โครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นี้จะได้นำเอาวิธีการกล่าวแล้วข้างต้นมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และครบถ้วน จึงเป็นที่คาดหวังได้ว่า โครงการนี้จะสามารถเสริมสร้างทัศนคติของเยาวชนไทยที่เข้าร่วมโครงการให้ไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายของโครงการได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อกันของเยาวชนไทยมุสลิมและไทยพุทธในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนไทยมุสลิมและเยาวชนไทยพุทธได้รวมกิจกรรมกีฬาขึ้นเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการอยู่ร่วมกันอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน
3. เพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสังคมได้ร่วมมือกันเพื่อสร้างบูรณาการทางสังคม
4. เพื่อกระตุ้นให้นิสิตของมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการร่วมรับผิดชอบต่อสังคม
5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลที่จะเกิดจากโครงการทั้งสองโครงการย่อยอันจะนำไปสู่การจัดโครงการกีฬาเพื่อบูรณาการทางสังคมที่มีประสิทธิภาพต่อไป
6. เพื่อพัฒนาทัศนคติของเยาวชนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ส่งเสริมความมั่นคงของชาติค่านิยมจิตวิทยา

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรง คือ แผนกวิชาพลศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา โดยมี นายชาญชัย อินทรประวัตินเป็นผู้อำนวยการฝึก นายเกษม สุริยกันต์ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝึก และมีนิสิต ซึ่งเป็นสมาชิกชมรมฟุตบอล จำนวน 12 คน เป็นครูฝึก และเจ้าหน้าที่โครงการ

4. การดำเนินการ

1. โครงการนี้แบ่งออกเป็น 2 โครงการย่อย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโครงการ โดยที่มีข้อแตกต่างระหว่างโครงการทั้งสองอยู่ที่เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือ

1.1 โครงการที่ 1 เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเป็นเยาวชนไทยมุสลิมล้วน จำนวน 40 คน จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัด คือ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี สตูล และสงขลา จังหวัดละ 8 คน

1.2 โครงการที่ 2 เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการประกอบด้วยเยาวชนไทยมุสลิม 20 คน จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดละ 4 คน และเยาวชนไทยพุทธ 20 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 5 จังหวัด ๆ ละ 4 คน

2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสนอโครงการเพื่อขอความอนุเคราะห์ค่านับประมาณค่าใช้จ่ายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการพด เรือรบ ตำรวจ ทหารที่ 43 และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น

3. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ขอความร่วมมือจากสำนักงานศึกษาธิการ เขต 2 และ 3 และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการคัดเลือกเยาวชนเข้าโครงการ ตามข้อกำหนดของโครงการข้อ 1

4. ขอความร่วมมือจากองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทยในค่านวัตกรรมที่จำเป็นในการฝึก

5. ระยะเวลาในการฝึก

5.1 โครงการที่ 1 15 - 22 ตุลาคม 2527 รวม 8 วัน

5.2 โครงการที่ 2 24 - 31 ตุลาคม 2527 รวม 8 วัน

6. เนื้อหาในการฝึกอบรมมีดังต่อไปนี้

6.1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องฟุตบอล	6	ชั่วโมง
6.2	กติกา	8	ชั่วโมง
6.3	การฝึกทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นในการเล่นเป็นทีม	30	ชั่วโมง
6.4	การเล่นเป็นทีม	8	ชั่วโมง
6.5	จริยธรรมการกีฬา	10	ชั่วโมง
6.6	กระบวนการกลุ่ม	8	ชั่วโมง
รวม		70	ชั่วโมง

7. ตารางการฝึกในแต่ละวันมีดังต่อไปนี้

6.30 - 7.30 น.	สมรรถภาพทางกายและทักษะเบื้องต้น
8.00 น.	เคารพธงชาติ
8.05 - 8.30 น.	อาหารเช้าและพักผ่อน
8.45 - 9.55 น.	บรรยาย
10.00 - 12.00 น.	กิจกรรมในร่ม
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 15.00 น.	กิจกรรมในร่ม
15.00 - 18.30 น.	ทักษะ
19.00 - 19.45 น.	อาหารเย็น
20.00 - 21.30 น.	เน้นพนาการและการฝึกจิตใจ
22.00 น.	นอน

หมายเหตุ กิจกรรมในร่มครอบคลุมกิจกรรมต่อไปนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องฟุตบอล
2. กติกา
3. ทฤษฎีการเล่นเป็นทีม

4. จริยธรรมการกีฬา

5. กระบวนการกลุ่ม

8. ในวันสุดท้ายของโครงการจะมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

7.00 - 8.00 น. กายบริหารและการออกกำลังกายกลางแจ้งเบา ๆ

8.30 - 12.00 น. ทัศนศึกษาภายในจังหวัดสงขลา

13.00 - 14.00 น. พักร่อน

14.00 - 15.00 น. ทบทวนแผนการเล่น

16.00 - 17.30 น. แข่งขันโดยการแบ่งผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดออกเป็น

2 ทีม ๆ ละ 20 คน

5. เครื่องอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม

1. ที่พัก ขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

2. สถานที่ฝึกอบรม ขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

3. เครื่องมือสำหรับบันทึกการ ขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สงขลา

4. อุปกรณ์สนาม ขอความอนุเคราะห์จากแผนกวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

5. ลูกฟุตบอล 20 ลูก ขอความอนุเคราะห์จาก อสภ. เขต 9 และแผนกวิชา

พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

6. ยานพาหนะและพนักงานขับรถ ขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สงขลา

6. งบประมาณค่าใช้จ่าย

1. ค่าใช้จ่ายในพิธีเปิด-ปิดทั้งสองโครงการย่อย	2,000 บาท
2. ค่าเดินทางของเยาวชนที่เข้ารับการอบรม จำนวน 80 คน	8,000 บาท
3. ค่าเดินทางของครูฝึก 4 คน	800 บาท
4. ค่าอาหารและเครื่องดื่มตลอดโครงการ	
โครงการละ 10,560 บาท รวมเงิน	21,120 บาท
5. ค่าเสียค่าสำหรับครูฝึกและเยาวชนที่เข้ารับการอบรม	
จำนวน 34 ตัว	3,360 บาท
6. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและเบี้ยเลี้ยงพนักงานขับรถ	
ในการรับ-ส่งตลอดโครงการ	2,000 บาท
7. ค่าใช้จ่ายถูกเงินเบ็ดเตล็ด	1,920 บาท
รวม	39,000 บาท
	(สามหมื่นเก้าพันบาทถ้วน)

7. แหล่งที่มาของงบประมาณ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและยินดีสนับสนุนโครงการ
2. ภาคเอกชนที่เห็นความสำคัญของโครงการและยินดีสนับสนุน

8. การประเมินผล

1. ประเมินผลจากตัวเยาวชนไทยมุสลิม โดยใช้แบบวัดทัศนคติที่สร้างขึ้นตามแบบ
แบบประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert) โดยสอบวัดก่อนเข้าร่วมโครงการ (pre-test)
และสอบวัดอีกครั้งหนึ่งหลังจากโครงการสิ้นสุดลงแล้ว (post-test) และนำผลการสอบ
วัดมาเปรียบเทียบกันเพื่อพัฒนาการทางทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติค่านิยมและจิตวิทยา

2. ประเมินผลจากตัวเยาวชนไทยพุทธที่เข้าร่วมโครงการโดยใช้แบบวัดทัศนคติที่มีต่อชาวไทยมุสลิม ซึ่งสร้างขึ้นตามแบบการประเมินค่าของดิเช็ค โดยการทำการประเมินในลักษณะเดียวกันกับข้อ 1

3. เปรียบเทียบพัฒนาการของทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการที่ 1 กับทัศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโครงการ

4. ประเมินผลจากการสังเกตของผู้อำนวยการฝึก ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝึก และครูฝึก เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นอกจากจะได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว ยังคาดว่า โครงการนี้จะส่งผลกระทบให้เกิดการเคลื่อนไหวในการใช้โครงการกีฬาเพื่อบูรณาการทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากยิ่งขึ้น และจะช่วยให้หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามตระหนักถึงความสำคัญของการกีฬาที่มีต่อการสร้างความเข้าใจระหว่างเยาวชนไทยมุสลิมกับเยาวชนไทยพุทธซึ่งจะส่งผลถึงความมั่นคงของชาติต่อไป

คุณสมบัติของเยาวชนที่จะเข้าร่วมโครงการ
กีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. เพศชาย อายุไม่เกิน 16 ปี
2. เป็นนักเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถ้าเป็นเยาวชนไทยมุสลิมต้องเป็นนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนเยาวชนผู้นับถือศาสนาพุทธจะต้องอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาลหรือเอกชน
3. มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ทำการคัดเลือกเข้าสู่โครงการ
4. ได้รับความยินยอมเห็นชอบจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว
6. ไม่เป็นโรคติดต่อยาแรง
7. มีความประพฤติเรียบร้อย
8. มีความสนใจในกีฬาฟุตบอล แต่ไม่เคยเป็นผู้เล่นในทีมโรงเรียนหรือทีมใด ๆ ที่เคยเข้าทำการแข่งขันอย่างเป็นทางการมาก่อน

หมายเหตุ คุณสมบัติข้อ 8 มีไว้เพื่อป้องกันความเหลื่อมล้ำด้านทักษะในการเล่นฟุตบอล และช่วยให้เยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมมีพื้นฐานทางทักษะใกล้เคียงกัน

กำหนดการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอล
ในโครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
ระหว่างวันที่ 15 - 31 ตุลาคม 2527

.....

วันแรก

16.30 น.	รายงานตัวเข้าที่พัก
17.00 น.	ทดสอบทักษะเบื้องต้น
18.30 น.	รับประทานอาหารเย็น
	ปฐมนิเทศ
	ชมเทปโทรทัศน์ การแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ
22.00 น.	นอน

วันที่สอง

6.30 - 7.30 น.	การฝึกสมรรถภาพทางกาย
8.00 - 8.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
8.50 น.	เข้าแถวเคารพธงชาติ ทำพิธีทางศาสนา
9.00 - 10.00 น.	พิธีเปิด
10.00 - 11.45 น.	กิจกรรมในร่ม มีการเล่นเกมเพื่อแนะนำตัว ทำความรู้จักกัน เกมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ทางสังคมและเกมนำไปสู่การเล่นฟุตบอล
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 15.00 น.	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับฟุตบอล

15.30 - 18.15 น.	ทักษะเบื้องต้นในการเล่นฟุตบอล เช่นการส่งลูก การหยุดลูก
18.30 - 19.30 น.	รับประทานอาหารเย็น
20.00 - 21.00 น.	กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตใจ โดยใช้การอภิปราย กลุ่มย่อย
21.00 - 22.30 น.	ชมเทปโทรทัศน์การแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ

วันที่สาม

6.30 - 7.30 น.	การฝึกสมรรถภาพทางกาย
8.00 - 8.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
8.50 - 9.00 น.	เข้าแถวเคารพธงชาติ ทำพิธีทางศาสนา
9.00 - 11.00 น.	กติกากีฬาฟุตบอล
11.15 - 12.00 น.	กิจกรรมในร่ม เน้นหนักในการเล่นเกมส์เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ทางสังคม และความสามัคคีในหมู่คณะ
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	พักนอน
15.00 - 18.00 น.	ทักษะเบื้องต้นในการเล่นฟุตบอล พบทวนการส่งลูก การรับลูก เริ่มฝึกการเตะลูกในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเตะลูกหลังเท้าเสียด การเตะลูกหลังเท้าโค้ง การเตะลูก การเตะลูกเขี่ยนควายหลังเท้า (curve)
18.15 - 19.15 น.	รับประทานอาหารเย็น
20.00 - 21.00 น.	กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตใจ โดยใช้เพลงปลุกใจ และการพูดในที่ประชุม
21.00 - 22.30 น.	ชมเทปโทรทัศน์การแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ

วันที่สี่

6.30 - 7.30 น.	การฝึกสมรรถภาพทางกาย
8.50 - 9.00 น.	เช้าแถวเคารพธงชาติ ทำพิธีทางศาสนา
9.00 - 11.00 น.	กติกาสุทบอล
11.15 - 12.00 น.	กิจกรรมในร่ม การเล่นเกมสีกับลูกฟุตบอล
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
14.00 - 15.30 น.	พบทวนทักษะการส่งลูก การรับลูก และการเตะลูก ในลักษณะต่าง ๆ เริ่มฝึกทักษะการทุ่ม และการโหม่ง โดยแยกเป็น ยืนกระโดดโหม่ง
15.45 - 18.00 น.	พักผ่อนชายทะเลที่แหลมสมิหลา
18.30 - 19.30 น.	รับประทานอาหารเย็น
20.00 - 21.00 น.	กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ
21.00 - 22.30 น.	ชมเทปโทรทัศน์การแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ

วันที่ห้า

6.30 - 7.30 น.	การฝึกสมรรถภาพทางกาย
8.00 - 8.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
8.50 - 9.00 น.	เช้าแถวเคารพธงชาติ ทำพิธีทางศาสนา
9.00 - 11.00 น.	กติกาสุทบอล
11.15 - 12.00 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย

15.00 - 18.00 น.	ทบทวนทักษะเบื้องต้นที่ได้เรียนมาแล้ว เพิ่มทักษะการเลี้ยวลูก การส่งลูกในขณะเลี้ยวลูก
18.15 - 19.15 น.	รับประทานอาหารเย็น
20.00 - 21.00 น.	กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตใจ โดยใช้การอภิปราย กลุ่มย่อย
21.00 - 22.30 น.	ชมเทปโทรทัศน์การแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ

วันที่หก

6.30 - 7.30 น.	การฝึกสมรรถภาพทางกาย
8.00 - 8.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
8.50 - 9.00 น.	เช้าแถวเคารพธงชาติ ทำพิธีทางศาสนา
9.00 - 11.00 น.	ยุทธวิธีการเล่นเป็นทีม
11.15 - 12.00 น.	เกมส์ในร่ม
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
15.00 - 18.00 น.	ทบทวนทักษะต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว เพิ่มทักษะใหม่คือทักษะการยิงประตู
18.15 - 19.15 น.	รับประทานอาหารเย็น
20.00 - 21.00 น.	กิจกรรมนันทนาการ และการพัฒนาจิตใจ ร้องเพลง ปลุกใจ และเพลงทั่วไป
21.00 - 22.30 น.	ชมเทปโทรทัศน์การแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ

วันที่เจ็ด

6.30 - 7.30 น.	การฝึกสมรรถภาพทางกาย
8.00 - 8.30 น.	รับประทานอาหารเช้า

8.50 - 9.00	น.	เข้าแถวเคารพธงชาติ ทำพิธีทางศาสนา
9.00 - 11.00	น.	ยุทธวิธีการเล่นเป็นทีม (ต่อ)
11.15 - 12.00	น.	เกมส์ในร่ม
12.00 - 13.00	น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30	น.	พักผ่อนตามอัชฌาศัย
15.00 - 16.45	น.	ทบทวนทักษะต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้วโดยเฉพาะ ทักษะการบุกเข้าทำประตูและการตั้งรับ สกัดกัน
17.00 - 18.00	น.	ฝึกการเล่นเป็นทีม
18.15 - 19.15	น.	รับประทานอาหารเย็น
20.00 - 21.00	น.	ประชุมชี้แจงเรื่องการศึกษาออกสถานที่ในวันรุ่งขึ้น ร้องเพลงปลุกใจและเพลงอื่น ๆ
21.00 - 22.30	น.	ชมเทปโทรทัศน์เพื่อนันทนาการ

วันที่แปด

6.30 - 7.30	น.	ออกกำลังกายเบา ๆ และกายบริหาร
8.00 - 8.30	น.	รับประทานอาหารเช้า
8.50 - 9.00	น.	เข้าแถวเคารพธงชาติ และทำพิธีทางศาสนา
9.00 - 15.00	น.	ศึกษาออกสถานที่ในพื้นที่อำเภอหาคีใหญ่และสงขลา เยี่ยมชมสถานที่พักผ่อนและสถานที่ราชการ
16.45 - 18.15	น.	จัดทีมเข้าทำการแข่งขันกันเองระหว่างเยาวชนที่ เข้าร่วมการฝึกอบรม
18.30	น.	เชิญธงชาติลงจากยอดเสา
19.00	น.	เริ่มรับประทานอาหารเย็น
20.00	น.	การแสดงรอบกองไฟ และนันทนาการ เกมส์
23.00	น.	พิธีปิดการฝึกอบรม

วันที่เก้า

07.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
08.30 น.	ประเมินผลโครงการ
09.00 น.	เก็บที่พัก
09.30 น.	กล่าวคำอำลา
09.45 น.	แยกย้ายกันกลับคืนภูมิลำเนา

รายชื่อเยาวชนไทยมุสลิม
โครงการย่อยที่หนึ่ง 14 - 22 ตุลาคม 2527

.....

จังหวัดสตูล

1. นายสมเดช	เพ็ชรงาม
2. นายอนันต์	หลงตะไคย
3. นายสมศักดิ์	ผลทวี
4. นายยูโซบ	เจ๊ะงะ
5. นายปรีณ	ใบกาเค็ม
6. นายกลตาแหลบ	อุโหมม
7. นายลักรินทร์	หมันหวัง
8. นายยะโกบ	ปะดุกา

จังหวัดปัตตานี

9. นายยะฮายอ	ยาเหม
10. นายอาแซอัครี	เจ๊ะสมอเจ๊ะ
11. นายสุรียา	มานู
12. นายมะรอยาดี	โต๊ะมิง
13. นายโมหัมหมัดรอซากี	ลีวัน
14. นายมาหามะ	คอเลาะเจ๊ะแก

จังหวัดยะลา

15. นายแวรอมะลี	สะมะแอ
16. นายสาการียา	อุเซ็ง

17. นายมาหะมุ	เจ๊ะเจาะ
18. นายซูกิง	เลาะแม
19. นายซอและ	แจกอ๊ะ
20. นายมามะ	โตะโค

จังหวัดนราธิวาส

21. นายสาอาดี	คอลลออาแซ
22. นายมูหมักยาก็	ณุง
23. นายมะซอเว	มะเกรง
24. นายสุไหม	หะยืออาแว
25. นายนิมะ	ฮะยืออาซัน
26. นายชินลี	คิลาบาท
27. นายอับดุลอาฮิ	แวมีคราเฮง
28. นายอันวา	แจมะ

จังหวัดสงขลา

29. นายอะหลิม	เอียคแอ
30. นายยูน	เบ็ญหัด
31. นายเจอะอาเรน	บันหมัก
32. นายคนฮาเดค	บิบละเต๊ะ
33. นายคดยะผาค	สะมะตีพัน
34. นายสุทัศน์	หมี่โคค
35. นายเคิมศักดิ์	หมักแสน

หมายเหตุ นายมามะ โตะโค ป่วยจึงต้องออกจากโครงการฝึกอบรม และเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสงขลา

รายชื่อเขาวงวนที่เข้าร่วมการฝึกอบรม
โครงการย่อยที่สอง 24 - 31 ตุลาคม 2527

.....

เขาวงวนศูนย์ถ้อยคำศาสนาอิสลาม

จังหวัดยะลา

1. นายแวอาแซ	ยะยีริ
2. นายบาซึร์	ยาโคง
3. นายมูฮะหมัด	อาบีโคง

จังหวัดนราธิวาส

4. นายอาแว	สะอิ
5. นายบาลามี	วาเตะ
6. นายอับดุลอาซิ	แซมมากา
7. นายปากวูคิบ	กือจิ

จังหวัดสตูล

8. นายอับดุลรอศักดิ์	คาหมาก
9. นายบันทิก	สะมะอูบ
10. นายสมรชัย	หมักเบ้หมุค
11. นายอับดุลอาหลิบ	มิลหรับ

จังหวัดสงขลา

12. นายสุเทพ	สันหะ
13. นายวีรเดช	หมุกเส้น

14. นายหมาด	หลาฟิม
15. นายเจชะหมัก	ปรีพันธ์
16. นายฉักการียา	เหล็บนรินทร์

จังหวัดปัตตานี

17. นายกะเกห์	มูนิ
18. นายซุกหรี	บุตร เھر

เขาวงนุญนับถือศาสนาพุทธ

จากจังหวัดสงขลา

1. นายนิคม	มาละวรรณโณ
2. นายอาคม	สุวรรณเทวี
3. นายวัชร	เพ็ชรบุญ
4. นายศกกีพันธ์	ตันวิมลรัตน์
5. นายชัยทัศน์	สุวรรณเทวี
6. นายสมชาย	วังน้อย
7. นายทวีศักดิ์	มุสลินทร์
8. นายเผด็จ	เสนารัตน์
9. นายพิชัย	เพี้ยชาย
10. นายพนม	ไชยมนตรี
11. นายภูเกียรติ	รักอาชีพ
12. นายหมัก	ออนแก้ว
13. นายจตุรงค์	จันทร์ไพ
14. นายภักพงษ์	แก้วขาว
15. นายธวัช	แก้วมี

16. นายไพจิตร	นาคสิน
17. นายสุรสิทธิ์	เกษรภัฏ
18. นายนิรันทร	ไชยชนะ
19. นายสุรชัย	เกษรภัฏ
20. นายวิรัช	อินทูนัฏ
21. นายประกอบ	กระจางแผ้ว
22. นายวัฒนา	รัตนโนคม

รายชื่อนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
 ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูฝึกและเจ้าหน้าที่
 ประจำโครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

14 - 31 ตุลาคม 2527

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

1. ฝ่ายประสานงานทั่วไป

1. นายอุดม	ครบักนี้
2. นายวิเชียร	เวชสติกัยธรรม
3. นายสมเกียรติ	จตุรวัณ
4. นายสุทธิพงษ์	มีชัย

2. ฝ่ายประสานงานด้านศาสนา

1. นายเจมหารการ์เด	สมะแอ

3. ฝ่ายครูฝึก

1. นายโกวิทย์	ออนทอง
2. นายพีรพล	บุญญานุวัตร
3. นายสมปอง	คงแก้ว
4. นายปรีชา	โสภณรัตน์
5. นายสมคิด	บัวแก้ว
6. นายไกรยุทธ	เกรียงณรงค์
7. นายสำเริง	โกชนาธาร
8. นายสุนทร	โวหาร

.....

ภาพผนวก ค

สูตรสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. หาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 45})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากรในกลุ่ม

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 62})$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อน - หลัง การทดลองภายในกลุ่มเดียวกัน ใช้สูตร

t - test แบบ Dependent

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 180})$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
N แทน จำนวนคู่

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
(One-way Analysis of Variance)

คำนวณจากสูตร (Lindquist. 1953 : 36)

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatments (A)	a-1	$SS_A = \sum_{J=1}^a T_J^2 / N_J - T^2 / N$	$MS_A = SS_A / a - 1$	MS_A / MS_W
Within-Group (W)	N-a	$SS_W = SS_T - SS_A$	$MS_W = SS_W / N - a$	
Total	N-1	$SS_T = \sum_{J=1}^a \sum_{i=1}^{n_J} X^2 - T^2 / N$		

(df = a - 1, N - a)

F แทน ค่าสถิติของการแจกแจงของ F
N แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
SS แทน ผลบวกกำลังสอง
MS แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
X แทน คะแนนดิบ
T แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม J เมื่อ
J = 1, 2, 3, 4, _____

N_J แทน จำนวนคะแนนในกลุ่มที่ J

a แทน จำนวนกลุ่ม

เมื่อพบว่าค่าสถิติที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยใช้ LSD (The Least - Significant Difference Method) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร (Namboodiri and others, 1975 : 235)

$$LSD = t \left(\text{Appropriate tabulated Value of Student's } t \right) \sqrt{(\text{within MSS}) \frac{1}{N_J} + \frac{1}{N_i}}$$

เมื่อ LSD แทน ค่าการตรวจสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญน้อยที่สุด

t แทน ค่าจากตารางแจกแจงสถิติ t ที่ขึ้นแท่งความเป็นอิสระในระดัที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด

Within MSS แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองภายในกลุ่ม

N_J แทน จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่างที่ J

N_i แทน จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่างที่ i

การใช้กีฬาฟุตบอลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
ของเยาวชนไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทคัดย่อ
ของ
ชาญชัย อินทรประวัติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปันจิต
เมษายน 2528

การทดลองจัดโครงการฝึกอบรมกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม ในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่าโครงการดังกล่าวนี้จะสามารถพัฒนา
ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ได้หรือไม่ และเพื่อจะเปรียบเทียบว่าการเข้าร่วมโครงการที่มีเพื่อนนับถือศาสนาอิสลาม
ด้วยกัน กับการเข้าร่วมโครงการที่มีเพื่อนนับถือศาสนาพุทธ โครงการใดจะสามารถพัฒนา
ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติได้ดีกว่ากัน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2527
จากหลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล
และสงขลา จำนวน 82 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุม 34 คน กลุ่มทดลองที่หนึ่ง
ซึ่งเป็นการเข้าร่วมโครงการเฉพาะเยาวชนไทยมุสลิม 34 คน และกลุ่มทดลองที่สอง
ซึ่งเป็นการเข้าร่วมโครงการร่วมกับเยาวชนไทยผู้นับถือศาสนาพุทธ 18 คน โครงการ
ฝึกอบรมทั้งสองโครงการเป็นการฝึกอบรมแบบอยู่ประจำโดยใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา เป็นสถานที่สำหรับการฝึกอบรม ในช่วงปีเรียน
เดือนตุลาคม 2527 ผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยมีนิสิตที่เป็นนักฟุตบอลของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วเป็นพิเศษ ทำหน้าที่เป็น
ผู้ช่วยครูฝึกและเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ แบบแผนการวิจัยเป็นแบบ Pre-test Post-test
Control Group Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือโครงการฝึกอบรมกีฬา
ฟุตบอลทั้งสองโครงการดังกล่าวแล้ว เครื่องมือในการวัดทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคง
ของชาติเป็นแบบวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบของ ดิเจิต แบบ 5 ระดับคุณค่า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน
(ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ทัศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วม
โครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม โดยมีเพื่อนร่วมโครงการเป็นผู้นับถือ
ศาสนาอิสลามด้วยกัน เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

2. ทศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิม ที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมในโครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม ที่มีเพื่อนร่วมโครงการเป็นเยาวชนผู้นับถือศาสนาพุทธ เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ทศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของ เยาวชนไทยมุสลิมในกลุ่มควบคุม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ทศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมก่อนเข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม โดยมีเพื่อนร่วมโครงการเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม และมีเพื่อนร่วมโครงการเป็นเยาวชนผู้นับถือศาสนาพุทธ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ค่าเฉลี่ยของทศนคติของเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการแรกสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการที่สองอยู่ 4.673 คะแนน

5. ทศนคติที่ส่งเสริมความมั่นคงของชาติของเยาวชนไทยมุสลิมหลังจากเข้าร่วมโครงการกีฬาฟุตบอลเพื่อบูรณาการทางสังคม โดยมีเพื่อนนับถือศาสนาเดียวกัน และโครงการที่มีเพื่อนนับถือศาสนาพุทธ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญโดยที่เยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการแรกยังคงมีค่าเฉลี่ยของทศนคติสูงกว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่เข้าร่วมโครงการที่สอง แต่ค่าเฉลี่ยนี้ใกล้เคียงกันมาก ความแตกต่างมีเพียง 1.297 คะแนน

A FOOTBALL PROJECT AS A MEANS TO DEVELOP POSITIVE
ATTITUDES TOWARDS NATIONAL SECURITY
OF MOSLEM THAI YOUTH IN SOUTHERN
BORDER PROVINCES OF THAILAND

AN ABSTRACT

BY
CHANCHAI INTARAPRAWAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Education Degree
at Srinakharinwirot University

April 1985

The purposes of the Football Training Camp Project for Social Security in Southern Border Provinces were to find out whether this particular project can develop positive attitudes towards national security of Moslem Thai youth in Southern Border Provinces of Thailand, and to compare the development of this type of attitude of the samples who participated the project for all Moslem with the development of the attitude of the samples who participated the project for both Moslems and Budhists.

The samples of this study were 82 lower level secondary school students from Pondoks or Moslem Private Schools in Southern Border Provinces of Thailand which consisted of Narathivas, Pattani, Yala, Satun and Songkhla. These students were divided into three different groups -34 in control group, 34 in the first experimental group, and 18 in the second experimental group. The Football Training Camp Projects for Social Security in Southern Border Provinces of Thailand, which were the boarding Projects, were used as the tools of study. These projects took place during October 15 - 31, 1985 on Srinakharinwirot University Songkhla campus. The researcher was the project director with 12 university students as the assistants. This study was the Pre-test Post-test Control Group design. The tool for data collecting

was Likert Rating Scale which was constructed by the researcher. The reliability of this rating scale was 0.724. The Analysis of Variance (ANCOVA) and t - test were employed for data analysis.

The findings of this study were as follows:

1. The positive attitudes towards national security of Moslem students, who participated the Football Training Camp Project where all participants were Moslem, were significantly developed at .10 level.
2. The positive attitudes towards national security of Moslem students, who participated the Football Training Camp Project where participants were Moslems and Budhists, were significantly developed at .001 level.
3. There was very little change in positive attitudes towards national security of Moslem students in Control group. And this change was not significant.
4. The arithmetic mean of the positive attitudes towards national security of Moslem students after having participated the Football Training Camp Project, where all participants were Moslems, was slightly higher than the arithmetic mean of this same attitudes of Moslem students, who had participated the Football Training Camp Project where participant were Budhists and Moslems. The margin between these two arithmetic means was narrow

down from what it was before participating the project. However the difference between the arithmetic means of the positive attitudes towards national security between these two group of samples was not statistically significant.